

Handläggare
Sofia Asp
Telefon: 08-508 24 550Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Tertialrapport Tertial 2 2019 för Skärholmens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till tertialrapport 2 inklusive bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden begär budgetjustering avseende kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning om 0,3 mnkr.
3. Nämnden anmäler omslutningsförändringar om 29,7 mnkr.
4. Beslutet förklaras omedelbart justerad.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	6
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	6
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	8
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	14
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	20
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	28
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	41
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	47
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.....	48
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov.....	49
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	51
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	52
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	58
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	61
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	62
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	63
Uppföljning av ekonomi	73
Uppföljning av driftbudget	73
Resultatenheter	76
Investeringar	77
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	77
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	77
Omslutningsförändringar	77
Budgetjusteringar.....	78
Medel för lokaländamål	78

Analys av balansräkning.....	79
Övrigt.....	79
Kvalitetsarbete	79
Övrigt	80

Bilagor

Bilaga 1: Sdn24 T2 2019

Bilaga 2: ub071 aug 2019

Bilaga 3: Uppföljning klimatinvestering i växtbäddar med biokol

Bilaga 4: Uppföljning klimatinvestering i LED-belysning Ängen

Bilaga 5: Uppföljning av trygghetsinvestering belysning av Bredängs spontanidrottsplats

Bilaga 6: Uppföljning av trygghetsinvestering Vårgården

Bilaga 7: Sammanställning av synpunkter och klagomål 2019-2

Bilaga 8: Fryshusets verksamhetsrapport T2 2019

Sammanfattande analys

Skärholmens stadsdelsförvaltning bedömer att nämnden bidrar till att uppnå kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och att arbetet i stort pågår i enlighet med verksamhetsplan.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att tre av fem verksamhetsområdesmål uppnås och därmed bidrar till att uppnå inriktningsmålet. Även fem av sju nämndmål bedöms uppnås. För samtliga 126 KF- eller nämndaktiviteter pågår eller har arbete genomförts enligt plan och årsmålet för 50 av 57 KF- eller nämndindikatorer bedöms uppnås. Flertalet av nämndmålen, nämndaktiviteterna och nämndindikatorerna som bedöms ha stor påverkan på måluppfyllelsen bedöms uppnås. Därtill kan förvaltningen redovisa för flertalet goda exempel.

Målet "I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort" bedöms uppnås. Att minska perioden när människor uppbär ekonomiskt bistånd och istället kommer ut i arbete, studier eller erhåller annan ersättning är fortsatt prioriterat. Hittills i år har 248 hushåll blivit självförsörjande.

Målet "Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i" bedöms uppnås delvis. Bedömningen grundas främst på att målvärdet för den upplevda tryggheten inte bedöms uppnås. Förvaltningen arbetar på flera olika sätt för att öka tilliten i lokalsamhället, stärka den kollektiva förmågan och på sikt också öka den upplevda tryggheten.

Målet "I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige" bedöms uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på att förvaltningen inte uppnår de reviderade årsmålen avseende andelen förskollärare samt andel nöjda föräldrar. Förvaltningen placerar sig dock högst bland stadsdelarna när det handlar om att vårdnadshavare känner sig välkomna att ställa frågor samt att det är enkelt att kommunicera digitalt med förskolan.

Målet "I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet" bedöms uppnås. Förvaltningen har arbetat för att stötta barnfamiljer till stadigvarande boenden vilket också gett resultat. Flertalet barnfamiljer har flyttat från hotell och vandrarhem till förstahands- eller godkända andrahandskontrakt. Relationsvårdscentrum Sydväst har etablerat sig vilket resulterat i att antalet personer som vänder dit för att få stöd har ökat. Antalet klienter som sökt sig till centret är högre än förväntat, vilket förvaltningen ser som positivt då detta ökar möjligheten för människor att leva ett liv utan våld och förtryck. Förvaltningen har i drygt 70 % av fallen genomfört samtal med barn och ungdomar som misstänks för brott inom 48 timmar. Det finns praktiska utmaningar med att hålla samtal inom 48 timmar men förvaltningen arbetar med att öka andelen.

Målet "I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande" bedöms uppnås. Bedömningen grundar sig på att resultatet från brukarundersökningen inom den biståndsbedömda dagverksamheten visar på en hög grad av nöjdhet inom stadsdelsnämndsområdet. Även resultatet för förvaltningens dagverksamhet i egen regi har förbättrats avsevärt avseende nöjdheten med verksamheten och personalens bemötande.

I början av september arrangerar förvaltningen Äldrefestival 2019. Festivalen kommer att

pågå under fem dagar och riktar sig till personer över 60 år. Med festivalen vill förvaltningen göra en riktad insats för att öka möjligheten till nya möten och socialt umgänge för de äldre i stadsdelsnämndsområdet. Förvaltningen hoppas också på att nå fler och andra grupper av äldre än de som redan har kontakt med förvaltningens öppna verksamheter.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att samtliga fem verksamhetsområdesmål uppnås och därmed bidrar till att uppnå inriktningsmålet. Även samtliga fem nämndmål bedöms uppnås. Arbetet med samtliga 41 KF- eller nämndaktiviteter har genomförts eller pågår enligt plan och årsmålet för 16 av 21 KF- eller nämndindikatorer bedöms uppnås. Förvaltningen har inlett ett arbete med att utveckla ett långsiktigt arbete för ökad social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet i enlighet med Agenda 2030.

Målet "Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv" bedöms uppnås. Bedömningen grundar sig främst på att arbetet på området kunnat fortlöpa utan avvikelser, men också att KF-indikatorn bedöms uppnås samt att samtliga nämndaktiviteter pågår enligt plan.

Målet "Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov" bedöms uppnås. Bedömningen grundar sig på att KF- och nämndindikatorerna bedöms uppnås och att arbetet med nämndaktiviteterna pågår enligt plan. Under perioden har 13 bostäder med särskild service färdigställts.

Målet "Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet" bedöms uppnås. Årsmålet för KF-indikatorn avseende andel miljöbränsle i etanol och biogasfordon uppnås inte för perioden men bedöms uppnås innan årets slut.

Målet "Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring" bedöms uppnås. Fritidsverksamheten fortsätter arbetet med att besökarna i större grad skall vara med och planera, delta vid genomförande, samt utvärdera aktiviteter. Bland goda exempel kan nämnas att 127-festivalen arrangerades i stadsdelsnämndsområdet under sommaren där ungdomar erbjöds kostnadsfria aktiviteter som exempel fotboll, basket och dans.

Målet "Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö" bedöms uppnås. Bedömningen grundar sig på att arbetet på området kunnat fortlöpa utan avvikelser. Arbetet med att förbättra hanteringen av avfall både i stadsdelsnämndsområdets utemiljöer och i förvaltningens verksamheter har fortlöpt enligt plan. Förvaltningen har prioriterat tömning av skräpkorgar och arbetet med minskad nedskräpning med fokus på information och pedagogiska åtgärder har fortsatt.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen bedömer att båda verksamhetsområdesmål kommer att uppnås och därmed bidrar till att uppnå inriktningsmålet. De tre nämndmål bedöms också uppnås. Arbetet med samtliga KF- eller nämndaktiviteter bedöms pågå enligt plan och årsmålet för 14 av 19 KF- eller nämndindikatorer bedöms uppnås. Förvaltningen redovisar för flertalet goda exempel.

Målet "Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser" bedöms uppnås. Förvaltningen prognostiserar en budget i balans.

Målet "Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna" bedöms uppnås. Förvaltningen visar goda resultat på medarbetarundersökningen och målet för

sjukfrånvaron bedöms uppnås.

Förvaltningen fortsätter arbetet mot en ökad grad av digitalisering. Förvaltningen har arbetat med att öka kunskapen bland cheferna om AI och hur tekniken kan användas. Under hösten kommer förvaltningens digitaliseringsstrategi färdigställas. Till strategin kommer aktiviteter att kopplas med syfte att konkretisera och driva på förvaltningens digitaliseringsarbete.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att tre av fem verksamhetsområdesmål kommer att uppnås och därmed bidra till att uppnå inriktningsmålet. Även fem av sju nämndmål bedöms uppnås. För samtliga 126 KF- eller nämndaktiviteter pågår eller har arbete genomförts enligt plan och årsmålet för 50 av 57 KF- eller nämndindikatorer bedöms uppnås. Flertalet av nämndmålen, nämndaktiviteterna och nämndindikatorerna som bedöms ha stor påverkan på måluppfyllelsen bedöms uppnås. Därtill kan förvaltningen redovisa för flertalet goda exempel.

Målet "I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort" bedöms uppnås. Bedömningen grundar sig främst på att arbetet med att korta tiderna som enskilda är beroende av ekonomiskt bistånd prioriteras. För att detta ska bli möjligt arbetar förvaltningen med att ge socialsekreterare och handläggare förutsättningar för tätare uppföljningar med klienter vilket gett resultat. Hittills i år har 248 hushåll blivit självförsörjande genom arbete, studier eller andra ersättningar.

Förvaltningen bedömer att årsmålen avseende antal aspiranter som fått Stockholmsjobb, tillhandahållna platser för feriejobb samt tillhandahållna platser för Stockholmsjobb kommer att uppnås.

Projektet "Förstärkt bostadsvägledning" för nyanlända som sker i samarbete med Skarpnäcks och Södermalms stadsdelsförvaltningar med målet att fler nyanlända i Stockholms stad, såväl egenbosatta som anvisningsbosatta, snabbare ska hitta en stadigvarande bostad fortlöper väl. Totalt har 13 bostadsvägledningstillfällen genomförts och medborgarvårdarna har hjälpt totalt 72 män och 47 kvinnor.

Målet "Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i" bedöms delvis uppnås. Bedömningen grundar sig främst på att målvärdet för KF-indikatorn avseende den upplevda tryggheten i stadsdelsnämndsområdet inte bedöms uppnås. Arbetet med att öka den lokala tilliten i samhället och stärka den kollektiva förmågan har fortlöpt på flera olika sätt. Aktiviteter i syfte att få människor i Vårberg att lära känna varandra bättre har genomförts. Arbeta med att stärka och öka antalet nattvandrare har genomförts vilket gett resultat.

Platssamverkan i samtliga fyra stadsdelar har utökats med fler aktörer. I Skärholmen har staden förstärkt närvaron och exploateringskontoret är nu sammankallande för det forumet. Fokus ligger på skötsel, trafiksituationen och aktiviteter på Skärholmstorget. I Sättra utreds möjligheten till kameraövervakning i centrumanläggningen. Sättra och Bredäng har av det lokala brottsförebyggande rådet valts ut som fokusområden för arbetet mot öppna drogscener. Polisen leder arbetet och förvaltningen är en av de aktörer som deltar.

Arbetet med att utveckla samverkansformer med bostadsbolagen inom stadsdelsnämndsområdet är fortsatt prioriterat, då vetskapen om vilka som rör sig i det flerbostadshus man bor i påverkar upplevelsen av trygghet.

Målet "I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige" bedöms uppnås delvis utifrån att förvaltningen inte uppnår målen om andelen förskollärare samt andel nöjda föräldrar.

Förvaltningen har ökat antalet förskollärare vilket bedöms ge goda förutsättningar att nå målet för nämndindikatorn om noll avdelningar utan förskollärare. Trots ökningen bedöms inte det reviderade årsmålet för KF-indikatorn uppnås.

Andelen nöjda föräldrar i förskoleundersökningen har ökat men det reviderade årsmålet för indikatorn bedöms inte uppnås. Förvaltningen har högst resultat bland stadsdelarna avseende att vårdnadshavare känner sig välkomna att ställa frågor samt att det är enkelt att kommunicera digitalt med förskolan. Bland goda exempel kan nämnas flera förskolors arbete med en kommunikationsplan till vårdnadshavare. Kommunikationsplanen säkerställer att samtliga vårdnadshavare får information om barnens dag på förskolan.

Förskoleundersökningen visar att nöjdheten hos vårdnadshavarna på dessa förskolor har ökat markant och kommunikationsplanen bedöms vara orsaken till det.

Målet "I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet" bedöms uppnås.

Förvaltningen har målmedvetet arbetat för att stötta barnfamiljer till stadigvarande boenden vilket också gett resultat. 12 barnfamiljer har flyttat från hotell och vandrarhem till förstahands- eller godkända andrahandskontrakt.

Relationsvårdscentrum Sydväst har etablerat sig vilket resulterat i att antalet personer som vänder sig dit för att få stöd har ökat. Antalet klienter som sökt sig till centret är högre än förväntat, vilket förvaltningen ser som positivt då detta ökar möjligheten för människor att leva ett liv utan våld och förtryck.

Förvaltningen har i drygt 70 % av fallen genomfört samtal med barn och ungdomar som misstänks för brott inom 48 timmar. Det finns praktiska utmaningar med att hålla samtal inom 48 timmar men förvaltningen arbetar för att öka andelen.

Målet "I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande" bedöms uppnås.

Resultatet från brukarundersökningen inom den biståndsbedömda dagverksamheten visar på en hög grad av nöjdhet inom stadsdelsnämndsområdet. Resultatet på frågorna om generell nöjdhet med insatsen respektive nöjdhet med personalens bemötande för stadsdelsnämndsområdet är ett av de högsta inom staden. Förvaltningen kan konstatera att även resultatet för förvaltningens dagverksamhet i egen regi; Sätra dagverksamhet, avsevärt förbättrats avseende dessa två aspekter.

För att öka möjligheten till att måltiden blir en trevlig stund på dagen för de äldre i stadsdelsnämndsområdet har förvaltningen sökt och beviljats medel för ett matlyft inom hemtjänsten i egen regi och inom äldreomsorgens aktivitetscenter. I och med de beviljade medlen kommer hemtjänsten att kunna erbjuda en ombonad lokal dit de äldre kan ta med sig sin matlåda och äta i gemenskap med andra äldre samt med personal. Vid aktivitetscentren

kommer matlagningsgrupper att startas med fokus på lättlagad och näringsrik lunch. Förhoppningen är att dessa insatser utöver en förbättrad kosthållning även kan bidra till minskade känslor av ensamhet och social isolering.

I början av september arrangerar förvaltningen Äldrefestival 2019. Festivalen kommer att pågå under fem dagar och riktar sig till personer över 60 år. Med festivalen vill förvaltningen göra en riktad insats för att öka möjligheten till nya möten och socialt umgänge för de äldre i stadsdelsnämndsområdet. Förvaltningen hoppas också på att nå fler och andra grupper av äldre än de som redan har kontakt med förvaltningens öppna verksamheterna.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt utifrån att arbetet på området kunnat fortlöpa utan avvikelser och att samtliga indikatorer uppnås eller prognostiseras att uppnås.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att förvaltningen fortsätter arbetet med att korta tiderna som enskilda är beroende av ekonomiskt bistånd och att ge stöd för att enskilda ska bli självförsörjande och kunna leva självständiga liv. För att detta ska bli möjligt arbetar förvaltningen med att ge socialekreterare och handläggare stöd i både klientprocess och prioriteringar. Syftet är att ge möjlighet till tätare uppföljningar tillsammans med klienterna och ett än mer kontinuerligt upprättande av förändringsplaner. Hittills i år har 248 hushåll blivit självförsörjande genom arbete, studier eller andra ersättningar. Under motsvarande period under förra året blev 214 hushåll självförsörjande genom samma mätmetod. Sedan januari i år har 201 hushåll ansökt om ekonomiskt bistånd.

Uppnådda resultat

Utfallet för andelen barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd är 4,3 %. Förvaltningen bedömer att årsmålet på 5 % kommer att nås.

Andelen personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen uppgår till 3,03 % och förvaltningen bedömer att årsmålet på 3,2 % kommer att nås. Utfallet gällande kvinnor, 3,29 %, är högre än för män, 2,79 %.

Andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna uppgår till 1,92 % och förvaltningen bedömer att årsmålet på 2,1 % kommer att nås. Utfallet gällande kvinnor, 2,19 %, är högre än för män, 1,67 %.

Förvaltningen bedömer att det finns flera faktorer som bidragit till att ovanstående prognostiseras att nås. Framförallt arbetar förvaltningen med ett närvarande ledarskap där medarbetare kontinuerligt får stöd i klientprocesser och i prioriteringar av ärenden. Enskilda som har ekonomiskt bistånd har upprättade förändringsplaner och för klienter som är aktuella under lång tid eller är återkommande genomförs fördjupade kartläggningar (FIA) för att identifiera försörjningshinder. Genom detta arbete finns det en tydlighet i den vidare

planeringen för klienterna. Upprättande av Samordnad individuell plan (SIP) genomförs för klienter som är långtidssjukskrivna för att en samverkan ska ske med hälso- och sjukvården. Genom Samordningsförbundet (FINSAM) har förvaltningen också möjlighet att samverka och samordna arbetsrehabiliterande insatser antingen via FINSAM-teamen vid en av vårdcentralerna i Skärholmen eller på Jobbtorg. Det finns även en särskild samverkan med Jobbtorg gällande de klienter som är aktuella på både enheten för ekonomiskt bistånd och Jobbtorg.

Förvaltningen har tillhandahållit 65 platser för Stockholmsjobb vilket innebär att årsmålet på 42 platser har uppnåtts.

Förvaltningen har ett utfall på 26 aspiranter som fått Stockholmsjobb. Förvaltningen bedömer att årsmålet på 33 aspiranter kommer att nås.

Förvaltningen har en nära samverkan med Jobbtorg som förmedlar Stockholmsjobben och arbetar för att hitta lämpliga arbetsplatser för aspiranterna. Själva matchningen av aspiranterna sker på Jobbtorg. Förvaltningen prioriterar personer boende i stadsdelsnämndsområdet till Stockholmsjobben som sker i förvaltningens regi för att på så sätt minska antalet personer som är beroende av ekonomiskt bistånd.

Gällande tillhandahållna platser för feriejobb har förvaltningen i dagsläget ett utfall på 571 platser som tillhandahållits. Förvaltningen bedömer att årsmålet på 700 platser kommer att nås.

Antalet unga som fått ett feriejobb i stadens regi uppgår till 537 ungdomar. Könsfördelningen är relativt jämn då 278 var pojkar och 259 var flickor. 570 ungdomar kallades till avtalsskrivning men drygt 30 ungdomar uteblev. Förvaltningen bedömer att årsmålet om 730 unga som fått feriejobb kommer att nås.

Förvaltningen har arbetat aktivt med att hitta lämpliga feriejobb till ungdomarna, både i förvaltningens egen regi och vid externa platser. Förvaltningen har kontinuerligt följt antalet anmälda platser och vid behov uppmanat egen-regi verksamheterna att se över möjligheterna att ta emot ytterligare ungdomar till feriearbete.

Förvaltningen prognostiserar att årsmålet om 46 tillhandahållna praktikplatser kommer att nås under året. Förvaltningen ser att ett nära samarbete med lärosäten och tillgången till utbildade handledare är ett framgångsrikt arbetssätt. Samarbetet med lärosätena ger kompetensutveckling för samtliga medarbetare genom möjligheten att ta del av ny forskning samt att långsiktig kompetenshöjning främjas.

Jämställdhetsanalys

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser

I stadsdelsnämndsområdet har kvinnor en lägre sysselsättningsgrad än män vilket sannolikt är en förklaring till att fler kvinnor än män är beroende av ekonomiskt bistånd för sin försörjning.

De enskilda som är aktuella på enheten för ekonomiskt bistånd domineras av personer med utomeuropeisk härkomst, antingen utrikes födda eller inrikes födda med utrikes födda föräldrar. Statistik visar att det i stadsdelsnämndsområdet finns en stor grupp ensamstående kvinnor med utomeuropeisk bakgrund med barn som är aktuella för ekonomiskt bistånd. Forskning har visat att det är svårt för många utomeuropeiskt födda kvinnor att leva upp till de krav som ställs på den svenska arbetsmarknaden som ställer höga krav på kunskaper i

svenska språket, formell utbildning och kvalificerad arbetslivserfarenhet. De utomeuropeiskt födda kvinnorna har generellt en lägre utbildningsnivå än kvinnor födda i Sverige och kommer ofta från länder där kvinnors deltagande på arbetsmarknaden är låg. Detta innebär att många kvinnor har begränsade arbetslivserfarenheter.

Förvaltningen arbetar med detta som utgångspunkt för att medvetet minska antalet kvinnor som uppstår ekonomiskt bistånd, bland annat genom arbetsmarknadsinsatser så som Stockholmsjobb. Ytterligare ett exempel är den kartläggning som genomfördes 2018 gällande kvinnor boende i Vårberg som uppstår ekonomiskt bistånd. Förvaltningen har arbetat på ett strukturerat sätt med de klienter som ingick i kartläggningen. I dagsläget har 27 % av kvinnorna antingen avslutat sin kontakt med enheten för ekonomiskt bistånd eller kommer inom kort att avsluta denna i och med att de blir självförsörjande. Ett flertal av kvinnorna som var med i kartläggningen och som varit långtidssjukskrivna har deltagit i arbetsträning eller Jobbtorget hälsosinsatser. I de fall som de inte deltagit i aktiviteterna har andra försörjningshinder uppdragats via den fördjupade kartläggningen vilket innebär att en långsiktig och anpassad planering krävs för att de ska kunna bli självförsörjande.

Goda exempel

Förstärkt bostadsvägledning för nyanlända

Projektet Förstärkt bostadsvägledning för nyanlända som finansieras av Länsstyrelsen och sker i samarbete med Skarpnäcks och Södermalms stadsdelsnämnder påbörjades i januari. Målet med projektet är att fler nyanlända i Stockholms stad, såväl egenbosatta som anvisningsbosatta, snabbare ska hitta en stadigvarande bostad inom ramen för etableringstiden. Som en del av projektet utvecklar medborgarvärdarna särskilda insatser med fokus på bostadsvägledning. Bland annat har ett samarbete med SFI i Vårberg inletts där bostadsvägledning erbjuds under rasterna. Totalt har 13 bostadsvägledningstillfällen genomförts och medborgarvärdarna har hjälpt totalt 72 män och 47 kvinnor. Intresset har varit stort och medborgarvärdarna har haft svårt att hinna hjälpa alla som varit intresserade eftersom tiden då det är rast är begränsad. Som följd har bostadsvägledning också erbjudits på dialogtorg samt på medborgarkontoret.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	4,3 %			4,4 %	5 %	5 %	2,8 %	Tertial 2 2019
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	3,03 %	2,79 %	3,29 %	3,09 %	3,2 %	3,2 %	1,6 %	Tertial 2 2019
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,92 %	1,67 %	2,19 %	1,97 %	2,1 %	2,1 %	1,1 %	Tertial 2 2019
   Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	26 st	6 st	20 st	21 st	33 st	33 st	1 050 st	Tertial 2 2019
Analys								
Analys av skillnader i utfall mellan kön								
Betydligt fler kvinnor än män har under året fått Stockholmsjobb. Förvaltningen gör antagandet att förklaringen till detta är att								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
de flesta arbeten inom förvaltningens område är inom vård, omsorg och barnomsorg. Det har främst varit kvinnor som visat intresse för dessa arbeten. Då det inom stadsdelsnämndsområdet finns fler kvinnor än män som uppbär ekonomiskt bistånd har förvaltningen arbetat aktivt för att fler kvinnor ska få Stockholmsjobb och därmed ökade möjligheter att bli självförsörjande.								
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	571			700	700	700 st	9 000 st	Tertial 2 2019
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	65			25	65	42 st	1 050 st	Tertial 2 2019
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	46			47	46	46	Tas fram av nämnden	Tertial 2 2019
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	537 st	278 st	259 st	700 st	730	730 st	9 000 st	Tertial 2 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla arbetet med samhällsvägledning för nyanlända, med särskilt fokus på att ge kunskaper om bostadssituationen.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna stärka samverkan kring personer med olika funktionsnedsättningar och förbättra målgruppens möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

I Skärholmen är invånarna självförsörjande och vägen till arbete är kort

 Uppfylls helt

Beskrivning

Kvinnor och män

- är självförsörjande. De som är i behov av ekonomiskt bistånd får stöd att bli självförsörjande och är enbart beroende av ekonomiskt bistånd under en kortare period
- är i arbete. Prioriterade grupper är kvinnor, nyanlända, sjukskrivna och de som av sociala/medicinska skäl inte är i arbete. Samverkan med externa aktörer stärks för att nå målsättningen att dessa grupper kommer i arbete
- med funktionsnedsättning har ökade möjligheter att komma i arbete och det sker i samverkan med andra aktörer såsom arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen
- har möjlighet att på ett enkelt sätt ta kontakt med socialtjänsten genom olika aktiviteter som till exempel öppen mottagning på medborgarkontoret
- har möjligheter och frihet att påverka sina egna liv, särskilt fokus ligger på att kvinnor i Vårberg och nyanlända är delaktiga i samhället och har möjlighet att själva påverka sin framtid, ekonomi, hälsa och sitt privatliv

- får ett mer självständigt liv då fler digitala arbetsätt införs
- som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter blir bemötta med respekt och det förekommer ingen diskriminering utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Flickor och pojkar

- lever i familjer med egen försörjning. Handläggningen av ekonomiskt bistånd har ett tydligt barnperspektiv och barns behov beaktas särskilt
- får möjlighet till arbetslivserfarenhet genom feriejobb.

Förväntat resultat

Högst 5 % av barn i stadsdelsnämndsområdet lever i familjer som har ekonomiskt bistånd

Högst 2,1 % av vuxna i stadsdelsnämndsområdet har långvarigt ekonomiskt bistånd

Minst 25 aspiranter har fått Stockholmsjobb

100 % av nyanlända kvinnor och män får ett personligt erbjudande om samhällsvägledning inom en månad från det att förvaltningen fått underlag över inflyttade till stadsdelsnämndsområdet

Analys

Uppnådda resultat

Förvaltningen har hittills under året inom en månad skickat personliga erbjudanden om samhällsvägledning till 100 % av de nyanlända kvinnorna och männen som förvaltningen fått underlag om som inflyttade till stadsdelsnämndsområdet. Förvaltningens arbete med samhällsvägledning till nyanlända samordnas av en samhällsväglare och en medborgarvärd som har strukturerande arbetsätt i kommunikationen med de nyanlända kvinnorna och männen. Förvaltningen bedömer dock att den främsta framgångsfaktorn i arbetet med att nå de nyanlända är de fysiska mötena med medborgarvärdarna som arbetar uppsökande. Exempelvis uppgår 90 % av de nyanlända som kommer till de tematräffar som förvaltningen anordnar att de fått informationen av medborgarvärdarna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel nyanlända kvinnor och män som får ett personligt erbjudande om samhällsvägledning inom en månad från det att förvaltningen har fått underlag över inflyttade till stadsdelsnämndsområdet	100 %	100 %	100 %		100 %	100 %		Tertial 2 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetsätt för att nå nyanlända kvinnor och män (egenbosatta, anhöriga och kommunanvisade) med erbjudande om samhällsvägledning utvecklas.	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ En kartläggning av medborgarkontorets arbetsprocesser genomförs och olika utvecklingsförslag identifieras med syfte att fler invånare ska kunna hantera digitala verktyg och därmed själva ombesörja sina ärenden.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Förbättrad mätning och uppföljning av antal personer med funktionsnedsättning som får arbete utreds.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ I samarbete med rådet för funktionshinderfrågor gör förvaltningen en kartläggning över möjliga lokala arbetssätt för att få fler personer med funktionsnedsättning i sysselsättning. Kartläggningen görs tillsammans med förvaltningens verksamheter för personer med funktionsnedsättning.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ I syfte att uppnå en ekonomisk jämställdhet arbetar förvaltningen för att fler kvinnor ska komma ut i arbete och bli självförsörjande.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ I syfte att uppnå en jämnare fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män säkerställer förvaltningen att alla kvinnor och män får personliga erbjudanden om samhällsvägledning.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända utvecklar förvaltningen arbetssätt och vägleder nyanlända i bostadsfrågor.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända, utvecklar förvaltningen samarbetet med representanter för civilsamhället och/eller andra aktörer som exempelvis arbetsförmedlingen avseende etableringsfrämjande aktiviteter för nyanlända kvinnor, män, flickor och pojkar.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Möjligheten att arbetsmarknadsinsatserna som bedrivs inom förvaltningen överförs till samordningsförbundets nystartade verksamhet Aktivitetsplats undersöks.	2019-01-01	2019-06-30	
▶ Möjligheterna för unga med funktionsnedsättning att få ett feriejobb stärks.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Tillsammans med rådet för funktionshinderfrågor utvecklar förvaltningen former för samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen med målet att få fler personer med funktionsnedsättning i arbete, studier och praktik.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Nämnden samverkar med högskolor och universitet

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter

- håller hög kvalitet genom användning av evidensbaserade metoder och samarbete med högskolor och universitet
- säkrar kompetensförsörjningen och ökar rekryteringsbasen genom att erbjuda praktikplatser för olika yrkesgrupper.

Förväntat resultat

Minst 46 tillhandahållna praktikplatser för verksamhetsförlagd utbildning

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal tillhandahållna praktikplatser för verksamhetsförlagd utbildning för förskollärare (VFU)				30 st		30 st		2019
 Antal tillhandahållna praktikplatser för verksamhetsförlagd utbildning för sjuksköterskor och paramedicinare (VFU)				5 st		4 st		2019
 Antal tillhandahållna praktikplatser för verksamhetsförlagd utbildning för socionomer (VFU)				12 st		12 st		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskoleverksamheten fortsätter samarbetet med Södertörns högskola i projektet CPU – Centrum för professionsutveckling.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förskoleverksamheten påbörjar en dialog med Stockholms Universitet om kluster för verksamhetsförlagd utbildning.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis kommer att uppnås. Detta utifrån att förvaltningen kan konstatera att målvärdet inte kommer att uppnås för KF-indikatorn avseende den upplevda tryggheten i stadsdelsnämndsområdet.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning utifrån att arbetet för att öka den lokala tilliten i samhället och stärka den kollektiva förmågan pågår enligt plan. För att öka tryggheten på kort sikt har förvaltningen ett nära samarbete med de mobila ordningsvakterna som arbetar inom Stockholms stad. Vid olika typer av händelser kan förvaltningen inkomma med önskemål om ökad närvaro av ordningsvakterna.

Platssamverkan i samtliga fyra stadsdelar har utökats med fler aktörer. I Skärholmen har staden förstärkt närvaron och exploateringskontoret är nu sammankallande för det forumet. Fokus ligger på skötsel, trafiksituationen och aktiviteter på Skärholmstorget. I Sättra utreds möjligheten till kameraövervakning i centrumanläggningen. I Vårberg har förskolan Vårbergsplan 22 anslutits till forumet i och med arbetet kring öppen droghandel kring Vårbergsplan. Sättra och Bredäng har av det lokala brottsförebyggande rådet valts ut som fokusområden för arbetet mot öppna drogsccener. Polisen leder arbetet och förvaltningen är en av de aktörer som deltar tillsammans med aktörer såsom bostadsbolagen, SL och

trafikkontoret. För vidareutvecklingen av formatet platssamverkan inväntar förvaltningen resultatet från det pilotprojekt som pågår kring Medborgarplatsen, Sergels torg och Hässelby torg.

Förvaltningen utvärderar insatserna som genomfördes i Sättra i samband med de mord som begicks där under våren. Olika aktörer inom civilsamhället har inkommit med synpunkter som generellt är positiva till förvaltningens arbete. En utvärdering har även genomförts inom det lokala brottsförebyggande rådet som visar att förvaltningens arbete fungerande på ett positivt sätt.

En faktor som påverkar upplevelsen av trygghet är vetskapen om vilka som rör sig i det flerbostadshus man bor i. Förvaltningen utvecklar samverkansformer med bostadsbolagen inom stadsdelsnämndsområdet och ser över åtgärder utifrån den nya lagen om otillåten andrahandsuthyrning som träder i kraft i oktober.

För att öka kompetensen kring våldsbejakande extremism genomför förvaltningens medarbetare en webbutbildning. Förvaltningen har förväntan om att kunskapshöjningen kommer leda till ökad trygghet bland annat utifrån att exempelvis klotter med våldsbejakande budskap i högre utsträckning kommer upptäckas, rapporteras och tas bort.

Under årets två första tertialer har förvaltningen genomfört flera aktiviteter i syfte att få människor i Vårberg att lära känna varandra bättre. Som en del av satsningen Lär känna din granne genomfördes under sommaren en picknick i samarbete med Svenska kyrkan, stadsmuseet och föreningen Sättra Kidz. Totalt deltog cirka 40 flickor/kvinnor och 20 pojkar/män. Bland deltagarna fanns ett antal nyanlända familjer som fått information om eventet från medborgarvärdarna.

Efter en kartläggning som genomfördes under hösten 2018 av förutsättningarna för nattvandring i Vårberg har förvaltningen arbetat för att sammanföra och aktivera olika aktörer och personer som är intresserade av att nattvandra. Sedan slutet av maj har nattvandring påbörjats i föreningen Somaliska föräldraförums (SFF) regi i hela stadsdelsnämndsområdet. Kontakt med paraplyorganisationen Nattvandring.nu har också etablerats.

Jämställdhetsanalys

Upplevelsen av trygghet

Förvaltningen har sedan flera år identifierat könsskillnader avseende den upplevda otryggheten i stadsdelsnämndsområdet. Kvinnor är generellt mer otrygga än män. Detta visar sig bland annat i medborgarundersökningen från 2018 där 53 % av kvinnor i stadsdelsnämndsområdet svarade att de ofta avstår från att gå ut på torg, parker och gångvägar efter mörkrets inbrott för att de känner sig otrygga. Motsvarande siffra för männen var 39 %.

Som en del av underlaget inför revideringen av samverkansöverenskommelsen med polisen genomförde förvaltningen under januari i år 800 intervjuer rörande bakomliggande orsaker till den upplevda otryggheten. Av respondenterna var 52 % kvinnor. Intervjuerna genomfördes dels fysiskt i stadsdelsnämndsområdet och via telefon. Resultaten visar att det som upplevs som mest otrygghetsskapande är grupperingar av manliga individer, narkotikahandel vid centrummiljöer, påverkade människor som vistas i området och nedskräpning.

Störst könsskillnad i undersökningen finns i kopplingen mellan upplevd otrygghet och nedskräpning. 40% av kvinnorna och 35% av männen ansåg att denna faktor påverkar deras känsla av trygghet. Resterande faktorer har en mer jämn fördelning mellan könen.

Undersökningen bekräftar den bild som förvaltningen har och jobbar utifrån, och förvaltningen kommer att fortsätta analysera skillnaderna i den upplevda otryggheten med fokus på de faktorer som pekats ut som mest otrygghetsskapande. Förvaltningen råder inte över samtliga platser och verksamheter kopplade till dessa faktorer. Därför samverkar förvaltningen med andra aktörer såsom fastighetsägarna, polis, trafikkontoret och SL.

Goda exempel

Öka förtroendet för förvaltningen

Som en del i att öka förtroendet för förvaltningen har medborgarvärdarna arbetat för att nå ut med korrekt information om hur socialtjänsten arbetar och vad de kan hjälpa till med. Mot bakgrund av detta har medborgarvärdarna under våren träffat samtliga enheter inom avdelningen för socialtjänst och fritid för att öka sin kunskap om hur socialtjänsten arbetar samt för att identifiera samverkansytor. Efter detta har socialtjänstens Barn- och ungdomsenhet medverkat vid dialogtorg i Vårbergs centrum vid ett tillfälle och planerar att återkomma till hösten. Ett flertal nyanlända familjer som är aktuella hos socialtjänsten besöker regelbundet dialogtorg och kvinnofika som ordnas av medborgarvärdarna. Förvaltningen upplever att besökarna i och med detta har fått en ökad förståelse för socialtjänstens roll.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)						100 %	100 %	2019
   Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor				54 %		77 %	77 %	2019
Analys								
Förvaltningen ser utmaningar med att nå årsmålet på 77 %. Under de senaste åren har upplevelsen av trygghet pendlat, men förvaltningen ser en positiv trend över tid. Mellan åren 2017 och 2018 ökade andelen som upplevde trygghet med 7 procentenheter, men utfallet för 2018 var 54 %, vilket är långt från målvärdet på 77 %.								
Åtgärdsplan								
Samverkan sker med olika aktörer som exempelvis fastighetsbolag och aktörer i det Brottsförebyggande rådet (BRÅ). En arbetsgrupp som leds av polisen har bildats utifrån BRÅ för att arbeta med den öppna drogsenen i Sättra. Förvaltningen förstärker arbetet med platssamverkansforum i centrummiljöerna. En ny samverkansöverenskommelse med polisen har tagits fram. Förvaltningen fortsätter också arbetet med renhållning och parkupprustning i stadsdelsnämndområdets utemiljöer.								
   Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning				62 %		68 %	71 %	2019
   Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden				67 %		68 %	71 %	2019
   Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön						85 %	88 %	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna utveckla samverkan mot våldbejakande extremism.	2019-01-01	2019-08-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna inventera behovet och lämplig geografisk placering av nya parklekar.	2019-01-01	2019-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna och de ekonomiska konsekvenserna för fler parklekar med djur i staden.	2019-01-01	2019-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna verka för att utreda vilka områden som kan läggas till - och utöka redan godkända områden – som platser där stadens ordningsvakter verkar för att skapa trygghet för medborgarna.	2019-01-01	2019-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och i samverkan med polis och fritidsverksamhet inrätta och bidra till lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna till utveckling av Stockholms stadsmiljöer genom exempelvis brukaravtal för skötsel av parklekar eller stadsodling.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Skärholmen är tryggt och säkert

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Flickor, pojkar, kvinnor och män

- är trygga, det preventiva arbetet sker på flera olika sätt, bland annat genom samverkan mellan socialtjänst, polis, skola och förskola
- upplever att de har en stadsmiljö som är trygg, attraktiv och säker där kriminalitet och otrygghet motverkas genom åtgärder som bygger in trygghet i stadsmiljön. Arbetet sker i samverkan med trafiknämnden och andra aktörer
- upplever att nedskräpning och skadegörelse i parker, naturmiljöer och på lekplatser åtgärdas skyndsamt, inom 24 timmar efter att anmälan upprättats
- har tillgång till offentliga rum, såsom parker och torg samt centrummiljöer som är välkomnande, trygga, tillgängliga, levande och av hög kvalitet. För att möjliggöra detta stärks bland annat arbetet med de tre platssamverkansforum som finns i stadsdelsnämndsområdet
- upplever att de kan lita på andra människor i den stadsdel där de bor. Invånarna nås av lättillgänglig och korrekt information om socialtjänstens uppgifter och arbetssätt, i syfte att minska fördomar och misstroende mot myndigheter
- är genom dialog delaktiga i arbetet med utveckling av parker där förvaltningen särskilt beaktar barnens, äldres och personer med funktionsnedsättnings perspektiv med specifikt fokus på trygghet
- som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter blir bemötta med respekt och det förekommer ingen diskriminering utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Förväntat resultat

Minst 77 % upplever trygghet i den stadsdel där man bor

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetet kring våldsbejakande extremism och barn som vistas i miljöer där våldsbejakande extremism förekommer utvecklas genom att bland annat öka kompetensen hos medarbetarna och förbättra rutinerna kring rapportering.	2019-01-01	2019-12-31	
 Arbetet med de befintliga platssamverkansforumen (BIDs) i Sättra, Vårberg och Bredäng förstärks och förvaltningen verkar för att fler aktörer involveras i forumen.	2019-01-01	2019-12-31	
 Arbetet med det lokala Brottsförebyggande rådet (BRÅ) inklusive medborgarmöten utvecklas för att stärka det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.	2019-01-01	2019-12-31	
 Det nya ANDT (alkohol, narkotika, doping och tobak) programmet sprids och implementeras i förvaltningen.	2019-01-01	2019-12-31	
 Dialog genomförs vid parkinvesteringar. I dialogen beaktar förvaltningen särskilt barns, äldres och personer med funktionsnedsättnings perspektiv med särskilt fokus på trygghet.	2019-01-01	2019-12-31	
 En ny samverkansöverenskommelse med polisen ingås och samverkan stärks därmed.	2018-01-01	2019-12-31	
 En översyn görs för att se hur förvaltningens deltagande kan öka i de olika stadsdelsdagarna.	2019-01-01	2019-12-31	
 För ökad tillit mellan invånare verkar förvaltningen för att stärka lokalsamhället (civilsamhälle, näringsliv och invånare) och stöttar organiseringen av nattvandring, grannsamverkan samt aktiviteter som gör att invånarna träffas och lär känna varandra. Särskilt fokus ligger på Vårberg.	2018-01-01	2019-12-31	
 För ökad upplevelse av trygghet, delaktighet, identitet och igenkänning i den lokala historien samverkar förvaltningen med Stadsmuséet kring kulturprogram och aktiviteter i Vårberg.	2019-01-01	2019-12-31	
 Handlingsplanen mot våldsbejakande extremism revideras.	2018-01-01	2019-12-31	
 I samarbete med trafikkontoret och polisen utreder förvaltningen behovet och möjligheten till kameraövervakning på otrygga platser.	2019-01-01	2019-12-31	
 I syfte att få mer kunskap om bakomliggande orsaker till skillnader mellan könen gällande den upplevda otryggheten, genomför förvaltningen fördjupande undersökningar och utreder även möjligheten till förbättrad mätning och uppföljning av trygghetsarbetet som sker inom stadsdelsnämndsområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
 I syfte att säkerställa att ekonomiska bidrag eller tillgång till lokaler inte går till någon aktör som uppmuntrar till eller möjliggör våldsbejakande extremism tar förvaltningen fram en rutin för uppföljning och utvärdering av bidrag till föreningar.	2018-01-01	2019-12-31	
 Kris- och beredskapsövningar genomförs inom förvaltningen.	2018-01-01	2019-12-31	
 Samarbetet kring trygghet med de kommunala bostadsbolagen Stockholmshem och Svenska bostäder samt andra fastighetsägare i Skärholmens stadsdelsnämndsområde utvecklas.	2018-01-01	2019-12-31	
 Samverkan med polisen kring hanteringen av olagliga bosättningar utvecklas.	2019-01-01	2019-12-31	
 Trygghetsinventeringar och vandringar genomförs med invånare, polis, civilsamhället, fastighetsägare och andra lokala aktörer. Syftet är att inhämta ytterligare kunskap om otrygga platser och vilka åtgärder som kan förväntas ge effekt på den upplevda tryggheten.	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Trygghetsskapande investeringar i den fysiska miljön genomförs med utgångspunkt i trygghetsinventeringar och trygghetsvandringar.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Skärholmens offentliga rum är välskötta

 Uppfylls helt

Beskrivning

Flickor, pojkar, kvinnor och män

- upplever att stadsdelsnämndsområdet är välskött och rent
- har tillgång till parker, parkvägar och badplatser som är välkomnande, tillgängliga, trygga och levande
- har tillgång till ett rikt utbud av möjligheter för utomhusvistelse, vardagsmotion och sociala aktiviteter så som attraktiva spontanidrottsplatser och lokala kulturupplevelser i sin närmiljö
- har möjlighet att lämna synpunkter kring utformningen av sin närmiljö. Inom områden som lämpar sig för deltagandeprocesser sker medborgardialoger med utgångspunkt från den lokala parkplanen och det lokala utvecklingsarbetet
- har tillgång till digitala och lättillgängliga kanaler för dialog och andra former av synpunktsinlämning
- som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter blir bemötta med respekt och det förekommer ingen diskriminering utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Förväntat resultat

Minst 68 % är nöjda med renhållning och städning

Minst 68 % är nöjda med skötsel av park- och grönområden

Minst 85 % är nöjda med stadsmiljön

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andelen nöjda med städning av nedskräpade platser och tömning av överfulla papperskorgar						50 %		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 För att öka möjligheterna till stadsodling i parker samverkar förvaltningen med trafiknämnden.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förbättrad användning av digitala verktyg vid medborgardialog kopplat till investeringar i park och naturområden utreds.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ser över och uppdaterar skyltar i samtliga parklekar.	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
I samarbete med trafiknämnden utreds möjligheten att utveckla skadedjursbekämpningen i området.	2019-01-01	2019-12-31	
Kommunikationen kring stadens städgaranti och möjligheter för synpunktsinlämning så som Tyck till-appen förstärks.	2019-01-01	2019-12-31	
Medborgardialog om upprustning av Sätredalsparken genomförs med utgångspunkt från den lokala parkplanen.	2019-01-01	2019-12-31	
Rådet för funktionshinderfrågor tar i samarbete med förvaltningen fram en checklista för tillgängliggörandet av möten som arrangeras av nämnden/förvaltningen såsom medborgarmöten och medborgardialoger.	2019-01-01	2019-12-31	
Samverkan sker med idrottsnämnden, exploateringsnämnden, samt miljö- och hälsoskyddsnämnden i arbetet med att underlätta för nyetablering av bastuflottar eller andra typer av bastuanläggningar.	2019-01-01	2019-12-31	
Åtgärder för ökad tillgänglighet i stadsmiljön utreds och genomförs i samarbete med rådet för funktionshinderfrågor.	2019-01-01	2019-12-31	
Översättning av utvalda kommunikationsmaterial till engelska och andra relevanta språk utreds.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att delvis uppnås utifrån att fyra av nio indikatorer är delvis uppnådda. Förvaltningen uppnår inte målet om andel förskollärare och samtliga indikatorer från förskoleundersökningen är delvis uppnådda. Trots ett ökat resultat för KF-indikatorerna avseende andel förskollärare och andel nöjda föräldrar är skillnaden fortfarande stor mellan föregående års resultat och de reviderade årsmålen. Även för kvalitetsindikatorn innebar årsmålet en stor höjning från föregående års utfall vilket gör att förvaltningen bedömer att årsmålet inte kommer uppnås.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning utifrån att flera förskolor redovisar effekter av pågående utvecklingsarbete från verksamheterna. I förvaltningens arbete för en likvärdig förskola med likvärdig kvalitet har förskolornas ledningsteam arbetat fram fem gemensamma miljöer i förskolorna. Arbetslagen tillsammans med förskolans ledningsteam har reflekterat kring pedagogernas förhållningssätt till barnen och materialet samt kring syftet med miljöerna vilket bidragit till en positiv utveckling. Barnen är mer delaktiga i utformningen och materialet är mer tillgängligt.

Förvaltningen bedömer att målet för kvalitetsindikatorn (WKI) inte kommer att uppnås. Kriterierna för kvalitetsindikatorns fem olika områden har förtydligats i samband med förskolans reviderade läroplan vilket gett upphov till dialoger och samtal mellan pedagogerna och ledningsteam. Differensen är stor mellan föregående års utfall och årets mål vilket gör att förvaltningen bedömer att målet inte kommer att uppnås trots att resultaten ökar. Förskolornas ledningsteam deltar när arbetslagen genomför skattningarna vilket möjliggör

dialog om verksamheten utifrån ledningens och pedagogernas perspektiv.

Under de senaste månaderna har det skett en markant ökning av förskollärare, det ger goda förutsättningar att nå målet om noll avdelningar utan förskollärare. Förvaltningen ser det som extra positivt att nyrekryteringar främst har skett genom rekommendationer från pedagoger. Förvaltningen har rekryterat en till enhetschef till förvaltningens förskolor. Chefstämheten har i och med det ökat och möjligheten till ett mer närvarande ledarskap möjliggjorts. Förvaltningen får återkoppling från pedagogerna om att det närvarande ledarskapet uppskattas och ser det som en möjlig anledning till det ökade antalet nyrekryteringar.

Utfallet avseende andelen nöjda föräldrar i förskoleundersökningen når ej årsmålet men har ökat och förvaltningen placerar sig högst bland stadsdelarna avseende att vårdnadshavare känner sig välkomna att ställa frågor samt att det är enkelt att kommunicera digitalt med förskolan. Förvaltningen ser det som goda förutsättningar för att öka nöjdheten ytterligare.

Handlingsplanen för att förbättra förskollärares och barnskötarens arbetsituation har färdigställts. I en fokusgrupp har representanter från HR, fackliga representanter, förskollärare, barnskötare och förskolechefer samlats för att identifiera de utmaningar som finns inom förvaltningens förskolor. Nästa steg är att bygga en organisation för att systematiskt arbeta vidare med identifierade utmaningar.

I april genomfördes två utvecklingsdagar för samtliga medarbetare inom förskolan och öppna förskolan. Utvecklingsdagarna innehöll workshops och övningar och blev en uppstart till arbetet med den reviderade läroplanen som trädde i kraft den 1 juli. Resultatet från utvärderingen av utvecklingsdagarna är positiv och medarbetarna lyfter framförallt att de uppskattade variationen av workshops och övningar samt dialoger med kollegor och nya kontakter. Medarbetarna har fått svara på frågan om vilka pedagogiska frågor de vill diskutera vidare. Svaren kommer ligga till grund för teman inom höstens kollegiala nätverk.

I maj firades öppna förskolans dag på samtliga öppna förskolor. För att säkerställa ett inkluderande bemötande är de öppna förskolorna HBTQ-certifierade och under dagen marknadsfördes detta på olika sätt bland annat genom vimplar, hemmavirkade halsdukar och bakade kakor. Medarbetarna spelade teater och sjöng sånger på temat inkludering.

Uppnådda resultat

Förvaltningen uppnår målet 16 barn per grupp med ett utfall på 15,7 barn per grupp. Förvaltningen uppnår även indikatorn om antal förskolebarn per anställd med ett utfall på 4,9 vilket är detsamma som årsmålet. Ledningsteamens återkommande uppföljningar av barnantal på respektive förskola, som sker i samarbete med köhandläggarna, ser förvaltningen som lyckade arbetssätt.

Delvis uppnådda resultat

Det är fortfarande svårt att rekrytera förskollärare men viss lättnad har skett inom förvaltningen och utfallet på 39 % förskollärare är högre än under våren. Nyanställningar har framförallt skett genom rekommendationer av befintlig personal. Förvaltningen tolkar det som en positiv trend att förvaltningen ses som en attraktiv arbetsgivare. Förvaltningen tar tillvara, stimulerar och utmanar förskollärarnas pedagogiska kompetens och ledarskap. Bland annat leder de barnskötarnätverk och är delaktiga i förskolornas utvecklingsarbeten. Förskolorna har påbörjat implementering av handlingsplanen riktad till barnskötare och förskollärare, som tagits fram för att förbättra deras arbetsituation. Förvaltningen gör bedömningen att dessa åtgärder tillsammans kommer bidra till att andelen förskollärare ökar ytterligare.

Ej uppnådda resultat

25 % av förvaltningens förskolor når årsmålet om 90 % nöjda föräldrar till barn i förskolan. Utfallet för samtliga förvaltningens förskolor på 83 % är en procentenhet högre jämfört med föregående år men trots ökningen uppnås inte årsmålet. I förskoleundersökningens öppna svar framkommer bland annat att vårdnadshavarna efterfrågar mer kunskap om hur digitala verktyg används i undervisningen. 86 % av vårdnadshavarna instämmer med att de känner sig välkomna att ställa frågor till verksamheten, vilket är högre än inom stadens övriga kommunala förskolor (83 %). Att vårdnadshavare känner sig trygga i att ställa frågor till verksamheten ser förvaltningen som en god förutsättning för att öka nöjdheten. Resultatet i förskoleundersökningen är något som förskolorna följer upp med vårdnadshavarna och har en dialog kring. Förvaltningen ser att förskolornas kommunikation kring vad som ingår i förskolans uppdrag behöver öka, exempelvis hur de digitala verktygen används i barnens lärande.

Introduktionsförskola

Introduktionsförskolan i Vårberg startades i augusti 2017. Introduktionsförskolan har ett nära samarbete med förvaltningens stadsdelsmammor och medborgarvärdar som informerar och lotsar besökare till verksamheten. Introduktionsförskolan har även tät kontakt med förvaltningens medborgarkontor, förskolans köhandläggare och socialtjänstens föräldrarådgivare. Introduktionsförskolan ingår även i stadens projekt om stärkt tidigt stöd i samverkan (STIS) vilket innefattar samarbete mellan socialtjänst, barnavårdscentralen (BVC) och öppna förskolor. Vidare finns ett nära samarbete med Jobbtorg, Arbetsförmedlingen samt andra öppna förskolor inom såväl stadsdelsnämndsområdet som i andra stadsdelar. BVC och mödravårdscentralen (MVC) är samarbetspartners som regelbundet besöker introduktionsförskolan och håller tematräffar kring olika ämnen för besökarna. Tillsammans med Stadsmissionen i Vårberg sker ett samarbete kring att introduktionsförskolan erbjuder kompletterande verksamhet på olika tider. Introduktionsförskolan delar lokal med förvaltningens förskola på obekvämt arbetstid som erbjuder förskoleverksamhet utanför förskolans öppettider. Tillsammans samarbetar de för att introduktionsförskolan och obverksamheten gemensamt skall utveckla barnens miljöer. Introduktionsförskolan samarbetar även med förvaltningens övriga förskolor.

Introduktionsförskolan fungerar som en samlingspunkt för många nyanlända och deras barn. Vid en nöjdhetsmätning som genomfördes under 2019 svarade 81 % av besökarna att de trivs mycket bra i verksamheten. 81 % svarade också att det var mycket sannolikt att de kommer fortsätta att besöka den.

Besökarna har främst hittat till verksamheten genom direkt kontakt med personalen och stadsdelsmammorna, snarare än via sociala medier och andra digitala kanaler. Personalen har marknadsfört verksamheten i Skärholmen centrum, på BVC, på biblioteken och på Jobbtorg. I det arbetet har de haft hjälp av stadsdelsmammorna som också är en del av introduktionsförskolans arbetslag.

Introduktionsförskolan har cirka 100 besök per vecka och under 2017/2018 skrevs 21 barn från introduktionsförskolan in i ordinarie förskoleverksamhet. Under vårterminen 2019 var det 14 barn från introduktionsförskolan som skrevs in i förskolan.

Jämställdhetsanalys

Granskning av verksamheten ur ett genusperspektiv

Förskolorna utgår från rutinsituationer, exempelvis hall- och måltidssituationer, i sina jämställdhetsanalyser likväl som att resultatet från förskoleundersökningen analyseras utifrån hur vårdnadshavare till pojkar respektive flickor svarar. Exempelvis har talutrymme vid samling analyserats ur ett jämställdhetsperspektiv samt att pedagogerna har tittat på barnlitteratur ur ett normkritiskt perspektiv. En förskolas granskning visade att pojkarna hade ett större talutrymme under samlingen. Efter att detta synliggjorts har pedagogerna arbetat med olika strategier för att talutrymmet ska fördelas mer lika. Granskningar vid senare tillfällen visar att strategierna har gett önskad effekt. Förvaltningens pågående utvecklingsarbete för ökad tillgänglighet av pedagogiska miljöer och material har gett ökad medvetenhet och kunskap hos pedagogerna. Granskningarna av verksamheterna utifrån ett genusperspektiv visar dock att arbetet med jämställdhetsanalyser behöver fortsätta.

Goda exempel

Kommunikationsplanen

För att öka nöjdheten hos vårdnadshavarna startade flera förskolor ett arbete med en kommunikationsplan. Planen syftar till att säkerställa att samtliga vårdnadshavare får information om vad deras barn har gjort under dagen. Den pedagog som arbetar vid stängning ska kunna förmedla till samtliga vårdnadshavarna vilka aktiviteter som barnet gjort under dagen. I årets förskoleundersökning har nöjdhetsresultaten för dessa förskolor stigit markant. På en förskola har resultatet ökat från 66 % till 87 % nöjda föräldrar.

Effekter av läslyftet

Läslyftet, en statlig satsning där samtliga förskollärare deltagit, har bidragit till en ökad förståelse för hur litteratur kan bidra till att berika barns lekmiljö. Exempelvis har en förskola använt arkitekturböcker i barnens bygghörna. I förskolornas dokumentation syns ett ökat berättande av historier utöver traditionell högläsning. Barnen uppmuntras till sagoberättande utifrån vad de målar likväl berättar sagor genom målningar. Barnen ges därmed möjlighet till flera inlärningssätt. Utifrån läslyftets positiva effekter kommer det, med start under hösten, även att omfatta förvaltningens barnskötare.

Förskolesummit

I juni deltog samtliga förskollärare inom förvaltningen på Förskolesummit, en konferens som Stockholms stad anordnar i samarbete med Stockholms Universitet. Under konferensen fick förskollärarna ta del av föreläsningar från de mest aktuella forskarna inom förskoleområdet. Förvaltningen deltog även med en monter med syfte att visa den medarbetarkraft som finns i förvaltningens förskolor.

Leken, ett område som utvecklats

Vid en analys av reflektionsmaterial från flera förskolor identifierades leken som ett utvecklingsområde. En utbildningsinsats genomfördes för all personal i form av en föreläsning samt läsning av utvald litteratur. En dialog fördes vidare på APT, projektnätverk och arbetslagsuppföljningar. Efter insatsen syns resultat i verksamheten i form av mer medvetna pedagoger som för en aktiv dialog och reflektion kring leken. Neutralt ofärdigt material som exempelvis tyger används i större utsträckning och fungerar som inspiration för både barnen och pedagogerna i roll- och fantasilekar.

Användning av digitala verktyg

Förskolornas ledningsteam ser att pedagogerna blir mer självständiga i användningen av digitala verktyg samt att digitala verktyg används mer i projektarbeten. En framgångsfaktor är

att pedagogerna deltagit i workshops och själva fått prova digitala verktyg under arbetsplatsträffar. Som stöd i utvecklingsarbetet finns förvaltningens nätverk med digitala ambassadörer med en representant från varje förskola.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	39 %	1 %	38 %	36,1 %	39 %	41 %	41 %	Tertial 2 2019
<p>Analys</p> <p>Det är fortfarande svårt att rekrytera förskollärare men viss lättnad har skett inom förvaltningen och utfallet på 39 % förskollärare är högre än under våren. Nyanställningar har framförallt skett genom rekommendationer av befintlig personal. Förvaltningen tolkar det som en positiv trend att förvaltningen ses som en attraktiv arbetsgivare. Fördelningen av förskollärare varierar mellan förskolorna, de avdelningar som saknar förskollärare har skrivit en åtgärdsplan.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Förvaltningen tar tillvara, stimulerar och utmanar förskollärarnas pedagogiska kompetens och ledarskap. Bland annat leder de barnskötarnätverk och är delaktiga i förskolornas utvecklingsarbeten. Förskolorna påbörjar implementering av den handlingsplan, riktad till barnskötare och förskollärare, som tagits fram för att förbättra deras arbetssituation. Förvaltningen gör bedömningen att dessa åtgärder tillsammans kommer bidra till att andelen förskollärare ökar ytterligare.</p>								
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	83 %	82 %	85 %	82 %		90 %	90 %	2019
<p>Analys</p> <p>25 % av förvaltningens förskolor når årsmålet om andelen nöjda föräldrar till barn i förskolan. Utfallet för samtliga förvaltningens förskolor på 83 % är en procentenhet högre jämfört med föregående år men trots ökningen uppnås inte årsmålet. Vårdnadshavare till flickor är mer nöjda än vårdnadshavare till pojkar. Samma mönster syns i resultatet för hela staden men det skiljer sig åt mellan förvaltningens förskolor. I förskoleundersökningens öppna svar framkommer bland annat att vårdnadshavarna efterfrågar mer kunskap om hur digitala verktyg används i undervisningen.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Förvaltningen gör antagandet att förskolornas kommunikation kring vad som ingår i förskolans uppdrag behöver öka. I kontakten med vårdnadshavare, exempelvis på föräldramöten och via veckobrev, behöver det synliggöras hur de digitala verktygen används i barnens lärande.</p>								
  Antal barn per grupp	15,7 barn/avd.			14,6 barn/avd.	16 st	16	16	Tertial 2 2019
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9 st			4,5 st	4,9 st	4,9	4,9	Tertial 2 2019
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget				3,25		3,8	3,8	2019
<p>Analys</p> <p>Förvaltningen bedömer att målet för kvalitetsindikatorn (WKI) inte kommer att uppnås. Kriterierna för kvalitetsindikatorns fem olika områden har förtydligats i samband med förskolans reviderade läroplan vilket ger upphov till dialoger och samtal mellan förskolans pedagoger och ledningsteam. Differensen är stor mellan föregående års utfall och årets mål vilket gör att förvaltningen bedömer att målet inte kommer att uppnås trots att resultaten ökar. Samtliga förskolor kommer genomföra skattningen innan årsskiftet.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Förskolornas ledningsteam deltar när arbetslagen genomför skattningarna vilket möjliggör dialog om verksamheten utifrån ledningens och pedagogernas perspektiv.</p>								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda sommarkolloverksamhetens avgiftsmodell, både gällande dygnsavgiften per barn och de inkomstspann som ligger till grund för de olika avgiftsnivåerna	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla arbetssätt och rutiner för att säkerställa att utbildningsnämndens samordningsansvar för elever med upprepad och längre frånvaro är väl fungerande oavsett huvudman	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Skärholmens förskolebarn når sin fulla potential i en trygg förskola med hög pedagogisk kvalitet

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Flickor och pojkar

- har en trygg och likvärdig förskoleverksamhet som håller hög pedagogisk kvalitet i en för barnen stimulerande inne- och utemiljö
- deltar i kontinuerligt förskollärlärd undervisning
- medverkar i en verksamhet där digital kompetens, matematik, naturvetenskap och språkutveckling är prioriterade områden för att lägga en god grund för det livslånga lärandet
- är i en förskoleverksamhet som förmedlar och förankrar grundläggande demokratiska värderingar liksom respekt för mänskliga rättigheter, särskilt barns rättigheter utifrån barnkonventionen
- som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter möts av medarbetare med kunskap om våld i nära relationer och/eller hedersrelaterat våld. Deras vårdnadshavare får information om var de kan vända sig för råd och stöd
- har en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen och utvecklar ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik
- deltar i en förskoleverksamhet där barnen ingår i mindre sammanhang och alla kan göra sin röst hörd, bli sedda och bekräftade
- har en trygg och säker miljö med tillgång till rätt stöd och individuella insatser där förskolan samverkar med vårdnadshavare, socialtjänst och skola
- har tillgång till barnomsorg på obekvämt arbetstid som underlättar möjligheten till full sysselsättning för vårdnadshavare
- med särskilda behov får de stöd de behöver i förskolan.

Övrigt

- förskolans reviderade läroplan innebär att barnen deltar i en verksamhet i vilken det tydligt framgår vad som förväntas av förskollärare och arbetslag och där omsorg, utveckling och lärande utgör en helhet
- enligt nya bestämmelser i skollagen utses en skolchef för förskoleverksamheten och förskolechefer benämns rektorer
- satsningar på förskollärarnas och förskolechefer/rektorerens pedagogiska ledarskap är avgörande för att upprätthålla den pedagogiska kvaliteten
- vårdnadshavare till barn som ännu inte deltar i förskoleverksamhet välkomnas till introduktionsförskolans och öppna förskolans verksamheter och får kunskap om vad förskoleverksamhet är samt vilka former av verksamheter som finns att tillgå.

Förväntat resultat

Förskolorna uppnår minst nivå 3,4 inom området barns språkliga och kommunikativa utveckling i kvalitetsindikatorn (självvärdering inom läroplansuppdraget)

Förskolorna uppnår minst nivå 3,4 inom området pedagogisk miljö och material i kvalitetsindikatorn (självvärdering inom läroplansuppdraget)

Andel förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare) 41 %

Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan 90 %

Analys

Uppnådda resultat

Förvaltningen uppnår målet om pedagogisk miljö och material (3,65) samt språklig och kommunikativ utveckling (3,45) i kvalitetsindikatorn. Mätningen innefattar enbart 50 % av förskolorna. Ledningsteamerna har varit närvarande i dialogerna under skattningarna ute på förskolorna vilket har hjälpt till att belysa det arbete som pågår. Att genomföra skattningen tillsammans ger fler konstruktiva dialoger kring vad verksamheten erbjuder barnen och vilka områden som behöver utvecklas.

Delvis uppnådda resultat

50 % av förvaltningens förskolor når årsmålet om andel vårdnadshavare som upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. Utfallet för förvaltningen på 86 % är en procentenhet lägre jämfört med föregående år. Resultatet varierar mellan förskolorna och synliggörandet av likabehandlingsarbetet skiljer sig åt. På de förskolor där årsmålet inte nås visar en analys av resultatet att en del av förklaringen är att kommunikationen med vårdnadshavarna behöver utvecklas. De förskolor som har gjort ett utvecklingsarbete med att kommunicera på ett mer aktivt sätt med vårdnadshavarna har fått positivt resultat i årets förskoleundersökning. Vidare ser förvaltningen att pedagogernas medvetenhet gällande normer och värderingar behöver öka för att de ska känna en trygghet i att föra en dialog med vårdnadshavarna kring detta.

Förvaltningen har fortsatt en utmaning i att rekrytera förskollärare samt att fördela deras kompetens jämt över förskolorna och avdelningarna. Totalt har förvaltningen 81 avdelningar och i dagsläget är det 7 avdelningar som saknar förskollärare och de är spridda över förskolorna. Den 1 juli 2019 trädde förskolans reviderade läroplan i kraft i vilken det tydligt framgår att förskollärarna ska ansvara för det pedagogiska innehållet i undervisningen och för att det målinriktade arbetet ska främja barns utveckling och lärande. Pedagogiska utvecklingsledare alternativt förskollärare från grannavdelningar deltar vid planeringen, uppföljningen och utvärderingen av verksamheten på de avdelningar som saknar förskollärare. För samtliga avdelningar som saknar förskollärare finns en åtgärdsplan där det framgår hur förskollärlädd undervisning säkerställs.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel vårdnadshavare som upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas	86 %	84 %	88 %	87 %		88 %		2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning								
<p>Analys</p> <p>50 % av förvaltningens förskolor når årsmålet. Utfallet för förvaltningen på 86 % är en procentenhet lägre jämfört med föregående år. Vårdnadshavare till flickor är mer nöjda jämfört mot vårdnadshavare till pojkar, samma mönster syns i resultatet för hela staden. Resultatet varierar mellan förskolorna och synliggörandet av likabehandlingsarbetet skiljer sig åt. På de förskolor där man inte når årsmålet visar en analys av resultatet att en del av förklaringen är att kommunikationen med vårdnadshavarna behöver utvecklas. De förskolor som har gjort ett utvecklingsarbete med att kommunicera på ett mer aktivt sätt med vårdnadshavarna har fått ett positivt resultat i årets förskoleundersökning.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Vid enskilda samtal och vid återkopplingen till vårdnadshavarna kring förskoleundersökningens resultat ska pedagogerna informera om förskolans jämställdhets- och likabehandlingsarbete samt arbetet utifrån barnkonventionen. Pedagogernas medvetenhet gällande normer och värderingar behöver öka för att de ska känna en trygghet i att föra en dialog med vårdnadshavarna kring detta.</p>								
	Antalet avdelningar som saknar förskollärare	7			2	0		Tertial 2 2019
<p>Analys</p> <p>Förvaltningen har fortsatt en utmaning i att rekrytera förskollärare samt att fördela deras kompetens jämt över avdelningarna. Totalt har förvaltningen 81 avdelningar och de 7 avdelningar som saknar förskollärare är ojämnt fördelat över förskolorna. Fler förskollärare har anställts och kommer i arbete under hösten. Förvaltningen prognostiserar att två avdelningar saknar förskollärare vid årsskiftet.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Pedagogiska utvecklingsledare alternativt förskollärare från grannavdelningar deltar vid planeringen, uppföljningen och utvärderingen av verksamheten på de avdelningar som saknar förskollärare. För samtliga avdelningar som saknar förskollärare finns en åtgärdsplan där det framgår hur förskollärlärd undervisning säkerställs.</p>								
	Pedagogisk miljö och material i kvalitetsindikatorn (självvärdering inom läroplansuppdraget)	3,65		3,34		3,4		2019
	Språklig och kommunikativ utveckling i Kvalitetsindikatorn (självvärdering inom läroplansuppdraget)	3,45		3,28		3,4		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Barnomsorg på obekvämt arbetstid erbjuds vilket möjliggör full sysselsättning för vårdnadshavare.	2019-01-01	2019-12-31	
 De öppna förskolorna marknadsför att de är HBTQ-certifierade.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förskoleverksamheterna använder sig av natur och spontanidrottsplatser i närmiljön.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förskoleverksamheterna arbetar för en jämställd förskola och utvecklar gemensamma arbetssätt med arbetsmetoden "Sjuan". Analysarbetet fokuserar kring förskolornas pedagogiska miljö och språkarbetet.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förskoleverksamheterna för en dialog med barnen om barnens rättigheter genom boken Barnens planet.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förskoleverksamheterna påbörjar implementering av den handlingsplan, riktad till barnskötare och förskollärare, som tagits fram för att förbättra deras arbetssituation.	2019-07-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förskoleverksamheterna påbörjar implementering av nya läroplanen för förskolan, LpFö18.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Förskoleverksamheterna utvecklar samarbetet med socialtjänst och skola för att främja ett ökat kunskapsutbyte.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Förskoleverksamheternas arbete med inkludering av alla barn utvärderas.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Förskoleverksamheternas digitala lärmiljö utvecklas för att förstärka och fördjupa barnens utforskande.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Förvaltningens verksamheter, bland annat introduktionsförskolan, informerar vårdnadshavare om förskolans betydelse för barns utveckling.	2018-01-01	2019-12-31	
✓ Medel söks för befintlig introduktionsförskola enligt anvisningar i budget.	2019-01-01	2019-04-30	
▶ Samtliga medarbetare inom förskolan får kompetensutveckling om Barnkonventionen.	2018-01-01	2019-12-31	
▶ Samtliga medarbetare inom förskolan genomför webbutbildning om Våld i nära relationer.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Bedömningen grundar sig på att fyra av fem KF-indikatorer där det finns utfall att rapportera uppnås. En av indikatorerna uppnås inte och prognostiseras inte nås under året. I övrigt fortlöper förvaltningens arbete utan avvikelser.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att förvaltningen kan redovisa för goda exempel och nya arbetsätt. Under våren har förvaltningen gjort en omstart på projektet med skolsociala team. I dagsläget arbetar familjebehandlare i samarbete med en av skolorna i stadsdelsnämndsområdet för att öka elevers närvaro i skolan. Skolanknytningen ökar för 96 % av flickorna och pojkarna som har familjebehandlingen.

Inom stadsdelsnämndsområdet finns en, jämfört med andra stadsdelsnämndsområden, hög andel barnfamiljer som bor i osäkra boendeförhållanden. Förvaltningar har därför arbetat på ett målmedvetet sätt för att stötta barnfamiljer till stadigvarande boenden. Med hjälp av förvaltningens stöd har 12 barnfamiljer (totalt 37 barn) hittills i år flyttat från hotell och vandrarhem till förstahands- eller godkända andrahandskontrakt. Fem familjer har fått förstahandskontrakt och sju barnfamiljer har flyttat till godkända andrahandskontrakt. För att ytterligare kunna intensifiera detta arbete kommer under hösten ett Boteam bildas på enheten för ekonomiskt bistånd.

Det är fler flickor än pojkar som besöker Ungdomsmottagningen i stadsdelsnämndsområdet, vilket är ett generellt mönster inom Stockholms stad. Hittills under året har andelen pojkar av unika besökare uppgått till 26 % vilket är den högsta andelen pojkar bland besökare på

Stockholms stads ungdomsmottagningar för vilka medeltalet avseende pojkar är 19 %. Vilka av förvaltningens arbetssätt som varit mest framgångsrika för att nå detta resultat kommer att analyseras vidare.

Relationsvårdscentrum Sydväst har ett år efter öppnandet blivit alltmer etablerat och i samband med detta ökar antalet personer som vänder sig till verksamheten för att få stöd. Antalet klienter som sökt sig till centret är långt över förväntat, vilket förvaltningen ser som positivt då detta ökar möjligheten för människor att leva ett liv utan våld och förtryck. Förutom att verksamheten blivit mer etablerad bedömer förvaltningen att andra orsaker till ökningen sannolikt är att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är en aktuell samhällsfråga och att det bedrivits informationskampanjer i staden centralt om vart enskilda, i behov av stöd, kan vända sig för att få stöd.

Inom verksamhetsområde socialpsykiatri fortsätter arbetet för att under hösten genomföra en brukarrevison. En brukarrevison är en utvärdering som görs av en verksamhet där de som utvärderar har liknande erfarenheter som de som använder verksamheten. Förvaltningen inväntar resultaten från stadens centrala brukarundersökningar innan brukarrevisonen påbörjas. Detta för att kunna identifiera de prioriterade utvecklingsområden som brukarrevisonen är tänkt att undersöka. Förvaltningen ser att resultaten från brukarrevisonen kommer att ge verksamheterna inom socialpsykiatrin en möjlighet att utveckla kvaliteten med fokus på bemötande, självbestämmande och trygghet.

De uförarenheter som drivs i egen regi inom verksamhetsområde funktionsnedsättning kommer under hösten att påbörja implementeringen av det pedagogiska ramverket. Det pedagogiska ramverket är ett skraddarsytt utbildningsmaterial för uppdraget som medarbetare i en LSS-verksamhet. Under våren har det pedagogiska ramverket testats på två LSS-verksamheter i Farsta stadsdelsförvaltning och utifrån resultaten har utbildningsmaterialet och upplägget på utbildningen anpassats och utvecklats.

Uppnådda resultat

Av de barn och unga som bedöms ha skyddsbehov har 100 % kunnat placeras under trygga förhållanden. Vid placeringar använder förvaltningen i första hand de vårdgivare som är upphandlade av Stockholms stad. I de fall förvaltningen går utanför ramavtalet används i möjligaste mån vårdgivare som är godkända av andra kommuner. När barn och ungdomar är placerade i jourhem besöker alltid socialsekreterare barnet eller ungdomen och begär in misstanke- och belastningsregister vad gäller förstärkta jourhem och behandlingsfamiljer. När det gäller familjehem utförs en grundlig familjehemsutredning innan de godkänns.

Vad gäller indikatorn insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk har förvaltningen ett utfall för tertialen på 51,9 %. Årsmålet är 46 %. Under utredningsprocessen och i valet av insatser tar förvaltningen tillvara på den enskildes synpunkter och önskemål samt forskning och professionens kompetens. Socialsekreterarna har även täta uppföljningar med brukarna och vårdgivarna, vilket enligt förvaltningens bedömning medför att sannolikheten ökar för att brukarna ska avsluta sina insatser enligt plan.

Under perioden har förvaltningen mottagit 13 meddelanden om avhysning som inte rör dödsbon. Sju avhysningar har kunnat avvärjas. Utfallet för indikatorn är således 53,85 % vilket innebär att årsmålet på 45 % nås. Av de sex ärenden där avhysning inte har kunnat avvärjas har beslut fattats av hyresnämnd, tingsrätt eller hovrätt vilket innebär att

förvaltningen inte kunnat påverka avhysningen när beslut väl har fattats. Förvaltningen har nära samverkan med fastighetsägare och hyresvärdar och får därför i ett tidigt skede kännedom om när en individ/ett hushåll riskerar avhysning, det vill säga innan meddelanden om avhysningar från Kronofogdemyndigheten inkommit. Förvaltningen erbjuder då adekvat stöd utifrån orsaken till den eventuella avhysningen. När det exempelvis handlar om obetalda hyror har förvaltningen försökt motivera till kontakt med enheten för ekonomiskt bistånd. En förstärkning i form av ytterligare hyresrådgivare/bolots har skett gällande det vräkningsförebyggande arbetet.

Utfallet för indikatorn vräkningar som berör barn är 0 st. Förvaltningens hyresrådgivare får information av hyresvärderna när en barnfamilj riskerar avhysning. Hyresrådgivaren fungerar som en länk vidare in till socialtjänsten som inte sällan redan har kännedom om barnfamiljen. Olika delar av förvaltningen samverkar för att stötta de vuxna/vårdnadshavarna i att fullfölja kontakten med enheten för ekonomiskt bistånd och därmed förhindra en avhysning.

Ej uppnådda resultat

Utfallet för andelen barn och unga som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats är 82,2 % och förvaltningen når inte målvärdet på 86 %. Förvaltningen prognostiserar att årsmålet inte kommer att nås.

Under det senaste året ser förvaltningen att det inkommit mer komplexa ärenden än tidigare, både gällande barn och ungdomar. Vad gäller barn har anmälningarna ofta handlat om allvarliga omsorgsbrister såsom våld mellan familjemedlemmar som inte är riktat mot barnet, missbruk hos föräldrar och psykisk ohälsa. Gällande ungdomar med narkotikaförsäljning och missbruk har förvaltningen sett att målgruppen ökar. Denna målgrupp är ofta omotiverade till att ta emot insatser.

I majoriteten av ärendena har barnets/ungdomens situation inte varit så allvarlig att det funnits skäl för tvångsvård. Förvaltningen har därför arbetat för att familjerna ska ta emot insatser och ofta krävs då ett gediget motivationsarbete. Detta tillsammans med att antalet utredningar har ökat har sannolikt resulterat i att socialsekreterarna haft mindre tid till att motivera familjerna till frivilliga insatser. Om familjerna inte tar emot insatser ökar sannolikheten för att barnet/ungdomen blir aktuell för utredning igen.

Uppföljning av utvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst

I stadsdelsnämndsområdet finns en samverkan mellan skola och socialtjänst. Det sker bland annat kring enskilda individer genom att skolan anmäler oro till socialtjänsten och att socialtjänsten i utredningen samverkar med skolan. Denna samverkan är reglerad av lag och fungerar i regel ofta bra. Förvaltningen strävar också efter att utveckla samarbetet med främjande och förebyggande insatser. Nedan följer exempel på sådant samarbete:

Övergripande samverkan

Förvaltningen ingår i ett BUS-samarbete (Barn i behov av särskilt stöd) som bygger på en regional struktur tillsammans med Hägersten- Liljeholmen och Älvsjö stadsdelsförvaltningar. Från och med i år kommer berörda aktörer i Skärholmens stadsdelsnämndsområde att samarbeta i ett arbetsutskott där representanter från socialtjänsten, samtliga grundskolor, förskolan och polisen deltar. Arbetsutskottet träffas tre gånger per år. Träffarna brukar utgå från specifika teman och har under det senaste året bland annat handlat om hedersrelaterat våld och våldsbejakande extremism. Arbetsutskottet ser också över

samverkansöverenskommelser och rutiner kring samverkan.

Avdelningschefen för avdelningen för socialtjänst och fritid för relevant information från arbetsutskottet till BUS styrgrupp, där förutom representanter för de andra stadsdelsförvaltningarna också representanter från BUP (Barn - och ungdomspsykiatri) och Habiliteringen inom Region Stockholm deltar.

Skolsociala team

Socialtjänstens resursenhet och Lillholmsskolan samarbetar kring skolsociala team. Arbetet i det skolsociala teamet syftar till att stärka elevers närvaro, måluppfyllelse och mående i skolan. Målet är på sikt att eleverna ska uppnå gymnasiebehörighet. Vidare syftar arbetet till att utveckla framgångsrika samverkansmetoder och strukturer för ett socialt förebyggande arbete där skola och socialtjänst samarbetar. Uppdraget är att bedriva motiverande och socialt förändringsarbete med enskilda elever samt att bidra till ett smidigt och välfungerande samarbete mellan skolan och socialtjänsten.

Under våren omstrukturerades arbetet med skolsociala team. Den nya arbetsmodellen innebär att en grupp bestående av tre familjebehandlare från socialtjänsten, tillsammans med en skolkurator och en specialpedagog från skolan, bildar det skolsociala teamet. Teamet arbetar med elever som har minst 20 % frånvaro där orsaken till frånvaron troligen är av social karaktär och som valts ut av elevhälsoteamet. Om eleven och dennes vårdnadshavare är motiverade att ta emot insatser genomförs kartläggning och planering kring mål och delmål. I planeringen framkommer även vilka funktioner i det skolsociala teamet som ska göra vad.

Uppsökande fältarbete på skolorna

Förvaltningens fältassistenter arbetar uppsökande på högstadieskolorna i stadsdelsnämndsområdet. Det är en viktig arena där de träffar alla elever. De arbetar även med trivselvandringar och preventionsprogrammet Respekt och självrespekt i skolorna.

Barn i riskzon (BIR)

Det finns två BIR-grupper i stadsdelsnämndsområdet. I BIR-grupperna träffas representanter från skolan, fritidsverksamheten och fältassistenter cirka en gång per månad för att med samtycke från vårdnadshavare mobilisera och samordna sig runt enskilda individer. Tidigare har även polisen medverkat vid dessa träffar, men de har meddelat att de inte har utrymme att medverka i BIR. Detta tillsammans med andra faktorer föranleder en översyn av forumet med förhoppningen att utveckla det till att i större omfattning involvera föräldrarna. Malmö stads arbete med en skolresurs är en inspiration.

Mentors in Violence Prevention (MVP)

Slättgårdsskolan påbörjade under läsåret 2018/2019 ett arbete med preventionsprogrammet MVP. Där samverkar skolan med representanter från både socialtjänst (Resursenheten och Relationsvåldscentrum Sydväst) och Fryshuset som driver fritidsverksamheten i stadsdelsnämndsområdet. Samtliga elever i årskurs åtta deltog i programmet. Inför läsåret 2019/2020 har dock skolan meddelat att de på grund av bortfall av kompetens inte har möjlighet att arbeta med metoden under hösten, men förhoppningsvis kan detta återupptas längre fram.

Uppföljning av arbetssätt och riktlinjer för att säkerställa att allvarssamtal hålls inom 48 timmar

Under våren påbörjades arbetet med att hålla allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar inom 48 timmar efter att det kommit till socialtjänsten kännedom att ungdomen begått, eller

misstänks ha begått, brott. Förvaltningen har organiserat detta arbete inom mottagningsgruppen för Barn- och ungdomsenheten med stöd av bland annat föräldrarådgivare. Polisen är inte medverkande vid allvarssamtalen. Från 1 april har det hittills under året inkommit 28 anmälningar rörande barn och ungdomar som misstänks för brott. 23 anmälningar avser pojkar och fem avser flickor.

Förvaltningen noterar att antalet anmälningar sjunkit drastiskt under sommaren och uppgår endast till sex inkomna under juni – augusti.

De vanligaste brotten ungdomarna misstänks för är olika typer av stöld och misshandel. Av de 28 samtalen har 20 hållits inom 48 timmar vilket är ett utfall på 71 %. En orsak till att de övriga åtta samtalen inte kunnat hållas inom 48 timmar är att flera av anmälningarna inkommit till socialtjänsten på en fredag. Kommer det in anmälningar på en fredag är det inte praktiskt möjligt för socialtjänsten att hålla allvarssamtal inom 48 timmar eftersom socialtjänsten i stadsdelsförvaltningen inte arbetar helger. Av de inkomna anmälningarna har socialtjänsten inlett utredning i sex ärenden där socialtjänsten inte haft pågående utredning/insats.

Uppföljning av handlingsplanen för förbättrad arbetsituation för socialsekreterare och biståndshandläggare

En gång i månaden träffas medarbetare från avdelningen för socialtjänst och fritid gemensamt på en avdelningsfika för att ta del av alla enheters arbete i aktuella sakfrågor. Syftet med avdelningsfika är att öka kunskapen om varandras uppdrag och intern samverkan. Temat för avdelningsfikana har under våren varit att verka i ett socialt utsatt område och de har haft ett högt deltagande. Ansvaret för att hålla i ett avdelningsfika och presentera sitt arbete på temat, och utmaningar som enheter står inför, roterar.

Förvaltningen har bildat en grupp med medarbetare som arbetar med handlingsplanen. Gruppens arbete utgår från de 13 fokusområden som finns i handlingsplanen. Under våren 2019 har extra stor vikt lagts vid att ytterligare utveckla mottagandet av studenter med verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och ett närmare och mer utvecklat samarbete med de tre lärosäten som Stockholms stad samarbetar med. Förvaltningen har också varit med och utvecklat den stadsövergripande studiebesöksdagen för samtliga VFU-studenter i Stockholms stad. Dagen har fallit mycket väl ut och beslut har fattats om att fortsätta hålla dessa varje termin. Under dagen presenterades verksamheter så som Socialjouren och MIKA-mottagningen. Förvaltningen har vidare tagit fram ett utbildningsmaterial om otillåten påverkan och samtliga enheter inom socialtjänsten kommer under 2019 få ta del av utbildningsmaterialet.

Ungdomstjänst

Samtliga nämnder uppmanas att bistå socialnämnden i arbetet med att tillhandahålla platser för ungdomstjänst. Förvaltningen kommer utreda, utifrån de krav som ställs på anpassning av verksamheten i uppdraget, vilka arbetsplatser inom förvaltningen som är lämpliga och har möjlighet att ordna praktikplats till unga som dömts till ungdomstjänst.

Jämställdhetsanalys

Analys gällande skillnader i könsfördelningen mellan kvinnor och män på Vuxenenheten
Andelen kvinnor som avslutas enligt plan på Vuxenenheten är betydligt högre än andelen män. Tidigare har förvaltningen genomfört en jämställdhetsanalys enligt SKL:s modell för jämställdhetsanalyser; "Sjuan", gällande utfallet och kom då fram till att insatser i form av

öppenvård är en framgångsfaktor gällande avslut enligt plan. Andelen kvinnor som beviljas öppenvårdsinsatser är högre än andelen män, vilken kan bero på att andelen män i högre utsträckning är hemlösa. Förvaltningen kommer att fördjupa jämställdhetsanalysen gällande boendesituationen för kvinnor och män för att se om antagandet stämmer.

Jämställd myndighetsutövning

Beställarenheten för personer med funktionsnedsättning har tagit fram en jämställdhetschecklista för att säkerställa en jämställd ärendedragning. Checklistan används även under ärendedragningarna som ett stöd i bedömningen av insatser. En utvärdering kommer att ske under nästa år av vilket resultat arbetet har gett.

Goda exempel

Antalet samordnade individuella planer (SIP) ökar

På två av enheterna inom avdelningen för socialtjänst och fritid har antalet SIP som upprättats ökat. De två enheterna har arbetat på olika sätt för att nå detta resultat. På en av enheterna har en samordnare fått ansvar för att samordna och leda mötena. Detta arbetssätt har förutom att antalet SIP ökat även gett resultat i form av mer strukturerade planer. På den andra enheten har samtliga medarbetare gått utbildning i SIP och kan sannolikt därför också motivera klienter på ett bättre sätt till att upprätta dem.

Kollegiala observationer

Under våren påbörjade utförarenheterna som drivs i egen regi inom verksamhetsområdena funktionsnedsättning och socialpsykiatri arbetet med att införa arbetsmetoden kollegial observation. Ett antal kollegiala observationer har genomförts på LSS-bostäder, dagliga verksamheter och socialpsykiatrins boendestöd. Olika områden i en deltagares/boendes vardag har observerats. Flera av verksamheterna använder sig av metoden i sin kvalitetsutveckling och anser den vara både användbar och givande.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Perio dens utfall VB 2018	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som bedöms ha skyddsbehov som har kunnat placeras under trygga förhållanden	100	100 %	100 %		100	100 %	100 %	Tertial 2 2019
   Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats.	82,2 %	80,4 %	84,5 %	88,4 %	82,2 %	86 %	84 %	Tertial 2 2019
Analys								
Förvaltningen ser utmaningar med att nå det uppsatta årsmålet på 86 %. Under det senaste året ser förvaltningen att det inkommit mer komplexa ärenden än tidigare, både gällande barn och ungdomar. Vad gäller barn har anmälningarna ofta handlat om allvarliga omsorgsbrister såsom våld mellan familjemedlemmar som inte är riktat mot barnet, missbruk hos föräldrar och psykisk ohälsa. Gällande ungdomar med narkotikaförsäljning och missbruk har förvaltningen sett att målgruppen ökar. Denna målgrupp är ofta omotiverade till att ta emot insatser.								
I majoriteten av ärendena har barnets/ungdomens situation inte varit så allvarlig att det funnits skäl för tvångsvård. Förvaltningen har därför arbetat för att familjerna ska ta emot insatser och ofta krävs då ett gediget motivationsarbete. Detta tillsammans med att antalet utredningar har ökat har sannolikt resulterat i att socialsekreterarna haft mindre tid till att motivera familjerna till frivilliga insatser. Om familjerna inte tar emot insatser ökar sannolikheten för att barnet/ungdomen blir aktuell för utredning igen.								
Åtgärdsplan								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period	
<p>Under hösten kommer barn- och ungdomsenheten att starta upp ett team med fyra socialsekreterare som arbetar med utredningar som bedöms kunna slutföras på kortare tid. Syftet är att bland annat att arbeta mer intensivt under en kortare tid och i och med det öka möjlighet att få familjerna att ta emot insatser, då motivation till förändring är större i början. Genom att särskilja intensivutredningarna är förväntan att de övriga socialsekreterarna kan fokusera och får mer tid till de ärenden där man behöver utreda djupare och också lägga mer tid på att motivera familjerna till insatser. En samverkan med Resursenheten som bland annat organiserar öppenvården kommer även att ske för att undersöka hur förvaltningen kan arbeta för att motivera familjer att ta emot strukturerad öppenvård.</p>									
	Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering			86 %		87 %	Öka	2019	
	Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering			91 %		92 %	Öka	2019	
	Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri			43,95		25 %	25 %	2019	
	Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	51,9 %	46,3 %	69,2 %	45,5 %	46 %	46 %	42 %	Tertial 2 2019
<p>Analys</p> <p>Analys av skillnader i utfall mellan kön</p> <p>Andelen kvinnor som avslutas enligt plan är betydligt högre än andelen män. Tidigare har förvaltningen genomfört en jämställdhetsanalys enligt Sjuans modell gällande utfallet och kom då fram till insatser i form av öppenvård är en framgångsfaktor gällande avslut enligt plan. Andelen kvinnor som beviljas öppenvårdsinsatser är högre än andelen män, vilken kan bero på att andelen män i högre utsträckning är hemlösa. Förvaltningen kommer genomföra ytterligare en jämställdhetsanalys gällande boendesituationen för kvinnor och män för att se om hypotesen stämmer.</p>									
	Andel meddelanden om avhysning som inkommit till förvaltningen från Kronofogdemyndigheten som kunnat avvärjas	53,85 %				45 %	45 %	tas fram av nämnd	Tertial 2 2019
	Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)			89 %		90 %	90 %	2019	
	Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)			75 %		77 %	78 %	2019	
	Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes			79 %		80 %	80 %	2019	

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten skattar sin hälsa som god				74,6 %			-	2019
Analys Eftersom mätmetod för indikatorn är stockholmsenkäten och denna kommer genomföras nästa gång under 2020 har inte förvaltningen satt något årsmål. Det är därför inte möjligt att göra någon prognos.								
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol				67 %			-	2019
Analys Eftersom mätmetod för indikatorn är stockholmsenkäten och denna kommer genomföras nästa gång under 2020 har inte förvaltningen satt något årsmål. Det är därför inte möjligt att göra någon prognos.								
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika				89 %			-	2019
Analys Eftersom mätmetod för indikatorn är stockholmsenkäten och denna kommer genomföras nästa gång under 2020 har inte förvaltningen satt något årsmål. Det är därför inte möjligt att göra någon prognos.								
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak				85 %			-	2019
Analys Eftersom mätmetod för indikatorn är stockholmsenkäten och denna kommer genomföras nästa gång under 2020 har inte förvaltningen satt något årsmål. Det är därför inte möjligt att göra någon prognos.								
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld							-	2019
Analys Eftersom mätmetod för indikatorn är stockholmsenkäten och denna kommer genomföras nästa gång under 2020 har inte förvaltningen satt något årsmål. Det är därför inte möjligt att göra någon prognos.								
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte burit vapen							-	2019
Analys Eftersom mätmetod för indikatorn är stockholmsenkäten och denna kommer genomföras nästa gång under 2020 har inte förvaltningen satt något årsmål. Det är därför inte möjligt att göra någon prognos.								
 Antal vräkningar som berör barn	0				0	0	tas fram av nämnd	Tertial 2 2019
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				75 %		85 %	92 %	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2019-01-01	2019-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ansvara för att barnskötare, socialsekreterare och medarbetare inom äldreomsorgen erbjuds vidareutbildning och kompetensutveckling.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna och civilsamhällets aktörer utveckla hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättningar.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp konsekvenser av nya utskrivningsregler för brukare som kommer från slutenvård.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna göra en översyn av gällande riktlinjer med inriktning att alla stadsdelsnämnder ska inrätta lokala operativa samverkansforum för samverkan mellan skola, socialtjänst och polis.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med landstinget utveckla en stadsövergripande handlingsplan för att förebygga självmord.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda en komplettering av stadens relationsvårdcentrums verksamhet så att den även inkluderar stöd till barn som upplevt våld.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om det är möjligt att utveckla boendestöd inom missbruksområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda vilka möjligheter det finns och vilka insatser som skulle krävas, i fall av våld i nära relationer, att se till att det är den våldsutsatta parten och inte våldsutövaren som bor kvar i det gemensamma boendet.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av riktlinjerna för hur socialtjänsten agerar när ett barn eller en ungdom stängs av från skolan med sikte på snabbare insatser.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn avseende stadens ungdomsmottagningar gällande bland annat organisation och huvudmannaskap.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att införa kompetenshöjande insatser om könsstympling genom att införa en särskild utbildning som riktas till personal inom skola, vård och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetssätt för att säkerställa att allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar samt polis ska hållas inom 48 timmar efter det att det kom socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått eller misstänks ha begått brott.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Skärholmens invånare, i behov av stöd, får tidiga och evidensbaserade insatser av hög kvalitet

 Uppfylles helt

Beskrivning

Kvinnor och män

- har en varaktig bostad
- som är i behov av akutboenden har det under en kortare period och arbetsätt utvecklas för att säkra tak-över-huvudet garantin. Samverkan förstärks kring personer över 65 år som riskerar hemlöshet
- möts av en aktiv socialtjänst som ger tidiga insatser. Socialtjänsten arbetar uppsökande och förebyggande med fokus på bland annat personer som kan vara i riskzonen för att radikaliseras till våldsbejakande extremism
- som är i behov av samordnad individuell plan (SIP) har en sådan. Samverkan med Region Stockholm utvecklas bland annat genom att ett separat arbetsutskott bildas inom förvaltningen för arbetet med barn i behov av särskilt stöd (BUS)
- som har insatser för sitt missbruk har insatser av hög kvalitet och avslutas enligt plan
- som är utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld får stöd och skydd. Förvaltningen arbetar uppsökande och har informationsinsatser till andra relevanta aktörer som möter målgruppen. Personer som har haft insatser från förvaltningen på grund av våld i nära relation och/eller hedersrelaterat våld upplever att våldet upphör
- erbjuds föräldrastöd för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck. De som brutit med sin familj får stöd att skapa nya nätverk efter avslutad placering i skyddat boende
- som är förstagångsföräldrar erbjuds ett utökat hembesöksprogram i samverkan mellan socialtjänsten och BVC, med syfte att informera om vilka verksamheter förvaltningen erbjuder som exempelvis föräldrarådgivning och öppen förskola samt stöd via socialtjänsten
- som utövar våld får stödinsatser för att upphöra med våldsutövandet. Arbetet utvecklas inom Relationsvårdscentrum Sydväst i samverkan med polis. För att förebygga våldsutövande arbetar förvaltningen förebyggande genom Mentors in Violence Prevention (MVP)
- som har en funktionsnedsättning har inflytande och lever självständiga liv utifrån sina förutsättningar. De är väl informerade om hur de kan delta i och påverka sin vardag och får det stöd de behöver
- som har en funktionsnedsättning är delaktiga i samhället och har lika möjligheter att ta del av stadens utbud av aktiviteter. De har inflytande i utvecklingen av den offentliga miljön och hindras inte av enkelt avhjälpbara hinder och exkluderande design i områdets offentliga rum.

Flickor och pojkar

- i behov av stöd upptäcks tidigt och får tidiga insatser. De erbjuds beprövade och evidensbaserade insatser som undanröjer riskfaktorer och stärker skyddsfaktorer
- vars vårdnadshavare är i behov av stöd i föräldrarollen får detta vid behov. Insatserna anpassas utifrån familjernas olika förutsättningar och levnadsvillkor som till exempel nyanlända
- i riskzon identifieras så tidigt som möjligt genom samverkan och samhandlingen mellan socialtjänsten, fritid, förskola, skola och polis stärks
- som ingår i målgruppen för Sociala insatsgrupper får del av denna insats
- som har låg skolnärvaro och riskerar ej godkända betyg får stöd genom skolsociala team, en verksamhet som vidareutvecklas under året. Insatser vidtas i samverkan med skolan så att barn med omfattande skolfrånvaro får en stabil skolsituation
- är delaktiga i handläggningen av ärenden som rör dem både direkt och indirekt. Barnperspektivet och barnrättsperspektivet utvecklas och implementeras med utgångspunkt i

barnkonventionen. I familjer där både barn och vuxna har insatser samordnas dessa och socialtjänsten har ett familjeorienterat arbetssätt

- med psykisk ohälsa upptäcks och får stöd i samverkan med barn- och ungdomspsykiatri
- som lever under osäkra boendeförhållanden får stöd genom kompensatoriska åtgärder och konkreta stödprogram
- som med en förälder vistas på skyddat boende går i skolan. Barn i förskoleåldern erbjuds förskola eller pedagogisk verksamhet. Under vistelse på skyddat boende och avslutad placering på detsamma säkerställs att barn och föräldrar som är i behov av insatser får sina behov tillgodosedda
- lever i familjer fria från hedersrelaterat våld
- använder inte narkotika. Samverkan för att arbeta förebyggande mot narkotikaanvändning utvecklas mellan socialtjänst, polis, skola, elevhälsa, fritidsverksamhet och föreningsliv
- som begått brott kallas, med sina vårdnadshavare, till samtal med polis och socialtjänst inom 48 timmar från det att det kommit till socialtjänstens kännedom
- som är yngre, och speciellt pojkar, kommer mer frekvent i kontakt med ungdomsmottagningen.

Flickor, pojkar, kvinnor och män

- som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter blir bemötta med respekt och det förekommer ingen diskriminering utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder
- som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter möts av medarbetare med kunskap om våld i nära relationer och/eller hedersrelaterat våld. Våldsutsatta och våldsutövare får information om var de kan vända sig för råd och stöd
- får ett enklare och mer självständigt liv genom att förvaltningen inför fler digitala arbetssätt och använder ny teknik.

Förväntat resultat

Minst 86 % av de barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen återaktualiseras inte inom 12 månader efter avslutad insats

Minst 46 % av insatserna för vuxna med missbruksproblematik avslutas enligt plan

Minst 85 % av de som haft en insats eller utredning genom Relationsvåldscentrum upplever att allt våld upphört efter avslutad utredning/insats

Minst 77 % av personer med funktionsnedsättning upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel barn som varit medföljande på skyddat boende där skolgång kunnat säkerställas				100 %		95 %		2019
 Andel familjer med osäkra boendeförhållanden som är placerade av socialtjänsten där en						80 %		2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
barnkonsekvensanalys är genomförd								
●	Andel mappningar med familjer som genomförs enligt Signs of Safety i samband med utredningar					50 %		2019
● ♀	Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av biståndshandläggaren					76 %		2019
● ♀	Andel personer som haft kontakt med relationsvåldscentrum (RVC) som upplever att alla typer av våld har upphört efter avslutad utredning/insats					85 %		2019
● ♀	Antal hemlösa					198 st		2019
● ♀	Antal hemlösa över 65 år			11 st		11 st		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Arbetet kring hemlöshet utvecklas bland annat med fokus på bolotsar och kompensatoriska insatser för barn i osäkra boendeförhållanden och vråkningsförebyggande arbete.	2018-01-01	2019-12-31	
▶ Arbetet med att använda (Samordnad Individuell Plan) SIP utvecklas med hjälp av projektanställd SIP-samordnare inom BUS-överenskommelsen.	2018-01-01	2019-12-31	
▶ Arbetet mellan relevanta aktörer som behöver samverka för att ge barn med särskilda behov insatser utvecklas och stärks. Under 2019 ordnas samverkansträffar för chefer inom förskola, skola, socialtjänst och polis tre gånger och för handläggare, lärare och poliser anordnas samverkansträffar i de geografiska områdena under året.	2018-01-01	2019-12-31	
▶ Arbetssätt utvecklas för att ge stöd till personer som brutit med sin familj utifrån att de utsatts för hedersrelaterat våld.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Barn som är placerade av socialtjänsten får vid behov relevanta stödsatser för att klara sin skolgång.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Brukare på förvaltningens LSS-bostäder i egen regi har tillgång till gym i förvaltningens lokaler.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Delaktighetsmodellen testas på utvalda verksamheter inom förvaltningens LSS-bostäder i egen regi.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ En brukarrevision (en uppföljning av en verksamhet där de som följer upp har liknande erfarenheter som de som använder verksamheten) genomförs på särskilda boenden inom socialpsykiatri (egen regi) för att följa upp kvaliteten i verksamheterna.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ För att mäns våld mot kvinnor ska upphöra arbetar förvaltningen tillsammans med stadens övriga relationsvåldscentrum med att utveckla arbetssätt för att arbeta med våldsutövare.	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
För att skapa en mötesplats för ungdomar som identifierar sig inom HBTQ ser förvaltningen över möjligheten till samverkan med Egalia.	2019-01-01	2019-12-31	
Föräldraskapsprogram, exempelvis Alla barn i centrum (ABC) och Föräldraskap i Sverige, erbjuds.	2019-01-01	2019-12-31	
Genom regelbundna avstämningar och möten på olika nivåer samverkar förvaltningen med polisen bland annat med syfte att hitta former för att arbeta med öppna drogsener i stadsdelsnämndområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
I samråd med socialnämnden ska kunskapen om hur värmeböljor hanteras i olika verksamheter höjas.	2019-01-01	2019-12-31	
I samverkan med socialförvaltningen och andra stadsdelsförvaltningar arbetar förvaltningen vidare med att utveckla metoder och arbetssätt för sociala Insatsgrupper (SIG) med inriktningen att gruppen ska permanentas.	2019-01-01	2019-12-31	
I samverkan med utbildningsförvaltningen fortsätter förvaltningen att arbeta för att sprida metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) till fler skolor.	2019-01-01	2019-12-31	
I syfte att uppnå en jämställd hälsa vidareutvecklar förvaltningen arbetssätt för att utjämna skillnaderna mellan kvinnor och män som avslutas enligt plan gällande vuxna med missbruk.	2019-01-01	2019-12-31	
Införandet av ett pedagogiskt ramverk inom förvaltningens LSS-verksamheter i egen regi fortsätter.	2018-01-01	2019-12-31	
Inom ramen för samverkan mellan förvaltningens beställare och utförare inom verksamhetsområde funktionsnedsättning tas ett utbildningsmaterial för medarbetare inom myndighetsutövning fram om anpassad kommunikation för målgruppen personer med funktionsnedsättning.	2019-01-01	2019-12-31	
Inom ramen för STIS samverkar förvaltningen med Region Stockholm med målsättningen att öppna en familjecentral.	2019-01-01	2019-12-31	
Kost- och måltidssituationerna i förvaltningens LSS-verksamheter i egen regi ses över och utvecklas i samband med att en dietist/kostvetare anställs.	2019-01-01	2019-12-31	
Kunskapsutbytet mellan förskola och socialtjänst utvecklas och förskolor får information från socialtjänsten om anmälningsskyldigheten och hur handläggningen går till efter att en anmälan inkommit till socialtjänsten.	2017-01-01	2019-12-31	
Medarbetarna inom förvaltningens assistansverksamhet går Nationellt Centrum för Kvinnofrids webbkurs om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.	2019-01-01	2019-12-31	
Medel söks från socialförvaltningen för att kunna utreda konsekvenserna av föreslagen ändrad lagstiftning för olovlig andrahandsuthyrning.	2019-01-01	2019-12-31	
Möjligheten till samverkan mellan förvaltningens och Älvsjö stadsdelsförvaltnings assistansverksamheter ses över. Främst områden så som rekrytering och utbildning berörs.	2019-01-01	2019-12-31	
På de myndighetsutövande enheterna inom socialtjänsten säkerställs att det finns mätmetoder för att mäta barns delaktighet i vuxnas utredningar.	2019-01-10	2019-12-31	
Relationsvårdscentrum Sydväst samverkar med de övriga centra för att hitta sätt att följa upp effekterna av sin verksamhet.	2019-01-01	2019-12-31	
Rådet för funktionshinderfrågor och förvaltningen samverkar i utformandet av förvaltningens egna brukarundersökningar som används inom verksamhetsområdena socialpsykiatri och personer med funktionsnedsättning.	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Samverkan med fastighetsägare och andra relevanta aktörer förstärks för att vidareutveckla det vräkningsförebyggande arbetet.	2019-01-01	2019-12-31	
 Tillgång till insatsen Peer Support för målgruppen inom socialpsykiatri säkerställs av förvaltningen.	2019-01-01	2019-12-31	
 Ungdomsmottagningen utvecklar arbetssätt för att nå yngre pojkar.	2019-01-01	2019-12-31	
 Uppföljningsmetoden kollegial observation inom verksamhetsområdena socialpsykiatri och funktionsnedsättning införs och testas i ett antal utvalda verksamheter i egen regi.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt utifrån att resultatet för en av KF-indikatorerna når årsmålet med mycket god marginal och för övriga KF-indikatorer prognostiseras årsmålen att uppnås.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att resultatet från brukarundersökningen inom den biståndsbedömda dagverksamheten visar på en hög grad av nöjdhet inom stadsdelsnämndsområdet. Resultatet på frågorna om generell nöjdhet med insatsen respektive nöjdhet med personalens bemötande är ett av de högsta inom staden. Förvaltningen kan konstatera att även resultatet för förvaltningens dagverksamhet i egen regi; Sätra dagverksamhet, avsevärt förbättrats för dessa två aspekter. Förvaltningen gör utifrån detta ett antagande att de goda resultaten för Sätra dagverksamhet bidragit till de goda resultaten för stadsdelsnämndsområdet.

För att öka möjligheten till att måltiden blir en trevlig stund på dagen för de äldre i stadsdelsnämndsområdet så har förvaltningen sökt och beviljats medel för ett matlyft inom hemtjänsten i egen regi och inom äldreomsorgens aktivitetscenter. I och med de beviljade medlen kommer hemtjänsten nu att kunna erbjuda sina kunder en ombonad lokal dit de äldre kan ta med sig sin matlåda och äta i gemenskap med andra äldre samt med personal. Vid aktivitetscentren kommer det startas matlagningsgrupper med fokus på lättlagad och näringsrik lunch. Förhoppningen är att dessa insatser utöver en förbättrad kosthållning även kan bidra till minskade känslor av ensamhet och social isolering.

Förvaltningens vård- och omsorgsboende i egen regi; Sätra vård- och omsorgsboende, gör under hösten en stor satsning på kompetensutveckling för personalen. Utbildningar i lågaffektivt bemötande, motiverande samtal (MI) och palliativ vård är inplanerade tillsammans med en omcertifiering av boendets Silviahemscertifiering. Målet med satsningen är att den ökade kompetensen ska bidra till en ökad grad av trygghet och nöjdhet hos de äldre.

Uppnådda resultat

Resultatet för indikatorn om andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamheten uppgår till glädjande 100 %. Utfallet är en höjning från föregående års resultat som var 85 %.

Förvaltningen saknar insyn i verksamheten hos de enskilda utförarna men gör ett antagande

att ett nytt arbetssätt i förvaltningens biståndsbedömda dagverksamhet i egen regi; Sätra dagverksamhet, bidragit till höjningen. Vid genomförandet av årets brukarundersökning gjordes en riktad satsning i verksamheten för att höja svarsfrekvensen samt andelen som själva eller med stöd besvarat enkäten. Satsningen gjordes utifrån analys av resultaten inom andra verksamhetsområden som visat att nöjdheten är högre bland de som själva besvarat brukarundersökningen. Dagverksamhetens gäster fick därför i år stöd av externa frågeassistenter som vid behov förklarade frågorna och satt bredvid och stöttade den äldre så lång tid som det tog att besvara enkäten. Resultaten från årets brukarundersökning visar att såväl svarsfrekvensen som andelen som själva eller med stöd besvarat enkäten ökat. Andelen nöjda med verksamheten har också ökat från 82 % till 100 % sedan föregående år.

Upplevelsen av möjligheten att komma utomhus

Utfallet för indikatorn som mäter upplevelsen av möjligheten att komma utomhus hos de boende på vård- och omsorgsboende uppgick för stadsdelsnämndsområdet i 2018 års mätning till 53 %, vilket var tre procentenheter från KF:s årsmål på 56 %. Utfallet på 53 % rymmer svar från samtliga äldre med beslut om vård- och omsorgsboende från stadsdelsnämnden, det vill säga även de som har enskild utförare. Förvaltningen har inte insyn i verksamheten hos de enskilda utförarna men kan konstatera att utfallet för förvaltningens enda vård- och omsorgsboende i egen regi; Sätra vård- och omsorgsboende, uppgick till 71 % vilket var 18 % högre än genomsnittet i staden.

Trots ett högt utfall för Sätra- vård och omsorgsboende så hade resultatet för verksamheten sjunkit sedan föregående mätning och verksamheten har därför under 2018 och 2019 arbetat för att förbättra resultatet. På boendet mäts mängden utevistelse per individ för att ha underlag till en individuell planering avseende utevistelse. Verksamhetens aktivitetsråd ansvarar för att säkerställa att antalet aktiviteter som erbjuds utomhus uppgår till uppsatta mål, vilket också följs upp. Boendet har en stor och skyddad utegård med mycket grönska. Där erbjuds aktiviteter så som uppträdanden, allsång och grillkvällar. Där finns också odlingslådor och kaniner under vår och sommar. Under 2018 köpte verksamheten in en specialanpassad cykel med plats för både cyklist och passagerare. Cykeln har varit uppskattad av de boende och möjliggjort för dem som tycker det är ansträngande att gå att ändå komma ut och se omgivningarna. I syfte att förlänga sommarperioden har de uppskattade sommarkaninerna fått bo kvar på utegården så länge temperaturen tillåtit. Förra hösten och vintern anordnades en uppskattad höstfest respektive julmarknad vilket kommer genomföras även i år. Detta för att locka de äldre till utevistelse under den mörkare och kallare tiden på året.

För de äldre finns också ett solrum på Sätra- vård och omsorgsboende. Solrummet är inrett som en skärgård, där de äldre kan slå sig ner i en solstol och lyssna till vågornas skvalp och måsarnas skri. Solrummet är något som förvaltningen tror bidragit till verksamhetens höga resultat för indikatorn över tid. På boendet smyckas också en av korridorerna utifrån olika teman så som exempelvis årstider eller högtider. Korridoren har också utrustats med högtalare i vilka det spelas musik. För de äldre som inte orkar eller vill gå ut utgör korridoren en möjlighet att ändå få miljöombyte och sinnesstimulans.

Goda exempel

Personalkontinuiteten i hemtjänsten

Hemtjänsten i egen regi har utarbetat ett nytt arbetssätt för att öka personalkontinuiteten. Vid en analys av verksamhetens utfall för indikatorn som mäter personalkontinuiteten kunde verksamheten konstatera att utfallet skiljde sig från det utfall som genererades av det digitala

schemaplaneringsverktyget. Utifrån detta har verksamheten nu arbetat fram en egen mall för uppföljning av personalkontinuiteten som gör det enklare för verksamheten att tidigt identifiera de äldre med insatser där personalkontinuiteten är låg. Förvaltningens förhoppning är att verksamheten med stöd av den nya mallen kontinuerligt kan följa upp personalkontinuiteten och snabbare göra justeringar i schemalaggnen. I förlängningen förväntas detta bidra till en ökad trygghet för de äldre.

Innovationer och ny teknik på Sätra vård- och omsorgsboende

På Sätra vård- och omsorgsboende fortsätter samarbetet med Stockholm Digital Care för att testa ny teknik och innovationer i verksamheten. Boendet testar just nu världens första sömnrobot; Somnox, och avslappningskudden Inmu. Sätra vård- och omsorgsboende har uppmärksammats av Sveriges kommuner och landsting (SKL) för sitt arbete med att använda innovationer i arbetet med de äldre. Enheten har blivit utvald av SKL att medverka i en reklamfilm för ett verktyg som mäter graden av innovationsanvändning i verksamheten.

Äldrefestival 2019

I början av september arrangerar förvaltningen Äldrefestival 2019. Festivalen kommer att pågå under fem dagar och riktar sig till personer över 60 år. Med festivalen vill förvaltningen göra en riktad insats för att öka möjligheten till nya möten och socialt umgänge för de äldre i stadsdelsnämndsområdet. Förvaltningen hoppas också på att nå fler och andra grupper av äldre än de som redan har kontakt med förvaltningens öppna verksamheter.

Aktgranskning

Beställarenheten omsorg om äldre har under året genomfört olika typer av aktgranskningar. Resultaten från granskningarna har redovisats för arbetsgruppen och ett antal utvecklingsområden har tagits fram. Bland annat har rollspel genomförts gällande hur information lämnas i möten med enskilda. Utvecklingsområden som enheten kommer arbeta vidare med är samsyn i handläggningsprocessen och utredningsarbetet samt individuellt utformade målformuleringar.

Jämställdhetsanalys

Resursutnyttjandet i stödverksamheten

Den jämställdhetsanalys som tidigare under året genomfördes inom stödverksamheten för äldre, med syftet att undersöka om verksamhetens utformning erbjuder lika förutsättningar för kvinnor och män att söka stöd, visade att fler kvinnor än män i dagsläget nyttjar både anhörigstödet och de öppna verksamheterna. Förvaltningen har därför i sin planering av Äldrefestivalen försökt anpassa festivalens innehåll och aktiviteter för att nå ut till fler och andra grupper av äldre, varav män utgör en sådan grupp. Förvaltningen kommer även följa upp antalet besökande kvinnor respektive män på Äldrefestivalens olika programpunkter. Uppföljningen kommer utgöra underlag till det fortsatta arbetet med att attrahera fler män till stödverksamheterna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen				57 %		70 %	70 %	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra				53 %		57 %	57 %	2019
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten						82 %	85 %	2019
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende						60 %	76 %	2019
  Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten						79 %	81 %	2019
  Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende						80 %	87 %	2019
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	100 %	100 %	100 %		100 %	87 %	92 %	2019
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst						84 %	84 %	2019
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende						75 %	81 %	2019
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod				9,4		9,2	10	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med Stockholms läns landsting utreda hur biståndsbedömarrollen kan utvecklas mot en renodling av å ena sidan myndighetsutövning, å andra sidan rådgivning och vägledning. Detta ska säkerställa en sammanhållen planering och tillgänglig uppföljning av samhällets insatser som utgår från den enskilda äldres behov och perspektiv.	2019-01-01	2019-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att få äldreomsorg på sitt modersmål.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Skärholmens äldre invånare har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldre kvinnor och män

- har en omsorg av hög kvalitet och som utformats i samråd med de äldre. De äldre har stort inflytande över förvaltningens verksamheter och upplever att de respekteras i sitt självbestämmande under hela ålderdomen och själva kan välja hur de vill ha sin omsorg
- känner sig trygga att bo kvar hemma med stöd av en flexibel hemtjänst anpassad till behov och önskemål och med en hög personalkontinuitet. En god samverkan mellan förvaltningen, primär- och slutenvård ger en trygg övergång från slutenvård till hemmet och möter behovet hos äldre med hemlöshet, psykiskt ohälsa eller missbruksproblematik
- känner sig inte ensamma. De har goda möjligheter till social gemenskap vid aktivitetscenter och andra sociala träffpunkter där de har möjlighet att ta del av ett varierat utbud av aktiviteter och inta måltider tillsammans med andra
- har en omsorg med en hög grad av välfärdsteknik och digitala lösningar som möjliggör ett självständigt liv högre upp i ålderdomen
- tycker att måltiderna är trevliga och lustfyllda stunder på dagen. De erbjuds näringsrik mat med hög andel ekologiskt innehåll. De möts av medarbetare med en hög kompetens kring måltidens betydelse för de äldres välbefinnande
- möts av medarbetare från silviahems-certifierade verksamheter med hög kompetens i demens och kan kommunicera på sitt eget språk i kontakten med förvaltningens verksamheter
- som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter möts av medarbetare med kunskap om våld i nära relationer och/eller hedersrelaterat våld. Våldsutsatta och våldsutövare får information om var de kan vända sig för råd och stöd
- som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter blir bemötta med respekt och det förekommer ingen diskriminering utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Övrigt

- förvaltningen beaktar folkhälsoperspektivet i biståndsbedömningen och har ett rehabiliterande förhållningssätt
- förvaltningens vård- och omsorgsboende i egen regi, Sättra vård- och omsorgsboende, har ett nära samarbete med Stockholm Digital Care och utgör testmiljö för välfärdsteknik och digitala lösningar.

Förväntat resultat

Minst 79 % av omsorgstagarna i hemtjänsten är trygga

Minst 80 % av omsorgstagarna i vård och omsorgsboende är trygga

Minst 84 % av omsorgstagarna i hemtjänsten är nöjda

Minst 75 % av omsorgstagarna i vård och omsorgsboende är nöjda

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel äldre med hemtjänst som anser att				61 %		62 %		2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
beslutet motsvarar behovet								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Egen regi-verksamheterna inom områdena funktionsnedsättning, socialpsykiatri och äldreomsorg fortsätter sitt deltagande i Stockholms stads Idésluss med fokus på att utveckla fler digitala arbetssätt och införa välfärdsteknik.	2019-01-01	2019-12-31	
En uppföljning av genomförandeplaner (social dokumentation) i hemtjänsten i egen regi genomförs, utifrån ett jämställdhetsperspektiv med fokus på kvinnor och mäns möjligheter till inflytande över insatsen.	2019-01-01	2019-12-31	
Ett informationsmaterial om brukares och anhörigas olika möjligheter att lämna synpunkter och klagomål på äldreomsorgen i egen regi skickas ut.	2019-01-01	2019-02-28	
Ett informationsmaterial om nämndens olika aktivitetscenter och sociala träffpunkter skickas ut till samtliga äldre i stadsdelsnämndsområdet i syfte att minska ofrivillig ensamhet.	2019-01-01	2019-03-01	
För att öka antalet generationsöverskridande mötesplatser ser förvaltningen över möjligheterna till ett samarbete mellan 127-festivalen och Skärholmens eventuella äldrefestival.	2019-01-01	2019-09-30	
Förvaltningen ansöker om medel för att anställda inom äldreomsorgen och hemtjänsten, som har svenska som andraspråk, ges möjlighet att höja den språkliga kompetensen i både tal och skrift.	2019-01-01	2019-12-31	
Förvaltningen bedriver ett uppsökande arbete och genomför informationsinsatser för äldre.	2018-01-01	2019-12-31	
Förvaltningen söker medlemskap i The Global Ageing Network för att öka möjligheten till internationella samarbeten.	2019-01-01	2019-12-31	
Hemtjänsten i förvaltningens egen regi samt Beställarenheten omsorg om äldre implementerar arbetssätt utifrån Silviahemscertifieringen.	2018-01-01	2019-12-31	
I syfte att lära av goda exempel och utbyta erfarenheter undersöker förvaltningen möjligheten att ledning och stab för äldreomsorgen i egen regi genomför en studieresa till en äldreomsorgsverksamhet av omtalat god kvalitet.	2019-01-01	2019-12-31	
Införandet av arbetssättet "Tryggt mottagande i hemmet" inleds och medel söks i enlighet med anvisningar i budget.	2018-01-01	2019-12-31	
Kost- och måltidssituationerna i förvaltningens äldreomsorgsverksamheter i egen regi ses över och utvecklas i samband med att en dietist/kostvetare anställs.	2019-01-01	2019-12-31	
Möjligheterna och förutsättningarna till utökade öppettider, på helger och under sommaren, på aktivitetscenter och dagverksamhet inom trillingen (Älvsjö, Hägersten-Liljeholmen och Skärholmen) utreds.	2019-01-01	2019-12-31	
Möjligheterna till att starta ett vård- och omsorgsboende för döva utreds.	2019-01-01	2019-12-31	
Tillsammans med Micasa inventerar förvaltningen möjliga förbättringar av inne- och utemiljön på Sätra vård- och omsorgsboende. Inventeringen ska särskilt beakta genomförbara	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
åtgärder för att förbättra inne- och utemiljön med avseende på framtida värmeböljor.			

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att samtliga fem verksamhetsområdesmål kommer att uppnås helt och därmed bidra till att uppfylla inriktningsmålet. Även samtliga fem nämndmål bedöms uppnås. Arbetet med samtliga 41 KF- eller nämndaktiviteter har genomförts eller pågår enligt plan och årsmålet för 18 av 21 KF- eller nämndindikatorer bedöms uppnås.

Förvaltningen har inlett en process med att utveckla ett långsiktigt arbete för ökad social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet i enlighet med Agenda 2030. En workshop har genomförts där nyckelpersoner från förvaltningen och fackförvaltningar deltog, liksom representanter från stadsdelsnämnden, civilsamhället, näringslivet och polisen. Materialet från workshopen kommer att ligga inom ramen för verksamhetsplaneringen och utgöra en grund för det fortsatta utvecklings- och hållbarhetsarbetet i stadsdelsnämndsområdet.

Målet "Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv" bedöms uppnås. Bedömningen grundar sig främst på att arbetet på området kunnat fortlöpa utan avvikelser, samt att KF-indikatorn bedöms uppnås.

Arbetet med att ta fram en handlingsplan för att stärka det lokala näringslivet i Vårberg, bland annat i samarbete med Stockholm Business Region, har fortlöpt enligt plan. En kartläggning av förutsättningarna för det lokala näringslivet i Vårberg har genomförts och två huvudsakliga behov har framkommit. Dessa är dels mer stöd kring hur det är driva företag i Sverige, dels trygghetssituationen i Vårberg.

Målet "Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov" bedöms uppfyllas. Bedömningen grundar sig på att KF- och nämndindikatorerna bedöms uppnås och arbetet med nämndaktiviteterna pågår enligt plan. Under perioden har 13 bostäder med särskild service färdigställts.

Målet "Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet" bedöms uppnås. Årsmålet för KF-indikatorn avseende andel miljöbränsle i biogas- och etanolfordon uppnås inte för perioden men bedöms uppnås innan årets slut. Rutinerna för tankningen av miljöbränsle i förvaltningens fordon har setts över vilket har resulterat i en förbättring av resultatet under perioden.

Målet "Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring" bedöms uppnås. Bedömningen grundar sig på att arbetet på området kunnat fortlöpa utan avvikelser. Arbetet med att tillgängliggöra spontana idrottsplatser i stadsdelsnämndsområdets utemiljöer fortsätter. Fritidsverksamheten fortsätter arbetet med att besökarna i större grad skall vara med och planera, delta vid genomförande och utvärdera aktiviteterna. Bland goda exempel kan nämnas att 127-festivalen arrangerades i stadsdelsområdet under sommaren under vilken ungdomar erbjöds kostnadsfria aktiviteter inom bland annat fotboll, basket och dans.

Målet "Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö" bedöms uppnås utifrån att

årsmålen för fyra av fem KF-indikatorer prognostiseras att uppnås. Arbetet med att förbättra hanteringen av avfall både i stadsdelsnämndsområdets utemiljöer och i förvaltningens verksamheter har fortlöpt enligt plan. Förvaltningen har fortsatt prioritera tömning av skräpkorgar. Förvaltningen har också fortsatt arbetet kring minskad nedskräpning med fokus på information och användandet av den barnbok på temat som förvaltningen publicerat; Toli och kampen mot sopmonstret.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt utifrån att utfallet för KF-indikatorn om andel upphandlad verksamhet i konkurrens bedöms uppnås vid periodens slut.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med att ta fram en handlingsplan för att stärka det lokala näringslivet i Vårberg, bland annat i samarbete med Stockholm Business Region pågår. En kartläggning av förutsättningarna för det lokala näringslivet i Vårberg genomfördes under våren. Av kartläggningen framgår två huvudsakliga behov som de lokala företagen ser. Det handlar om mer stöd kring hur det är att driva företag i Sverige samt trygghetssituationen i Vårberg.

Processen med upphandlingen av fritidsverksamheten är avslutad enligt plan. En klausul gällande sysselsättningsfrämjande åtgärder har inkluderats i upphandlingen. Behovet av sysselsättningsfrämjande klausuler utreds för kommande upphandlingar kring vinterväghållning och lokal vårdtjänster.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel upphandlad verksamhet i konkurrens						54 %	Tas fram av nämnd/ styrelse	2019

Nämndmål:

Näringslivet i stadsdelsnämndsområdet är starkt och fler arbetstillfällen skapas

 Uppfylls helt

Beskrivning

Det lokala näringslivet

- har goda förutsättningar att växa och utvecklas
- har möjlighet och goda förutsättningar att samverka med förvaltningen och civilsamhället för att nyanlända ska etableras snabbt på arbetsmarknaden

Övrigt

- förvaltningen ser kontinuerligt över möjligheten till att genomföra upphandling av verksamheter i samband med att avtal löper ut eller då nya verksamheter startas.

Förväntat resultat

54 % av verksamheterna är upphandlade i konkurrens

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetet med att införa villkor för sysselsättningsfrämjande åtgärder vid upphandlingar inleddes av förvaltningen.	2019-01-01	2019-12-31	
 I samarbete med Stockholm Business Region tas en handlingsplan fram för näringslivets utveckling. Planen ska omfatta strategiska näringslivsfrågor för hela Skärholmen samt specifikt hur det lokala näringslivet i Vårberg kan ges förutsättningar att växa och utvecklas, med utgångspunkt i den lokala näringslivsanalys för Vårberg som tagits fram under 2018.	2019-01-01	2019-12-31	
 Upphandling gällande fritidsverksamhet genomförs.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt utifrån att utfallet för KF-indikatorn om antal färdigställda bostäder med särskild service bedöms uppnås vid årets slut.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning utifrån att samarbetet med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret kring Fokus Skärholmen fortlöper. Förvaltningen bidrar med kunskap om lokala förutsättningar med målet att säkerställa tillgång till likvärdiga boendelösningar, samhällsservice och arbetsplatser. Förvaltningen bistår även vid samråd och dialoger med invånarna om projektet.

Under perioden har två projekt gällande bostäder med särskild service färdigställts. I maj öppnade förvaltningen en ny LSS-bostad med sex platser på Torvsåtravägen och i juni blev ytterligare 7 boendeplatser på Bredängs allé färdigställda. Lägenheterna på Bredängs allé kommer användas för särskilda ändamål till målgrupper inom verksamhetsområdena äldre, personer med funktionsnedsättning och individ och familj.

Förvaltningen samarbetar löpande med rådet för funktionshinderfrågor vid granskningen av detaljplaner gällande LSS-bostäder.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				0		18	tas fram av nämnden	2019

Nämndmål:

Skärholmen är attraktivt och byggs hållbart

 Uppfylls helt

Beskrivning

Flickor, pojkar, kvinnor och män

- har tillgång till ett ökat och varierat utbud av attraktiva utemiljöer, bostadsalternativ och tillkommande samhällsservice så som förskolor, skolor, omsorgsbostäder och idrottsplatser
- som tillhör grupper som staden har ett särskilt bostadsförsörjningsansvar för får sina behov tillgodosedda i moderna och flexibla lokaler och bostäder.

Övrigt

- inom ramen för Fokus Skärholmen tas arbetsplatspotentialen och näringslivsperspektivet tillvara i ett tidigt skede, i enlighet med stadens översiktsplan och investeringsstrategi.

Förväntat resultat

Minst 3 stycken pågående projekt som innehåller bostäder för målgruppen inom socialpsykiatri och LSS

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal pågående projekt som innehåller bostäder för målgruppen inom socialpsykiatri och LSS				3		3		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen prövar om utvalda detaljplaner kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende, med prioriterad inriktning på boenden inom LSS och socialpsykiatri.	2019-01-01	2019-12-31	
 I framtagandet av de årliga boendeplanerna som har som syfte att klara behovet av bostadsförsörjning för vård och omsorg samverkar förvaltningen med berörda förvaltningar. Förvaltningen beaktar att äldreförvaltningens boendeplanering ligger till grund för efterföljande års markanvisningar för seniorbostäder, och socialförvaltningens boendeplanering för LSS-bostäder.	2019-01-01	2019-12-31	
 Utifrån uppdrag psykisk hälsa samarbetar förvaltningen med socialförvaltningen gällande planering och utbyggnad av boenden	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
för personer med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.			
 Vid granskning av översikts- och detaljplaner gällande LSS-bostäder samarbetar förvaltningen med rådet för funktionshinderfrågor för framtagandet av synpunkter.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Detta utifrån att förvaltningen prognostiserar att målvärdet kommer att nås för andelen miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon efter införandet av åtgärder gällande tankning av miljöbränsle.

Ej uppnådda resultat

Förvaltningen har utrett orsaken till 2018 års låga utfall för andelen av miljöbränsle i förvaltningens fordon och därefter sett över rutinerna för tankning av miljöbränsle. Det har resulterat i en ökning av miljöbränsleförbrukning som förväntas fortsätta under hösten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	63 %			23,1 %		85 %	86 %	Halvår 1 2019
Analys Förvaltningen har utrett orsaken till 2018 års låga utfall. De huvudsakliga orsaker som identifierats är dels tekniska problem med tankningssystemen för biogas, dels brister i förvaltningens rutiner för tankning.								
Åtgärdsplan Förvaltningen har sett över rutinerna för tankning av miljöbränsle och infört åtgärder som bland annat tidigare tankning av bilar, samt reparationer av tankningssystem för att underlätta tankning av miljöbränsle. Dessa åtgärder har resulterat i en ökning av andelen miljöbränsle som förväntas fortsätta under hösten.								

Nämndmål:

I Skärholmen är det enkelt och tryggt att cykla och promenera inom och mellan stadsdelar samt till angränsande områden

 Uppfylls helt

Beskrivning

Flickor, pojkar, kvinnor och män

- har tillgång till utemiljöer utan konflikter mellan gång- och cykelbanor. Det är tryggt, enkelt och säkert att gå och cykla i stadsdelsnämndområdets utemiljöer
- har lätt att röra sig inom och mellan stadsdelar och uppmuntras till lek, rörelse och

integration mellan bostadsområden.

Övrigt

- planering av stadsmiljön utgår från ett jämställdhetsperspektiv med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar
- förvaltningens verksamheter väljer drivmedel och fordon som ger lägre luftföroreningar.

Förväntat resultat

Andelen miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon är minst 85 %.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 För bättre tillgänglighetsanpassning av snöröjningen undersöker förvaltningen möjligheten till bättre samordning av snöröjningen med Trafikkontoret.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen deltar i genomförandet av stadens gångplan.	2019-01-01	2019-12-31	
 I arbetet med att skapa fullvärdiga cykelpendlingsstråk bistår förvaltningen trafikförvaltningen.	2019-01-01	2019-12-31	
 Med utgångspunkt i översiktsplanens strategiska samband inleds arbetet med att koppla samman stadsdelar och stadsdelsområden genom att utveckla en "grön väg" i parkmiljö.	2019-01-01	2019-12-31	
 Vid stadsmiljöinvesteringar utgår förvaltningen från ett jämställdhetsperspektiv med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättning.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt utifrån att årsmålen för KF-indikatorerna prognostiseras att uppnås samt att arbetet på området kunnat fortlöpa utan avvikelser.

Arbete med att tillgängliggöra spontana idrottsplatser i stadsdelsnämndsområdets utemiljöer har fortlöpt under första och andra tertialen med fokus på att ta fram programhandlingar för Bredängs spontanidrottsplats. Byggnation inleds under hösten.

Feriearbetare har under juni och juli intervjuat besökare i parkleken Ängen i Bredäng och utegymmet i SätRADalsparken med syfte att få en bild av hur platserna används och av vilka grupper. Intervjumaterialet ska analyseras under hösten och kommer att ligga till grund för verksamhetsplaneringen 2020.

I juni arrangerade Skärholmens ungdomsråd (UNGSK) tillsammans med Kulturhuset stadsteatern poesitävlingen "Röda linjens poet". Tävligen hölls för andra året i rad då UNGSK ser att intresset för betongpoesi och spoken word har ökat bland unga och att det behövs en plattform för deras historier.

Under sommarlovet har Fryshuset bedrivit verksamhet på SätRADadet mellan vecka 20-33. det

är en utökning på 4 veckor jämfört med 2018. Under större delen av juni och juli bedrevs skateskola i Bredäng. Under sommaren har även Fryshuset haft samarbete med UNGSK och 127-festivalen.

Under sex veckor under sommaren ägde också 127-festivalen rum. Festivalen genomfördes i samtliga fyra stadsdelar där barn och ungdomar erbjöds kostnadsfria aktiviteter som exempelvis möjlighet att prova på och ta del av sport- och kulturaktiviteter såsom basket, fotboll och dans.

Under våren och sommaren har förvaltningen planerat för en Äldrefestival som kommer att rikta sig till alla över 60 år som bor i stadsdelsnämndsområdet. Festivalen kommer att pågå under fem dagar i början av september. Det övergripande syftet med festivalen är att öka möjligheten till nya möten och socialt umgänge för de äldre i stadsdelsnämndsområdet.

Goda exempel

Konstexpressen

Konstexpressen genomförs tillsammans med fyraåringar på förskolorna i Vårberg. I projektet arbetar barn och pedagoger tillsammans med konstpedagoger där återkommande besök på Nationalmuseum varvas med arbete på förskolorna. Resorna till museet är en aktiv del av projektet med studier av stadsmiljö och arkitektur. Målet är att med konst, kulturarv och muntligt berättande stimulera språkutvecklingen hos barnen och formulera nya bilder och berättelser i och om dagens Sverige. Förskolorna i Vårberg kan se att arbetet gett många pedagoger inspiration och nytänkande i arbetet med begreppet konst och kultur i förskolan.

Konstkroppen

En av förskolans avdelningar som varit med i satsningen Konstexpressen har skapat en "konstkropp" som ställdes ut på förvaltningens medborgarkontor. Efter barnens besök på Nationalmuseum har de funderat på sin egen konst och valt olika material att arbeta med. Parallellt läser de boken Barnens planet och samtalar om drömmar. Alla drömmer, vad drömmer olika människor om? Barnen ritade sina egna drömmar och lyfter att det finns drömmar som inte är glada, till exempel läskiga drömmar om man har sett en spännande film. Allas rätt till drömmar; goda som läskiga, lyfts fram som viktiga i detta samtal och skapande. Barn och pedagoger kopplar sedan allas rätt till drömmar till sin "konstkropp". Vad har konstkroppen för drömmar? Barnen funderar tillsammans kring vad en "konstkropp" kan vilja ha och vad den kan drömma om. Pedagogerna kopplade arbetet med konstkroppen till Barnkonventionens grundläggande värderingar om allas lika värde. I skapandet av konstkroppen såg barnen likheter och olikheter som något positivt och berikande likväl som de visade omsorg om varandras tankar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv							-	2019
Analys								
Eftersom mätmetod för indikatorn är stockholmsevenkäten och denna kommer genomföras nästa gång under 2020 har inte förvaltningen satt något årsmål. Det är därför inte möjligt att göra någon prognos.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter						74 %	74 %	2019
  Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter						75 %	75 %	2019

Nämndmål:

I Skärholmen finns ett modernt och attraktivt utbud av kultur, idrott- och fritidsaktiviteter samt öppna verksamheter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Barn och unga

- har tillgång till ett modernt och attraktivt utbud av kultur i förskolor, öppna förskolor, parklekar och fritidsverksamheter
- har tillgång till parklekar som erbjuder pedagogiska, lekfulla miljöer med ett rikt kulturutbud
- har en meningsfull fritid och tillgång till öppna mötesplatser där alla känner sig välkomna
- har god kunskap om hur de kan påverka den fritidsverksamhet som erbjuds
- har lätt att använda spontanidrottsplatser där ett jämställt och jämlikt idrottande kan utövas
- får prova på olika former av idrott och uppmuntras till fysisk aktivitet
- får stöd i sina studier genom studiehjälp på fritidsverksamheten i samverkan med civilsamhället
- introduceras för musikupplevelser och instrument genom musiksatsningen El-systema
- som är nyanlända får stöd i att hitta fritidsaktiviteter med målet att skapa kontaktnät och bli inkluderade i samhället
- har tillgång till roliga och meningsfulla lovaktiviteter där 127-festivalen innehåller hälsofrämjande och kostnadsfria aktiviteter med respektfulla möten, goda förebilder samt arbetsmöjligheter
- som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter blir bemötta med respekt och det förekommer ingen diskriminering utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Övrigt

- socialtjänsten har ett aktivt uppsökande och förebyggande arbete i samarbete med fritidsverksamheten
- fritidsverksamheten får inspiration och kunskapsutbyte genom samarbeten med föreningslivet och fritidsverksamheter i andra stadsdelsnämndsområden
- fritidsverksamhetens arbete med att säkerställa lika rättigheter och möjligheter för barn och unga tar sin grund i de fokusområden som finns i stadens olika program för jämställdhet, tillgänglighet och delaktighet, barnets rättigheter och HBTQ-frågor

- invånarna har tillgång till ett levande kultur- och föreningsliv som speglar den mångfald som finns i stadsdelsnämndsområdet och möter behovet också hos äldre och personer med funktionsnedsättning. Det sker bland annat genom att verka för bättre tillgång till samlingslokaler samt genom föreningsbidrag.

Förväntat resultat

Minst 74 % av ungdomar (10-17 år) upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter.

Minst 75 % av ungdomar (10-17 år) upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter

Minst 83 % av vårdnadshavarna upplever att barnen på förskolan får ta del av olika sorters kulturutbud

Minst 85 % av besökarna av fritidsverksamheten känner till hur de kan vara med och påverka vilka aktiviteter som erbjuds

Minst 85 % av besökarna i förvaltningens aktivitetscenter för äldre är nöjda med utbudet av aktiviteter

Analys

Uppnådda resultat

93 % av besökarna i fritidsverksamheten känner till hur de kan vara med och påverka vilka aktiviteter som erbjuds och årsmålet på 85 % är därmed uppnått. Fritidsledarna för en kontinuerlig dialog med besökarna kring hur de kan påverka verksamheten. Förutom att varje fritidsverksamhet har en styrelse, som består av ungdomar, anordnas även stormöten för samtliga besökare där verksamhetens innehåll diskuteras. Fritidsverksamheten ordnar även plattformar på sociala medier för att öka ungas delaktighet.

Ej uppnådda resultat

Förvaltningen uppnår inte målet om 90 % nöjda besökare i parklekarna. Nöjdhetsenkäten är genomförd i samtliga parklekar och utfallet på 81,54 % är en sammanräkning. Det är framförallt pojkar inom parklekarna som inte känner sig nöjda med verksamheten. I nöjdhetsenkäten nämns ingen särskild aktivitet som saknas. Istället önskas generösare öppettider samt en renovering av lokalerna. 10 % av pojkarna svarar att de någon eller flera gånger har blivit mobbade eller retade i parkleken vilket förvaltningen bedömer har påverkat trivseln negativt. Nöjdhetsenkäten analyseras vidare inom respektive verksamhet. För att främja ett tryggt och inkluderande klimat fortsätter det aktiva arbetet med besökarnas språkbruk. Fritidsverksamheten arbetar med värderingsövningar och olika samtalsmetoder i alla verksamheter med fokus på trygghet och ett respektfullt bemötande.

25 % av förvaltningens förskolor når årsmålet på 83 % gällande andelen vårdnadshavare som upplever att barnen på förskolan får ta del av olika sorters kulturutbud. Utfallet på 76 % är en procentenhet lägre jämfört mot föregående år. Skillnaden i utfall mellan vårdnadshavare till flickor respektive pojkar varierar på förskolorna. Generellt är vårdnadshavare till flickor mer nöjda. Besöksstatistiken som gjordes på teatrarna under föregående år visade att flickor hade högre närvaro än pojkar vilket delvis kan förklara resultatet. Förvaltningens resultat på 76 % ligger dock fortsatt högre än resultatet för staden som är 64 %. Förskoleundersökningen följs upp under hösten med vårdnadshavarna på respektive förskola där förväntningar kring vad kultur innebär kommer att lyftas. Förvaltningen förmedlar, genom bland annat

kultursekreteraren och pedagogiska ledare, att kultur av barn, för barn och med barn innebär allt från barnens eget skapande i förskolornas ateljéer till barns lek, berättande, biblioteksbesök likväl som professionella teaterföreställningar.

33 % av förvaltningens förskolor uppnår årsmålet om andelen vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former (lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama). Utfallet på 83 % är två procentenheter lägre jämfört med föregående år. Skillnaden i utfall mellan vårdnadshavare till flickor respektive pojkar varierar på förskolorna. Generellt är vårdnadshavare till flickor mer nöjda. Förvaltningen ser en utveckling av förskolornas skapandemiljöer sedan föregående år, framförallt genom att skapandematerialet gjorts mer tillgängligt. Förvaltningen gör därför antagandet att den verksamhet som erbjuds barnen behöver förtydligas för vårdnadshavarna. Att sprida goda exempel inom enheterna kring förskolornas olika skapandemiljöer är ett pågående utvecklingsarbete.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● ♀ Andel besökare i fritidsverksamheten som känner till hur de kan vara med och påverka vilka aktiviteter som erbjuds	93 %	95 %	91 %	95 %		85 %		2019
● ♀ Andel besökare i förvaltningens aktivitetscenter för äldre som är nöjda med utbudet av aktiviteter				76 %		85 %		2019
◆ ♀ Andel besökare, barn och vuxna, som är nöjda med parklekarnas verksamhet	81,54 %	70,83 %	87,8 %	86,18 %	81,54 %	90 %		Tertial 2 2019
Analys								
Förvaltningen uppnår inte målet om andelen nöjda besökare i parklekarna. Nöjdhetsenkäten är gjord i samtliga parklekar och utfallet är en sammanräkning. Det är framförallt pojkar inom övriga parklekar som inte känner sig nöjda med verksamheten. I nöjdhetsenkäten nämns ingen särskild aktivitet som saknas istället önskas generösare öppettider samt en renovering av lokalerna. 10 % av pojkarna svarar att de någon eller flera gånger har blivit mobbade eller retade i parkleken vilket förvaltningen bedömer har påverkat trivseln negativt								
Åtgärdsplan								
Nöjdhetsenkäten analyseras vidare inom respektive verksamhet. För att främja ett tryggt och inkluderande klimat fortsätter det aktiva arbetet med besökarnas språkbruk. Fritidsverksamheten arbetar med värderingsövningar och olika samtalsmetoder i alla verksamheter med fokus på trygghet och ett respektfullt bemötande.								
● ♀ Andel invånare som anser att det finns goda möjligheter till spontanidrott, som tex motionsspår, bollplaner och öppna parktytor				86,87 %		81 %		2019
● Andel nyttjade teaterbesök förmedlade genom kultursekreteraren (kulanpremien)				74,14 %		80 %		2019
◆ ♀ Andel vårdnadshavare som upplever att barnen	76 %	73 %	80 %	77 %		83 %		2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
på förskolan får ta del av olika sorters kulturutbud								
Analys								
25 % av förvaltningens förskolor når årsmålet. Utfallet är en procentenhet lägre jämfört mot föregående år. Skillnaden i utfall mellan vårdnadshavare till flickor respektive pojkar varierar på förskolorna. Generellt är vårdnadshavare till flickor mer nöjda. Besöksstatistiken som gjordes på teatrarna under föregående år visade att flickor hade högre närvaro än pojkar vilket kan delvis förklara resultatet. Förvaltningens resultat på 76 % ligger dock fortsatt högre än resultatet för staden som är 64 %.								
Åtgärdsplan								
Förskoleundersökningen följs upp under hösten med vårdnadshavarna på respektive förskola där förväntningar kring vad kultur innebär behöver lyftas. Kultur av barn, för barn och med barn innebär allt från barnens eget skapande i förskolornas ateljéer till barns lek, berättande, biblioteksbesök likväl som professionella teaterföreställningar.								
 ♀	Andelen vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former (lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama).	83 %	79 %	87 %	85 %		88 %	2019
Analys								
33 % av förvaltningens förskolor uppnår årsmålet. Utfallet är två procentenheter lägre jämfört med föregående år. Skillnaden i utfall mellan vårdnadshavare till flickor respektive pojkar varierar på förskolorna. Generellt är vårdnadshavare till flickor mer nöjda. Förvaltningen gör antagandet att den verksamheten som erbjuds barnen behöver förtydligas för vårdnadshavarna.								
Åtgärdsplan								
Att sprida goda exempel inom enheterna kring förskolornas olika skapandemiljöer är ett pågående utvecklingsarbete.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 127-festivalen genomförs i samarbete med föreningslivet och genom ett IOP-avtal (idéburet offentligt partnerskap) med JKS-basket.	2018-01-01	2019-12-31	
 Arbetet med att utveckla möjligheterna till spontanidrott, i samband med utveckling eller upprustning av parker och naturområden, fortsätter.	2017-01-01	2019-12-31	
 Det lokala kulturarbetet utvecklas med kultursekreteraren som samordnande funktion.	2018-01-01	2019-12-31	
 Fritidsverksamheten arbetar för ett utvecklat jämställdhetsarbete och att unga HBTQ-personer känner sig välkomna till fritidsverksamheten.	2018-01-01	2019-12-31	
 Fritidsverksamheten arbetar uppsökande i stadsdelsnämndsområdet med syfte att öka kunskapen bland unga om vad som erbjuds inom fritidsverksamheten och genom föreningslivet.	2019-01-01	2019-12-31	
 Fritidsverksamheten erbjuder flickor och pojkar med funktionsnedsättning aktiviteter.	2015-01-01	2019-12-31	
 För invånare i stadsdelsnämndsområdet och medarbetare i förvaltningen genomförs aktivitetsveckan "Skärholmens hjärta" med fokus på hälsa, kost och motion för både hjärna och hjärta.	2019-01-01	2019-10-31	
 Förskolorna samarbetar regelbundet med rytmikpedagog.	2018-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ser över möjligheterna till att skapa en äldrefestival.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska under året utveckla samverkan med lokala fastighetsägare i syfte att tillgängliggöra fler samlingslokaler för	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
civilsamhället i stadsdelsnämndsområdet, i samband med nya bostadsprojekt eller, där så är möjligt, i befintliga fastigheter			
 I syfte att fördela makt och inflytande lika arbetar fritidsverksamheten för att samtliga styrelsegrupper har jämn fördelning av flickor och pojkar.	2019-01-01	2019-12-31	
 Insatser görs för att fler flickor och pojkar ska delta på sommarkollo.	2018-01-01	2019-12-31	
 LSS-verksamheterna i förvaltningens egen regi erbjuder brukarna meningsfulla fritidsaktiviteter.	2019-01-01	2019-12-31	
 Samtliga mötesplatser, parklekar och träffpunkter inom stadsdelsnämndsområdet erbjuder professionella kulturupplevelser för sina besökare.	2017-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt utifrån att årsmålen för fyra av fem KF-indikatorer prognostiseras att uppnås samt att arbetet på området kunnat förlöpa utan avvikelser.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning utifrån att arbetet med att förbättra hanteringen av avfall både i stadsdelsnämndsområdets utemiljöer och i förvaltningens verksamheter pågår enligt plan. Boken "Toli och kampen mot sopmonstret" finns nu som pedagogiskt material i samtliga kommunala förskolor i stadsdelsnämndsområdet. Genom att personifiera arbetet mot nedskräpning med karaktären Toli är förhoppningen att få ett större genomslag i arbetet med attitydförändring och kommunikation kring renhållningen. Vidare har samtliga förskolor genomfört åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliesmart förskola.

Förvaltningen har ett löpande samarbete med miljöförvaltningen kring planeringen av åtgärder för att öka den biologiska mångfalden i Sätorskogens naturreservat. Förvaltningen bistår även miljöförvaltningen i arbetet med utveckling och uppdatering av miljöförvaltningens databas för miljöövervakning inom dpMap. Utöver detta arbete har förvaltningen utrett genomförbara projekt som kan ha positiv påverkan på fördröjning av dagvatten i Sätorskogens naturreservat i syfte att gynna flora och fauna som är beroende av vattenmiljöer.

Goda exempel

Toli och kampen mot sopmonstret blir e-bok

Efter lanseringen av boken Toli och kampen mot sopmonstret har kulturförvaltningen visat intresse för att göra boken till e-bok för att kunna tillgängliggöra den i stadens samtliga bibliotek. Förvaltningen har initierat processen för att göra detta möjligt.

Kokbok av förskolans kockar

22 kockar från förvaltningens förskolor har tillsammans i sitt köksnätverk samlat sina recept och författat en egen kokbok "Klimatsmart såklart!". Kokboken rymmer klimatsnälla rätter där proteinkällan ofta är vegetarisk och där ingredienserna är hälsosamma. Varje recept

innehåller en energiberäkning och redovisar receptets koldioxidutsläpp för att läsaren lätt ska se maträttens miljöpåverkan. Boken kommer att delas ut till samtliga vårdnadshavare i förskolan och förhoppningen är att den kan underlätta för vegetarisk matlagning hemma då barnen känner igen rätterna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %			100 %		100 %	75%	2019
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförbara system				100 %		100 %	100%	2019
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling						60 %	60 %	2019
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel				42,36		47 %	50%	2019
<p>Analys Andel ekologiska livsmedel uppgick per juli till 41,17 % varpå förvaltningen gör bedömningen att årsmålet på 47 % inte kommer uppnås.</p> <p>Åtgärdsplan Förvaltningen planerar för informations- och utbildningsinsatser under hösten riktade till administratörer och inköpsansvariga för att höja andelen inköp av ekologiska livsmedel. Enheterna har uppmärksamats på att de i den mån det går ska handla ekologiska matvaror i samband med uppföljningen av tertiäl 2.</p>								
  Köpt energi (GWh)				1,36 GWh		1,35 GWh	1735 GWh	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda bolag utreda om flytande papperskorgar i anslutning till stadens strandbad kan förbättra den lokala stadsmiljön och minska plasten i stadens vattendrag	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Nämndens verksamheter samt Skärholmens parker och stränder är ekologiskt hållbara

 Uppfylles helt

Beskrivning

Flickor, pojkar, kvinnor och män

- har lätt att utnyttja grönskan och vattnet genom att Sätterskogens naturreservat är tillgängligt
- har tillgång till mångfunktionella parker, bad och andra utemiljöer med stärkta ekologiska värden
- som möter förvaltningens verksamheter erbjuds måltider som är näringsrika, klimatsmarta, närodla och aptitliga samt i allt större grad ekologiska måltider som är tillagad så nära verksamheten som möjligt.

Förvaltningens

- klimatpåverkan minskar
- matsvinn minskar
- förskoleverksamheter är kemikaliefria och barnen äger kunskap hur de själva kan medverka i arbetet för en hållbar framtid.

Förväntat resultat

100 % av förskolorna har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.

Minst 47 % av det totala värdet av inköpta måltider och livsmedel i staden i kronor är ekologiska.

Förvaltningen köper högst 1,35 GWh per år.

Analys

Uppnådda resultat

Förvaltningen uppnår målet om att 100 % av förskolorna uppnår nivå 2 i kemikaliecentrums vägledning. Förvaltningen uppnår även målet om att samtliga förskolor, där det är möjligt, sorterar matavfall för biologisk behandling. Arbetet med hållbar utveckling sker tillsammans med barnen på förskolorna där barn och pedagoger tillsammans utforskar kretslopp och återvinning. För att minska matsvinnet och för att göra barnen delaktiga i vad som serveras har flera förskolor matråd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel m2 naturvårdsåtgärder i prioriterade områden enligt miljöförvaltningens nya prioriteringsstöd som genomförs under året.				5,32 %		5 %		2019
 Andel mätillfällen av strandbadens vatten som visar på bra vattenkvalitet				91,3 %		95 %		2019
 Andelen förskolor som, där det är möjligt, sorterar matavfall för biologisk behandling	100 %			73 %		100 %		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetet med sortering av matavfall och förbättring av källsortering fortsätter. Egna verksamheter utreder och genomför åtgärder för att minska uppkomsten av avfall och öka möjligheterna för återanvändning och material- eller energiåtervinning.	2019-01-01	2019-12-31	
 Eventuella brister i vattenkvaliteten vid områdets strandbad utreds i samverkan med miljöförvaltningen och åtgärder för förbättrad vattenkvalitet genomförs.	2018-01-01	2019-12-31	
 Fem förskolor ansöker om att erhålla Skolverkets utmärkelse "Skola för hållbar utveckling".	2017-01-01	2019-12-31	
 För att stärka den biologiska mångfalden i Sättra naturreservat samverkar förvaltningen med berörda facknämnder.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förskolorna använder sig av förvaltningens skräpplockarbok för att öka medvetenheten kring nedskräpning.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ansöker om medel för att säkerställa en fortsatt ändamålsenlig skötsel av Sättraskogens naturreservat.	2018-01-01	2019-12-31	
 Klimats investeringsmedel söks för utredning av möjliga insatser, som exempelvis trädplantering, för förbättrat ekosystem samt förebyggande åtgärder mot skyfall och värmeböljor.	2019-01-01	2019-12-31	
 Med stöd från projektet "Effektivare miljöövervakning av stadens natur" utvecklas mätningen och uppföljningen av utfört arbete med ekologiska förstärkningsåtgärder.	2019-01-01	2019-12-31	
 Möjligheterna för omhändertagandet av dagvatten utreds vid upprustning eller utveckling av områdets parker.	2019-01-01	2019-12-31	
 Rutiner tas fram för att ha kontroll på vilket farligt avfall som uppstår inom den egna verksamheten och förvissa sig om att egen hantering, borttransport och omhändertagande sker på ett korrekt sätt.	2018-01-01	2019-12-31	
 Verksamheter inom förvaltningen med tillagningskök sorterar där så är möjligt ut matavfall för biologisk behandling.	2017-01-01	2019-12-31	
 Vid om- eller utbyggnad av förskolor ställer förvaltningen krav på att fastighetsägare prioriterar att ta bort byggmaterial som innehåller skadliga kemikalier.	2016-04-28	2019-12-31	
 Vid om- eller utbyggnad av förskolor ställer förvaltningen krav på att fastighetsägare projekterar utifrån krav på motsvarande Miljöbyggnad. Förvaltningen beaktar att förskolegårdar är stora och attraktivt utformade med naturmaterial och en bättre fördelning mellan gröna- och hårdgjorda ytor för att utgöra en inbjudande miljö för pedagogik, vistelse och lek.	2019-01-01	2019-12-31	
 Vid upprustning av Sättradalsparken planerar förvaltningen för mångfunktionalitet och att stärka de ekologiska värdena, i enlighet med översiktsplanen.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen bedömer att båda verksamhetsområdesmålen kommer att uppnås och därmed bidra till att uppnå inriktningsmålet. Även de tre nämndmål bedöms uppnås. Arbetet med samtliga 36 KF- eller nämndaktiviteter bedöms pågå enligt plan och årsmålet för 14 av 19 KF- eller nämndindikatorer bedöms uppnås. Förvaltningen redovisar även för flertalet goda exempel.

Målet "Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser" bedöms uppnås. Bedömningen grundar sig på att förvaltningen prognostiserar en budget i balans och har en

god prognossäkerhet.

Målet "Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna" bedöms uppnås. Målbedömningen grundar sig bland annat på minskad sjukfrånvaro och goda resultat på medarbetarenkäten.

Förvaltningen fortsätter arbetet mot en ökad grad av digitalisering. Förvaltningen har arbetat med att öka kunskapen hos förvaltningens chefer om AI och hur tekniken kan användas. Under hösten kommer förvaltningens digitaliseringsstrategi färdigställas. Till strategin kommer aktiviteter att kopplas med syfte att konkretisera och driva på förvaltningens digitaliseringsarbete. Målsättningen är att digitaliseringsarbetet ska vara en integrerad del i förvaltningens övriga utvecklingsarbete.

Förvaltningen når målen för sjukfrånvaron för perioden och gör bedömningen att årsmålen kommer att uppnås vid årets slut.

I syfte att säkerställa framtida kompetensförsörjning har förvaltningen utformat ett chefstraineeprogram inom avdelningen för omsorg om äldre, personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri, där kompetenskravet på chefserfarenhet har sänkts och istället förstärkts med utökat stöd genom mentorskap och en ettårig individuell utvecklingsplan.

Resultatet för AMI-index är högst bland samtliga stadsdelsförvaltningar och förvaltningen hade den näst högsta svarsfrekvensen i enkäten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt utifrån att arbetet på området kunnat fortlöpa utan avvikelser. Bedömningen görs utifrån att KF-indikatorerna bedöms uppnås.

Mot bakgrund av bland annat minskat skatteunderlag, förväntad sämre konjunktur och en ökande andel av äldre befolkning har förvaltningen inlett ett arbete med att minska kostnader och öka intäkter i syfte att möta en stramare budgettilldelning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			99,8 %		100 %	100 %	Tertial 2 2019
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %			99,7 %		100 %	100 %	Tertial 2 2019
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2019

Nämndmål:

Nämndens budget är i balans

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen

- har ekonomi är i balans och fokus ligger på kärnverksamheten. Verksamheterna är kostnadseffektiva och anpassade till målgruppernas behov och efterfrågan utifrån gällande lagstiftning och stadens riktlinjer
- genomför investeringar som präglas av kostnadsmedvetenhet för att garantera god hushållning av resurser. Prioriteringar sker utifrån de områden där behoven är störst med fokus på ett socialt och jämställt perspektiv
- har en god prognossäkerhet.

Förväntat resultat

Nämndens budgetföljsamhet uppgår till 100 % efter resultatöverföringar

Nämndens prognossäkerhet avviker med max +/- 1 % mellan tertialrapport 2 och bokslut

Analys

Förvaltningen prognostiserar en budget i balans och målet bedöms uppnås. Förvaltningen noterar en kraftig ökning av kostnader inom socialtjänsten och verksamhetsområdet barn och unga. Ökningen beror på en ökning av antalet LVU-ingripande och andra vårdinsatser. Jämfört med föregående år samma period har kostnaderna ökat med ca 7 mnkr. Ett arbete pågår med en noggrann uppföljning av aktiva ärenden inom verksamheten, där samtliga ärenden ska analyseras och eventuella möjligheter till lägre vårdkostnader ses över.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål uppnås helt. Flera olika arbetssätt har initierats för att öka kostnadseffektiviteten, där arbetet mot en ökad grad av innovationsanvändning och digitalisering är ett prioriterat område. Vidare visar resultat från medarbetarundersökning att förvaltningen har högst AMI-index bland stadsdelarna och att förvaltningens resultatet ligger högre än stadens genomsnitt inom samtliga åtta områden i stadens personalpolicy.

Förvaltningen bedömer att årsmålen för sjukfrånvaron kommer att uppnås. Denna bedömning grundas på en fastlagd arbetsmiljö-och hälsostrategi, i vilket det nya verktyget samtalsstöd ingår, samt på ett fortsatt systematiskt arbete med att följa upp och utreda orsakerna till

sjukfrånvaro.

Fortsatt arbete har skett med ekonomiska analyser över den framtida kostnadsutvecklingen för befintliga och planerade hyresavtal för lokaler. Förvaltningshuset på Bodholmsplan 2 har sagts upp av hyresvärden för villkorsändring. Omförhandlingen av hyresavtalet pågår och kommer att redovisas till nämnden i ett tjänsteutlåtande.

I syfte att minska antalet direktupphandlingar har förvaltningen tagit fram nya riktlinjer och rutiner för direktupphandlingar som även finns tillgängliga på intranätet.

En upphandling av förvaltningens fritidsverksamhet är avslutad och innebär att förvaltningen kommer att överta parkleksverksamhet som tidigare bedrivits av stiftelsen Fryshuset. Upphandlingar av lokalvårdstjänster och vinterväghållning planeras att annonseras under höst och vinter. En plan för systematisk uppföljning av dessa avtal kommer att tas fram.

Förvaltningen fortsätter även arbetet mot en ökad grad av digitalisering. Under tertialen har förvaltningen valt att fokusera på att ge förvaltningens enhetschefer mera kunskap om AI och hur tekniken kan användas. De har i workshops utmanats att fundera över deras största utmaningar på området, och hur dessa skulle kunna lösas på ett sätt som gynnar medborgare och brukare. Under våren har förvaltningen också startat en innovations- och digitaliseringsgrupp. Gruppen arbetar nu med att bearbeta materialet från enhetschefernas workshops och kommer utifrån det identifiera en eller två processer inom förvaltningen som kan effektiviseras med stöd av AI. Gruppens uppdrag kommer framöver vara att arbeta med genomförandet och uppföljningen av detta.

Under hösten kommer också förvaltningens digitaliseringsstrategi färdigställas. Till strategin kommer aktiviteter att kopplas med syfte att konkretisera och driva på förvaltningens digitaliseringsarbete. Aktiviteterna och målen för strategin kommer vidare att kopplas till målen för arbetet med Agenda 2030 samt till målen för förvaltningens lokala utvecklingsarbete. Målsättningen är att digitaliseringsarbetet ska vara en integrerad del i förvaltningens övriga utvecklingsarbete.

Resultatet för AMI-index är högst bland samtliga stadsdelsförvaltningar och förvaltningen hade den näst högsta svarsfrekvensen i enkäten. Förvaltningens ambition var att ytterligare öka AMI-indexet, men resultatet blev oförändrat jämfört med 2018.

I syfte att säkerställa framtida kompetensförsörjning har förvaltningen utformat ett chefstraineeprogram inom avdelningen för omsorg om äldre, personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri, där kompetenskravet på chefserfarenhet har sänkts och istället förstärkts med utökat stöd genom mentorskap och en ettårig individuell utvecklingsplan. Vidare har förvaltningen sökt och beviljats medel från omställningsfonden för följande projekt; Leda i förändring för chefer, karriärutveckling för medarbetare, språkutveckling på arbetsplatsen och för olika verksamhetsspecifika utbildningar, bland annat utbildningar i lågaffektivt bemötande för medarbetare inom förskolan, socialtjänsten och inom äldreomsorgen.

Förvaltningens utfall för "Bra arbetsgivare"-index ligger två indexpunkter högre jämfört med samtliga stadsdelsförvaltningar. Indexet består av tre delindex; jämställdhet, bra arbetsgivare och rekommenderad arbetsplats. På samtliga delindex ligger förvaltningen över snittet i jämförelse med övriga stadsdelsförvaltningar.

Under året har arbetet med att ta fram gemensamma värdeord avslutats. Som en del i det

fortsatta arbetet mot en gemensam värdegrund i förvaltningen kommer workshops att hållas för samtliga medarbetare kring betydelsen av värdeorden; Engagemang, Samarbete, Mod och Mångfald. Förvaltningen fortsätter att satsa på kompetenshöjande utbildningsaktiviteter inom HBTQ och har fått medel från Kompetensutvecklingsnämningen för att genomföra sådana aktiviteter.

Uppnådda resultat

Förvaltningen har uppnått målet för andelen elektroniska inköp. Genomförda informationsinsatser har sannolikt bidragit till måluppfyllelsen.

Förvaltningen når indexmålet för "Bra arbetsgivare". Förvaltningen gör tolkningen att olika insatser för att öka förvaltningens attraktionskraft som arbetsgivare har gett resultat. Strategiska kompetenshöjande satsningar inom ledarskap och medarbetarskap, liksom förvaltningens särskilda satsningar inom området jämställdhet är exempel på detta.

Målvärdet för sjukfrånvaron har uppnåtts under andra tertialen. Förvaltningens bedömning är att de nya arbetssätten i form av en arbetsmiljö- och hälsostrategi, i vilket det nya verktyget samtalsstöd ingår, samt ett fortsatt systematiskt arbete med att följa upp och utreda orsakerna till sjukfrånvaro har gett resultat.

Delvis uppnådda resultat

Förvaltningen når delvis målet för AMI-index då resultatet är oförändrat jämfört med föregående år. Trots detta positiva resultat uppnås ej målet för AMI-index, då resultatet hamnar en indexenhet under målet. Samtliga tre delindex som inryms i indexvärdet, det vill säga motivation, styrning och ledarskap ligger över genomsnittet för resultatet i staden, vilket indikerar att satsningar inom ledarskap och motivationshöjande åtgärder gett resultat. Detta gäller i synnerhet resultatet på styrningsindex som ligger fem procentenheter högre än stadens genomsnitt, och kan tolkas så att förvaltningens systematiska satsning på resultatbaserad styrning gett effekter. Utfallet för AMI för män ligger tre indexenheter högre än kvinnornas, vilket kan hänga samman med att männen har en något mera positiv syn på ledarskapet jämfört med kvinnorna. Förvaltningen fortsätter att arbeta systematiskt med arbetsmiljöförbättrande och kompetenshöjande åtgärder.

Ej uppnådda resultat

Förvaltningen kan konstatera att årsmålet om 100 % jämställdhetsanalyser i egenupprättade tjänsteutlåtanden inte kommer att nås. En genomgång av periodens ärenden visar att jämställdhetsanalyser finns med i de ärenden som rör invånarna men saknas i de rent administrativa ärendena såsom revidering av delegationsordningen. Förvaltningen kommer att fortsätta utvecklingen av processen för granskning av tjänsteutlåtanden för att säkerställa att jämställdhetsanalyser finns i alla upprättade och relevanta ärenden. I oktober erbjuds alla handläggare en utbildning i att skriva tjänsteutlåtanden där jämställdhetsanalyser är en central del.

Goda exempel

Chefstraineeprogram

Omvärldsbevakningen pekar på att den kommunala sektorn generellt har svårt att rekrytera chefer och i synnerhet chefer med erfarenhet av såväl ledarskap som erfarenhet av kommunal verksamhet. Förvaltningen har därför initierat ett introduktionsprogram för nya chefer inom avdelningen för omsorg om äldre, personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri där kompetenskravet på chefserfarenhet har sänkts och istället förstärkts med utökat stöd genom

mentorstöd och en ettårig individuell utvecklingsplan. Förvaltningen har mycket stora förhoppningar att programmet blir lyckosamt och att strategin kan tillämpas inom alla verksamheter där behov av ledarförsörjning uppstår.

Karriärutvecklingsprogrammet "Horisont"

Förvaltningens syfte med satsningen "Horisont" är att utveckla medarbetarskapet och samtidigt bidra till personlig utveckling för ett antal utvalda medarbetare från samtliga verksamhetsområden. Det unika i satsningen är att merparten av deltagarna har roller som innefattar dagliga brukarkontakter, vilket förväntas skapa goda möjligheter till verksamhetsutveckling sett utifrån ett brukarperspektiv. Programmet omfattar exempelvis följande områden; Kommunikation, grupputveckling och personlig handlingsplan.

Samtalsstöd

Samtalsstöd är en del av förvaltningens Hälso-och arbetsmiljöstrategi. Det ger alla medarbetare möjlighet att ringa förvaltningens krisstödsleverantör och helt anonymt och kostnadsfritt få psykologstöd, men också möjlighet till familjejuridisk rådgivning. Under årets första fem månader har 68 ärenden inkommit. Ledarskap, organisationsförändring och stress/arbetsbelastning har varit de vanligast förekommande arbetsrelaterade områdena som tagits upp vid dessa samtal. Samtalsstödet upplevs mycket positivt från såväl medarbetare som chefer.

Innovationer och ny teknik på Sätra vård-och omsorgsboende

På Sätra vård-och omsorgsboende fortsätter samarbetet med Stockholm Digital Care för att testa ny teknik och innovationer i verksamheten. Enheten testar just nu världens första sömnrobot; Somnox, och avslappningskudden Inmu. Sätra vård-och omsorgsboende har uppmärksammats av Sveriges kommuner och landsting (SKL) för sitt arbete med att använda innovationer i arbetet med de äldre. Enheten har blivit utvald av SKL att medverka i en reklamfilm för ett verktyg som mäter graden av innovationsanvändning i verksamheten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flicko r	Perio dens utfall VB 2018	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	82	85	82	82		83	82	2019
Analys								
Resultatet från medarbetarenkäten visar att förvaltningen har högst AMI-index bland stadsdelarna och den näst högsta svarsfrekvensen. Trots detta resultat uppnås ej målet för AMI-index, då utfallet är en indexenhet från årsmålet. Samtliga tre delar som inryms i indexvärdet, motivation, styrning och ledarskap ligger över genomsnittet för resultaten i staden, vilket indikerar att satsningar inom ledarskap och motivationshöjande åtgärder gett resultat. Detta gäller i synnerhet resultatet på styrningsindex som ligger fem procentenheter högre än stadens genomsnitt, och kan tolkas så att förvaltningens systematiska satsning på resultatbaserad styrning gett effekter. AMI för män ligger tre enheter högre än kvinnornas, vilket kan hänga samman med att männen har en något mera positiv syn på ledarskapet jämfört med kvinnorna.								
Åtgärdsplan								
Förvaltningen hoppas på att det fortsatta arbetet med arbetsmiljöförbättringar och kompetenshöjande åtgärder ska ge positiva resultat vid nästa mätning.								
  Andel elektroniska inköp	76 %			76 %	76 %	76 %	tas fram av nämnd en	Tertial 2 2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	70 %			40 %	85 %	100 %	tas fram av nämnd	Tertial 2 2019
<p>Analys Förvaltningen kan konstatera att årsmålet om 100 % inte kommer att nås. En genomgång av periodens ärenden visar att jämställdhetsanalyser finns i de ärenden som rör invånarna men saknas i de rent administrativa ärendena såsom revidering av delegationsordningen.</p> <p>Åtgärdsplan Förvaltningen kommer att fortsätta utvecklingen av processen för granskning av tjänsteutlåtanden för att säkerställa att jämställdhetsanalyser finns i alla upprättade och relevanta ärenden. I oktober erbjuds alla handläggare en utbildning i att skriva tjänsteutlåtanden där jämställdhetsanalyser är en central del.</p>								
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram				100 %		100 %	87%	2019
  Index Bra arbetsgivare	84			83		84	85	2019
   Sjukfrånvaro	7,2 %	5,3 %	7,6 %	7,5 %	7,4 %	7,4 %	tas fram av nämnd	Tertial 2 2019
   Sjukfrånvaro dag 1-14	2,2 %	1,7 %	2,3 %	2,4 %	2,3 %	2,3 %	tas fram av nämnd	Tertial 2 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av resursfördelningssystem inom funktionshindersområdet	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare	2019-01-01	2019-08-31	

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är resurseffektiva

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen

- har i alla upphandlingar tydliga kvalitetskrav, såsom exempelvis krav på bemanning och utbildningsnivå. Miljömässiga och sociala krav följs fullt ut
- har verksamheter som är smarta och uppkopplade, en ökad digitalisering och användandet av ny teknik som effektiviserar och utvecklar verksamheterna
- har implementerat stadens program för upphandling och inköp i förvaltningens verksamheter
- har säkerställt att införandet av kategoristyrning, gemensamma arbetssätt, processer och systemstöd får effekt i organisationen tillsammans med projekt VINST

- har en effektiv och långsiktig lokalförsörjningsprocess och säkerställer stadens kapacitet och förmåga att tillhandahålla kostnadseffektiva och ändamålsenliga lokaler utifrån verksamheternas behov. Varje ny införhyrning ska bygga på fördjupad utredning och analys kring demografi, ekonomi och verksamhetsbehov.
- har en långsiktig underhållsplanering som ska ge ett rättvisande budgetunderlag.

Förväntat resultat

Andel elektroniska inköp uppgår till minst 76 %

Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska bedriva en aktiv och långsiktig lokalförsörjning för att säkerställa att verksamheterna har ekonomiskt effektiva och ändamålsenliga lokaler.	2019-02-05	2019-12-31	
 Förvaltningens lokalförsörjningsprocess ska ses över och checklistor ska tas fram i samverkan med verksamheterna.	2019-01-14	2019-12-31	
 Handlingsplan för supportfrågor	2019-02-07	2019-12-31	
 IT-årshjul	2019-02-07	2019-12-31	
 Omförhandling av hyresavtalet för förvaltningskontoret, Bodholmsplan 2.	2019-01-01	2019-12-31	
 Omvärldsbevakning av IT-frågor	2019-02-07	2019-12-31	
 Rutin för eTjänstekort i GSIT 2.0	2019-02-07	2019-12-31	
 Samverka med externa aktörer i innovations- och digitaliseringsfrågor.	2019-01-01	2019-12-31	
 Sänka IT-kostnader	2019-02-07	2019-12-31	

Nämndmål:

Skärholmen stadsdelsförvaltning är ett föredöme som arbetsgivare där chefer och medarbetare tar ett gemensamt ansvar för verksamhetens bästa

 Uppfylls helt

Beskrivning

Medarbetare och chefer

- utgår från värdegrunden som kärnan i verksamheten och de fyra värdeorden engagemang, mångfald, samarbete och mod är vägledande i beslut och agerande
- har en god arbetsmiljö och goda och trygga anställnings- och arbetsvillkor
- arbetar i en organisation med välfungerande team och ett modernt ledarskap baserat på tillit och ett inkluderande förhållningssätt
- ges rätt förutsättningar att utvecklas utifrån verksamhetens behov
- tar ett aktivt ansvar för sitt medarbetarskap respektive chefskap och bidrar därmed till verksamhetsutvecklingen och till en god gemensam arbetsmiljö
- har god kännedom om verksamhetens mål
- har rätt kompetens utifrån verksamhetens behov och utmaningar på kort och lång sikt
- är engagerade och ges förutsättningar att omsätta goda idéer i konkreta verksamhetsförbättringar, till exempel utvecklandet av digitala verktyg

- har utvecklade samarbetsytor och nätverk både inom förvaltningen och i övriga staden samt med externa organisationer
- har goda kunskaper i svenska språket
- kan hantera verksamheternas digitala stödsystem
- känner till rutinen för anmälan och hantering av kränkande särbehandling, repressalier och diskriminering
- bemöter varandra med ömsesidig respekt och det förekommer ingen diskriminering utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Övrigt

- förvaltningen är en attraktiv arbetsplats där sjuktagen är låga
- förvaltningen ökar takten i arbetet med att göra heltid till norm vid nyanställning och erbjuda ofrivilligt deltidsarbetande heltid. Användningen av allmän visstidsanställning (AVA) och andra former av otrygga anställningar minimeras och används endast på sakliga grunder
- medarbetarna upplever att chefen är tillgänglig när de behöver stöd
- orsakerna till hög personalrörlighet eller hög sjukfrånvaro är kända och hanteras såväl kortsiktigt som långsiktigt
- insatser görs för att anställa personer med funktionsnedsättning på alla nivåer, inklusive ledningsnivå
- jämställdhetsanalyser görs i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm.

Förväntat resultat

Sjukfrånvaron minskar och uppgår till max 7,4 %

Aktivt medskapandeindex uppgår till minst 83 %

Minst 85 % av förvaltningens medarbetare inom socialtjänstens myndighetsutövande verksamheter har kännedom om stadens handlingsplan för att förbättra arbetsituationen för socialsekreterare och biståndsbedömare

Andelen tillsvidareanställda är minst 86 %

Antalet ofrivilligt deltidsanställda till högst 45 st

Analys

Uppnådda resultat

Förvaltningen har i andra tertialen uppnått årsmålet för den långa sjukfrånvaron. Effekter av det förebyggande hälsoarbetet genom den framtagna arbetsmiljö- och hälsostrategin, i vilket det nya verktyget samtalsstöd ingår, samt ett fortsatt systematiskt arbete med att följa upp och utreda orsakerna till sjukfrånvaro har sannolikt bidragit till måluppfyllelsen.

Årsmålet för andel medarbetare med tillsvidareanställning har uppnåtts under andra tertialen. Andelen tillsvidareanställda har ökat med två procentenheter sedan årsskiftet, och bedöms vara ett resultat av ett aktivt arbete med att minska antalet tidsbegränsade anställningar.

Förvaltningen har uppnått årsmålen för andel medarbetare som upplever att de prövar nya arbetssätt för att utveckla verksamheten. Genomförda förändringsprojekt inom förvaltningen, inom bland annat AI, tillsammans med chefernas arbete med medarbetarskap har sannolikt uppmuntrat medarbetare till att pröva nya arbetssätt.

Under andra tertialen har förvaltningen uppnått årsmålet för den mellanlånga sjukfrånvaron.

Effekter av förebyggande insatser inom området hälsa liksom aktiva uppföljningar av medarbetare som blivit sjuka har troligtvis bidragit till att sjukfrånvaron minskat.

Delvis uppnådda resultat

Förvaltningen har delvis uppnått resultatet för andel medarbetare som anser att de är insatta i sin arbetsplats mål. Fortsatt fokus på att vid arbetsplatsträffar och vid medarbetarsamtal ta upp verksamhetsmål och enskilda medarbetares bidrag härtill är åtgärder som förvaltningen kommer att vidta för att öka måluppfyllelsen vid nästa mätning.

Årsmålet för andel medarbetare som ser fram emot att gå till arbetet uppnås delvis. Positiva effekter av hälsostrategin och planerade kompetensutvecklingsinsatser, till exempel utbildningar i lågaffektivt bemötande och språkutveckling på arbetsplatsen stöder en gynnsam utveckling för att målet ska nås vid kommande mätning.

Förvaltningen bedömer att årsmålet om högst 15 % personalomsättning inom vissa enheter inom socialtjänsten inte kommer att nås. Förvaltningen har analyserat utfallen på enhetsnivå och identifierat två enheter som har en hög personalomsättning. Förvaltningen kommer att erbjuda riktat stöd till dessa enheter och fortsätta analysarbetet kring utfallet. Förvaltningen kommer att använda den frågeenkät som medarbetare som slutar inom förvaltningen får möjlighet att svara på i syfte att kartlägga orsaker till att medarbetare slutar. Arbetet med handlingsplanen för att förbättra arbetsmiljön för socialsekreterare och biståndsbedömare kommer även att omfatta de enheter inom socialtjänsten som inte arbetar med myndighetsutövning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel av förvaltningens medarbetare inom socialtjänstens verksamheter som har kännedom om stadens handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndsbedömare				89,36 %		85 %		2019
 ♀ Andel långtidssjukfrånvaro	3,6 %	2,7 %	3,8 %	3,66 %	3,6 %	3,6 %		Tertial 2 2019
 ♀ Andel medarbetare med tillsvidareanställning	91 %	87 %	92 %	89 %		86 %		2019
 ♀ Andel medarbetare som anser att de är insatta i sin arbetsplats mål (Nivå 4-5)	89 %	89 %	90 %	92 %		92 %		2019
Analys								
Trots att förvaltningens chefer aktivt har arbetat för att öka medarbetarskapet, bland annat genom att involvera medarbetarna i arbetsplatsens mål uppnås inte målet fullt ut och hamnade tre procentenheter under målet.								
Åtgärdsplan								
Fortsatt fokus på att cheferna vid arbetsplatsträffar och vid medarbetarsamtalen ta upp verksamhetsmål och enskilda medarbetares bidrag härtill. Även positiva effekter av hälsostrategin och planerade kompetensutvecklingsinsatser, till exempel utbildningar i lågaffektivt bemötande och språkutveckling på arbetsplatsen stöder en gynnsam utveckling.								
 ♀ Andel medarbetare som ser fram emot att gå till arbetet (Nivå 4-5)	77 %	81 %	76 %	79 %		79 %		2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Trots aktiva insatser inom områdena arbetsmiljö och hälsa uppnås inte målet.								
Åtgärdsplan								
Fortsatt arbete med handlingsplanerna utifrån resultaten från medarbetarenkäten tillsammans med förvaltningens hälsosatsningar bedöms kunna bidra till att målen uppnås vid kommande mätning.								
 ♀	Andel medarbetare som upplever att de prövar nya arbetssätt för att utveckla verksamheten	78 %	77 %	79 %		75 %		2019
 ♀	Andel sjukfrånvaro mellan 15-90 dagar	1,4 %	0,9 %	1,5 %	1,45 %	1,4 %	1,4 %	Tertial 2 2019
	Antal ofrivilligt deltidsanställda					45		2019
	Personalomsättning inom socialtjänstens enheter efter implementerad handlingsplan	18,8 %			18,9 %	18 %	15 %	Tertial 2 2019
Analys								
Förvaltningen bedömer att årsmålet om 15 % inte kommer att nås. Förvaltningen har analyserat utfallen på enhetsnivå och det visar sig att det främst är två enheter som har en personalomsättning som vida överstiger årsmålet.								
Åtgärdsplan								
Förvaltningen kommer att erbjuda riktat stöd till de enheter där personalomsättningen är hög och fortsätta analysarbetet kring utfallet. Förvaltningen kommer att fortsätta skicka den frågeenkät som medarbetare som slutar inom förvaltningen får möjlighet att svara på i syfte att kartlägga orsaker till att medarbetare slutar. Arbetet med handlingsplanen för att förbättra arbetsmiljön för socialsekreterare och biståndsbedömare kommer även att fortsätta och kommer omfatta även de enheter som inte arbetar med myndighetsutövning.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetet med lika rättigheter och möjligheter utvecklas i syfte att motverka diskriminering.	2019-01-01	2019-12-31	
 Chefer och medarbetare i förvaltningens verksamheter för stadens invånare arbetar systematiskt med att öka eller bibehålla brukarnöjdhet utifrån verksamhetens resultat i brukarundersökningar.	2019-01-01	2019-12-31	
 Chefer och skyddsombud inom förvaltningen får utbildning i arbetsmiljö och hälsa.	2019-01-01	2019-12-31	
 Den reviderade värdegrunden implementeras inom samtliga verksamhetsområden.	2019-01-01	2019-12-31	
 Egen regi-verksamheterna inom områdena funktionsnedsättning, socialpsykiatri och äldreomsorg fortsätter sitt deltagande i Stockholms stads Idésluss med fokus på att utveckla fler digitala arbetssätt och införa välfärdsteknik.	2019-01-01	2019-12-31	
 En digital arbetsmiljöutbildning skapas för att vara tillgänglig för alla medarbetare i Skärholmen stadsdelsförvaltning.	2019-01-01	2019-12-31	
 En frågeenkät skickas till medarbetare som slutar inom förvaltningen i syfte att kartlägga orsaker till att medarbetare slutar.	2019-01-01	2019-12-31	
 En styrgrupp tillsätts med stadsdelsdirektören som ordförande i syfte att arbeta med att minska andelen ofrivilligt deltidsanställda medarbetare till år 2021.	2019-01-01	2019-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Ett "chefstraine" program inrättas enligt pilotsatsning inom verksamhetsområde funktionsnedsättning för att bidra till en långsiktig chefsförsörjning inom förvaltningen.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Ett arbete med kompetensförsörjningen vidareutvecklas och aktiviteter enligt förvaltningens kompetensförsörjningsplan genomförs.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Forum för samarbete och erfarenhetsutbyte skapas inom förvaltningen och med angränsade stadsdelsförvaltningar.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Föreläsningen "Arbetsglädje - ja tack!" erbjuds till flertalet medarbetare inom avdelningen för omsorg om äldre, personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Föreläsningen är en aktivitet i avdelningens arbete för att öka medarbetarnas hälsa och förbättra arbetsmiljön.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Förutsättningar skapas för att medarbetarna ska kompetensutvecklas i digitala arbetssätt och användning av digitala verktyg och AI.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ansöker om medel för att anställda inom äldreomsorgen och hemtjänsten, som har svenska som andraspråk, ges möjlighet att höja den språkliga kompetensen i både tal och skrift.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Förvaltningen arbetar för att anställa personer med funktionsnedsättning på alla nivåer, inklusive ledningsnivå, och utveckla arbetsmarknaden för att öka tillgängligheten. Förvaltningen deltar i projektet "fler vägar in - breddad rekrytering" som enda stadsdelsförvaltning. Projektet ägs av Arbetsmarknadsförvaltningen och syftar till att fler personer med funktionsnedsättning ska anställas.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Förvaltningen fortsätter kompetensutvecklingssatsningen "Läslyftet" som primärt riktar sig till förskollärare och bygger på kollegialt lärande med stöd av handledare. Barnskötarna får del av utbildningen från hösten 2019.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Förvaltningen skapar en digital introduktion för nyanställda. Det kommer att ske i samarbete med Älvsjö och Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltningar, en arbetsgrupp är tillsatt.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Förvaltningen tar fram en 3 årig hälsostrategi i syfte att öka hälsan och förbättra arbetsmiljön. Fokus kommer att vara på psykisk ohälsa.	2019-01-01	2021-12-31	
▶	Förvaltningens stödfunktioner och ledning prioriterar stöd till verksamheter med hög sjukfrånvaro och/eller hög personalrörlighet.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Handlingsplaner skapas för att systematiskt arbeta med att minska antalet AVA anställningar.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Inom ramen för handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndsbedömare fortsätter förvaltningen att ha månadsvisa avdelningsfika för socialtjänstens medarbetare.	2018-01-01	2019-12-31	
▶	Medarbetare inom socialtjänsten får en gedigen introduktion och rättssäkerhet och likställdhet i myndighetsutövningen säkerställs. Arbetet med handlingsplanen för att förbättra arbetsmiljön för socialsekreterare och biståndsbedömare fortsätter.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Medarbetare och chefer arbetar vidare med kompetenshöjande aktiviteter inom HBTQ-frågor för att minska risken att invånare och medarbetare utsätts för diskriminering eller kränkande särbehandling.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Medel söks för att skapa förutsättningar för tillämpning av ett modernt ledarskap genom chefsutvecklingsinsats med inriktning "Leda i förändring"(Change management).	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Rutiner för hantering av hot och våld vidareutvecklas i syfte att på ett förebyggande sätt stödja medarbetare som utsätts för hot och våld vid myndighetsutövning.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Utbildningstillfällen skapas för att utveckla och säkerställa att förvaltningens chefer har god kunskap om kompetensbaserad rekrytering och rekryteringsprocessen.	2019-01-01	2019-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Ekonomisk uppföljning

Förvaltningen prognostiserar en budget i balans för 2019 efter budgetjusteringar, prestationsförändringar och resultatöverföringar, vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos.

I tabellen nedan redovisas nämndens ekonomi utifrån de verksamhetsrubriker som nämnden tilldelat sin budget.

	Utfall 2018	VP 2019	BJ	Prestations- förändringar & Förväntade budget- justeringar	Budget 2019	Utfall 2019 Jan- aug	Helårs prognos*	Avvikelse mot budget 2019
Verksamhet, netto mnkr								
Nämnd och administration	39,4	50,0	2,0		52,0	24,5	37,2	14,8
Individ- och familjeomsorg	186,4	178,6			178,6	141,1	194,8	-16,2
<i>varav socialpsykiatri</i>	39,4	38,5			38,5	32,7	38,4	0,1
varav BoU	90,8	91,0			91,0	79,2	110,3	-19,3
varav Vuxen	31,6	27,3			27,3	17,5	27,3	0,0
<i>Flyktingmottagande</i>	1,3	0,0			0,0	-21,2	-8,9	8,9
Stadsmiljö	12,6	10,8	0,3		11,1	6,4	11,0	0,1
avskrivningar	10,3	10,8			10,8	7,5	10,8	0,0
räntor	0,7	0,6			0,6	0,6	0,6	0,0
Förskola	202,5	212,7	1,7	0,4	214,8	137,8	212,2	2,6
Äldreomsorg	318,2	317,0	4,9		321,9	221,3	324,8	-2,9
Funktionsnedsättning	294,6	290,1	1,2	2,6	293,9	194,9	301,5	-7,6
Fritid och kultur	18,8	18,1	0,2		18,3	12,1	18,0	0,3
Arbetsmarknadsåtgärder	22,2	16,0			16,0	10,3	16,0	0,0
Ekonomiskt bistånd	101,5	99,2			99,2	64,0	99,2	0,0
<i>varav handläggning</i>	29,5	29,0			29,0	20,8	0,0	29,0
Övrig verksamhet	5,9	0,0			0,0	8,3	0,0	0,0
Summa	1 214,5	1 203,9	10,3	3,0	1 217,2	807,3	1 217,2	-0,0
Investeringsplan	13,1	13,1	3,9	2,0	19,0	2,4	19,0	0,0
Investeringar	13,1	13,1	3,9	2,0	19,0	2,4	19,0	0,0

Nämnd- och administration

För verksamhetsområdet prognostiseras ett överskott om 14,8 mnkr, vilket är en förbättring

med 6,1 mnkr jämfört med föregående prognos. Förbättringen beror främst på fördelning av statsbidrag och lägre personalkostnader till följd av vakanser.

Individ- och familjeomsorg

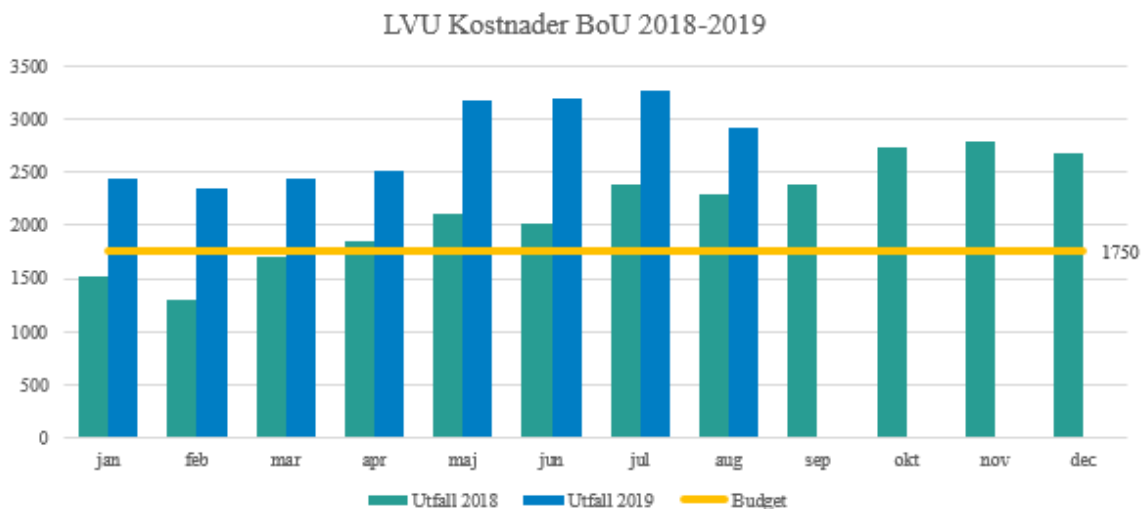
För verksamhetsområdet prognostiseras ett underskott om 16,2 mnkr jämfört mot budget. Prognosen innebär en försämring med 1,2 mnkr jämfört med föregående period. Underskottet återfinns inom främst inom verksamheten för Barn- och unga samt inom Socialpsykiatrins beställarenhet. Förvaltningen noterar en trend av ökade LVU ingripande jämfört med samma period förra året och är den främsta orsaken till underskottet.

Socialpsykiatri

För verksamhetsområdet prognostiseras ett överskott om 0,1 mnkr. Prognosen innebär en förbättring med 0,3 mnkr jämfört med föregående period. Förbättringen är hänförligt till de erhållna medel för psykisk hälsa.

Barn och Unga

För verksamhetsområdet prognostiseras ett underskott om 19,3 mnkr. Prognosen innebär en försämring med 2,7 mnkr jämfört med föregående period. Underskottet beror främst på en kraftig ökning av antalet LVU-ingripande och andra vårdinsatser. Kostnaderna för LVU - ingripande har ökat med ca 7 mnkr jämfört med samma period föregående år. Ett arbete pågår med en noggrann uppföljning av aktiva ärenden inom verksamheten, där samtliga ärenden ska analyseras och eventuella möjligheter till lägre vårdkostnader ses över.

*Diagram 1, visar kostnadsutvecklingen av LVU insatser under 2018-2019.

Vuxen missbruk

För verksamhetsområdet prognostiseras en budget i balans. Prognosen innebär en försämring med 1,0 mnkr jämfört med föregående period. Försämringen är hänförligt till ökade vårdkostnader. Det är för tillfället långa väntetider för placeringar inom stadens SHIS-lägenheter vilket leder till beslut om alternativa placeringar inom stödboende med höga dygnskostnader som följd.

Flyktingmottagande

För verksamhetsområdet prognostiseras ett överskott om 8,9 mnkr. Prognosen innebär en försämring med 2,7 mnkr jämfört med föregående period. Försämringar är hänförligt en förväntad minskning av stadsbidrag generalschablon.

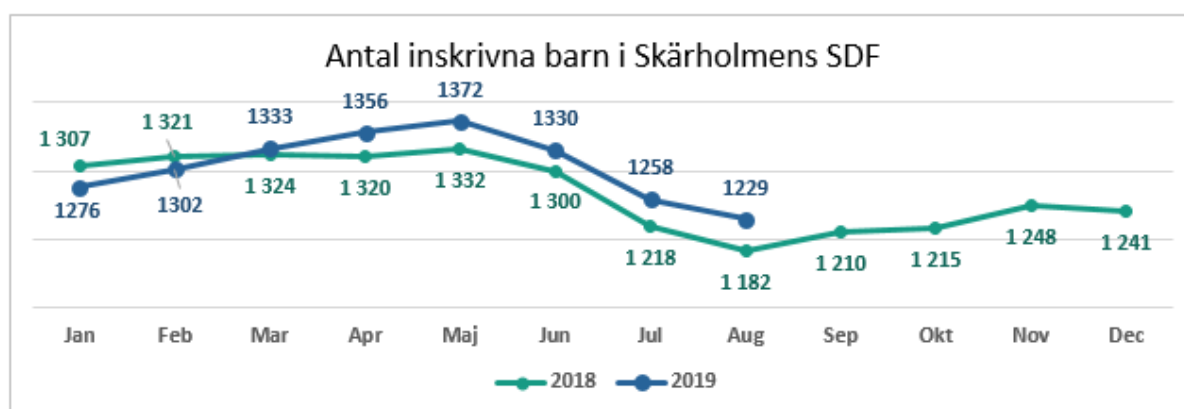
Stadsmiljö

För verksamhetsområdet prognostiseras ett överskott om 0,1 mnkr. Prognosen innebär en förbättring med 0,1 mnkr jämfört med föregående period. Förbättringen är hänförligt till lägre personalkostnader än budgeterat.

Förskola

För verksamhetsområdet prognostiseras ett överskott om 2,6 mnkr efter resultatöverföring. Prognosen är oförändrat jämfört med föregående period.

Förvaltningen följer noggrant inskrivningsgraden inom förskolan. Lokalutnyttjandet är en strategisk fråga som förvaltningen prioriterar och arbetar kontinuerligt med.

*Diagram 2, Exkl. barn inskrivna i förskolor i Skärholmens stadsdelsförvaltning men som är bosatta i annan förvaltning eller kommun samt barn i OB förskola.

Äldreomsorg

För verksamhetsområdet prognostiseras ett underskott om 2,9 mnkr, vilket är en försämring om 0,9 mnkr jämfört med föregående period. Underskottet återfinns inom hemtjänst i egen regi samt äldreomsorg beställare.

För beställarenheten prognostiseras ett underskott om 1,0 mnkr vilket huvudsak hänförligt till ökade kostnader inom hemtjänsten jämfört med budget. Kostnaderna ökar till följd av ökat antal nya ansökningar samt ökat utförandegrad av beviljade timmar. Beviljade hemtjänststimmar per brukare ligger strax över genomsnittet i staden. I syfte med att göra rättssäkra och lika bedömningar av behov arbetar förvaltningen systematiskt med att beräkna tid för hemtjänstinsatser. För att använda förvaltningens resurser på ett effektivt sätt beviljas brukarna de mest kostnadseffektiva insatserna.

Hemtjänst i egen regi prognostiserar ett underskott om 2,4 mnkr, vilket är oförändrad jämfört med föregående period. Underskottet hänförligt till högre personalkostnader i förhållande till utförda timmar hos kund. Sätra vård och omsorgsboende prognostiserar ett underskott om 0,3

mnr, vilket är oförändrad jämfört med föregående period. Underskottet är hänförligt till något lägre beläggningsgrad mot prognostiserad inom demensboenden. Stödenheterna Äldreomsorg prognostiserar ett överskott om 0,3 mnr, vilket är en förbättring med 0,1 mnr jämfört med föregående period. Förbättringen beror främst på minskade personalkostnader.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

För verksamhetsområdet prognostiseras ett nettounderskott om 7,6 mnr. Prognosen innebär en försämring med 1,0 mnr jämfört med föregående period. Prestationsförändringar inom verksamhetsområdet innebär att förvaltningen får 2,6 miljoner kronor från Staden.

Inom beställarenheten prognostiseras ett underskott om 8,6 mnr. Prognosen är oförändrad jämfört med föregående period. Underskottet kan hänföras till insatstyperna personlig assistans enl. LSS, boendeplaceringar utanför LOV samt inom kostnaderna för turbundna resor.

Förvaltningen arbetar kostnadsmedvetet och fokus ligger på omförhandlingar av boendeplaceringar utanför LOV i syfte att nå en budget i balans.

Utförarverksamheten prognostiserar ett överskott om 1,0 mnr, vilket är en försämring med 1,0 mnr jämfört med föregående period. Försämringen beror främst på minskade intäkter jämfört med budget.

Fritid och kultur

För verksamhetsområdet prognostiseras ett överskott om 0,3 mnr. Prognosen är en förbättring om 0,3 mnr jämfört med föregående period. Förbättringen hänförligt till minskade externa kostnader.

Arbetsmarknadsåtgärder och ekonomiskt bistånd

För verksamhetsområdet arbetsmarknadsåtgärder prognostiseras en budget i balans. Även för verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd prognostiseras en budget i balans. Prognosen är oförändrad jämfört med föregående period.

Övrig verksamhet

För verksamhetsområdet prognosticeras en budget i balans.

Resultatenheter

Förskolans Resultatenheter (tkr)	Budget (Intäkter) 2019	Brutto (kostnader) 2019	Årets resultat	Resultatfond från 2018	Resultat överföring till 2020
RE1, Bredäng	33 854	33 854	0	3 294	3 294
RE2, Sättra	33 930	33 930	0	3 053	3 053
RE3, Skärholmen	30 898	31 199	-301	1 461	1 160
RE4, Skärholmen-Vårberg	37 215	37 215	0	3 252	3 252
RE5, Vårberg	32 621	33 209	-588	3 320	2 732
RE6, Bredäng Södra	26 310	26 310	0	2 350	2 350
Netto	194 828	195 717	-889	16 729	15 840

Resultatenheterna prognostiserar ett underskott motsvarande 0,9 mnkr, underskottet tas från enheternas resultatfond. Resultatenheternas underskott är en konsekvens av höga personalkostnader i förhållande till inskrivna barn och en åtgärdsplan är insatt. Det totala saldoto för resultatfonderna beräknas minska från 16,7 mnkr till 15,8 mnkr.

Investeringar

Förvaltningen har sammanlagt 16,2 mnkr i budget för parkinvesteringar och 2,8 mnkr för investeringar av maskiner och inventarier efter budgetjustering. I parkinvesteringar ingår medel för större parkinvesteringar, reinvesteringar samt nyckelinvesteringar/mindre parkinvesteringar.

Förvaltningen har driften och skötseln av parkmark i egen regi, något som man är ensam om i staden. Detta innebär att förvaltningen själv ansvarar för inköp och underhåll av maskiner. Förvaltningen ansökte om och beviljades en budgetjustering på 1,5 mnkr i T1 för att förnya delar av maskinparken.

Förvaltningen ansökte även om en budgetjustering om 0,6 mnkr i T1 i klimatinvesteringsmedel och beviljades en budgetjustering på 0,5 mnkr.

Fryshusets verksamhet i Skärholmen

Skärholmens stadsdelsförvaltning har beslutat att tillfälligt stänga lokalen Ungdomens Hus där Fryshuset driver verksamhet för barn och unga på uppdrag av stadsdelsnämnden. Bakgrunden är att ett antal åtgärder behöver vidtas för att förstärka brandskyddet i lokalen och öka säkerheten för besökare och personal. Ett förstärkt brandskydd skulle också göra det möjligt för Fryshuset att ta emot fler besökare.

Förvaltningen har under våren fortsatt arbetet, tillsammans med fastighetsägaren, med att ta fram vilka åtgärder som behövs vidtas för att förstärka brandskyddet. Detta har inte varit möjligt inom ramen för stadens regler och riktlinjer. Fastighetsägaren har inte visat sig villig att ta ansvar för investeringen. Lokalen har varit stängt sedan julhelgen 2018. Nämnden begär en investeringsbudget. En mer specificerad redovisning görs i samband med kommande rapportering.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Förvaltningen har inte gjort några försäljningar.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Förvaltningen har inga stora projekt som inte är investeringar.

Omslutningsförändringar

Med omslutningsförändring avses en ökad eller minskad kostnad som har ett direkt samband med en motsvarande ökad eller minskad intäkt. En omslutningsförändring påverkar därför inte nämndens nettobudget. Förvaltningen anmäler omslutningsförändringar om 29,7 mnkr. Förändringarna avser ökade intäkter för statsbidragsintäkter inom flyktingmottagande om 16,0 mnkr, ökade intäkter för relations- och våldscentrum inom IoF om 10,0 mnkr, ökade försäljnings- samt statsbidragsintäkter inom funktionsnedsättning om 3,0 mnkr samt ökade taxor och avgifter inom förskolan om 0,7 mnkr.

Budgetjusteringar

Nämnden begär budgetjustering avseende kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning om 0,3 mnkr.

Medel för lokaländamål

Förvaltningen ansöker inte om medel för lokaländamål.

Analys av balansräkning

Tillgångar (mnkr)	2018-08-31	2019-08-31
Anläggningstillgångar	97,4	91,6
Kundfordringar	9,9	10,5
Diverse kortfristiga fordringar	60,3	56,6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	22,2	25,8
Kassa och bank	0,1	0,2
Summa tillgångar	189,9	184,6
Skulder och eget kapital (mnkr)	2018-08-31	2019-08-31
Eget kapital	-89,3	-91,4
Långfristiga skulder	-1,7	-1,4
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-0,2	-0,0
Leverantörsskulder	-33,4	-31,8
Övriga kortfristiga skulder	-0,1	-0,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-65,2	-59,7
Summa skulder och eget kapital	-189,9	-184,6

Förvaltningens balansomslutning har minskat med 5,3 mnkr jämfört med ingående balans.

Tillgångar

- **Anläggningstillgångar** har minskat till följd av en minskning av pågående ny- till- och ombyggnationer samt avskrivningar.
- **Kundfordringar** har ökat något.
- **Diverse kortfristiga fordringar** har minskat inom fordringar på staten.
- **Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter** har ökat inom fordringar på andra stadsdelar avseende nya verksamheter.
- **Kassa och bank** har ökat något.

Skulder och eget kapital

- **Eget kapital** har förändrats som ett resultat av förändringarna i balansräkningen.
- **Långfristiga skulder** har minskat något genom årets upplösning av investeringsbidrag.
- **Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder** har minskat något.
- **Leverantörsskulder** har minskat något.
- **Övriga kortfristiga skulder** har ökat något.
- **Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter** minskat inom interna leverantörsskulder.

Övrigt

Kvalitetsarbete

Förvaltningen bedömer att planeringen för det systematiska kvalitetsarbetet kommer att kunna fullföljas under året.

Inkomna synpunkter och klagomål, och hur dessa har hanterats under perioden, redovisas i

bilaga.

Övrigt

Uppföljning intern kontroll

I tertialrapport 2 ska nämnden delrapportera hur det interna kontrollarbetet har fortlöpt hittills under året med fokus på väsentligheter och åtgärder som har vidtagits för att hantera avvikelserna. Nämndens interna kontroll bedöms i huvudsak ha varit tillräcklig.

Förvaltningen har reviderat systemet för internkontroll enligt stadens nya anvisningar. Förvaltningen genomför under året informations- och utbildningsinsatser samt säkerställer att rutiner följs.

Det interna kontrollarbetet har hittills i stort fortlöpt i enlighet med nämndens internkontrollplan. De avvikelser/förbättringsområden som särskilt uppmärksammats beskrivs nedan.

Förskolan har utvecklat det systematiska utvecklingsarbetet och använder sig nu av *Pedagogiska verktyg* (Skolplattformen) i sitt systematiska kvalitetsarbete.

Information om reglerna för mutor och jäv finns tillgänglig på förvaltningens intranät. Vid introduktion av nyanställda medarbetare och chefer ingår information om reglerna.

Intäktprocessen är uppdaterad och uppföljning av intäkter och kostnader inklusive representationsregler sker löpande. Kontroller och resultat dokumenteras. Nämnden har godkänt uppdaterad delegationsordning gällande makulera fakturor.

Utbetalningar av ekonomiskt bistånd har säkerställts genom internkontroller och uppföljning av framtagna rutiner.